

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Rapport

R5:1976

**Etappvis utbyggnad
av bostadsområden**

Sture Ljungqvist

Sigvard Jonson

Ingvar Thörnblom

Byggforskningen

Rapport R5:1976

ETAPPVIS UTBYGGNAD AV BOSTADSOMRÅDEN

Stadsbyggande anpassat till demografiska, sociala,
ekonomiska och tekniska faktorer

Sture Ljungqvist
Sigvard Jonson
Ingvar Thörnblom

Denna rapport hänför sig till forskningsanslag 730479-7 från Statens
råd för byggnadsforskning till Höjer - Ljungqvist Arkitektkontor AB
och Sevenco AB.

Statens råd för byggnadsforskning, Stockholm
ISBN 91-540-2525-7

LiberTryck Stockholm 1976

FÖRORD

Möjligheterna att bygga ut stadsdelar i etapper har diskuterats flitigt i stadsbyggnadsdebatten, särskilt sedan ett konkret förslag med denna innebörd presenterats i generalplaneförslaget för Nysved, Fäboda och Alboda i Sollentuna kommun (Sollentunas del av Järvafältet). (Höjer - Ljungqvist, 1972 samt AB Järvaexploatering, 1972).

Eftersom etapputbyggnaden bedömdes ha ett generellt intresse, både för större och mindre kommuner, sökte Höjer - Ljungqvist Arkitektkontor AB och Sevenco AB - ingående i konsultteamet bakom generalplanen - byggforskningsanslag för att närmare studera de demografiska, sociala, ekonomiska och tekniska faktorerna i samband med etapputbyggnaden.

Vid sitt sammanträde i april 1974 tilldelade Statens råd för byggnadsforskning ovannämnda företag ett anslag för att genomföra de föreslagna studierna (projektnummer 73 0479-7)

Detta arbete presenteras i föreliggande rapport. Arbetet har utförts med arkitekterna SAR Jon Höjer och Sture Ljungqvist som projektledare och med civ-ing Sigvard Jonson och arkitekt SAR Ingvar Thörnblom som utredningsmän.

Vid olika faser i arbetet har värdefull hjälp lämnats av Svenska Kommunförbundets avdelning för befolkningsprognoser genom aktuarie Clas Callin och sektionschef Arne Myrbeck samt av exploateringschefen i Täby kommun, civ-ing Lars Elenborg.

Vällingby 75-11-14

Jon Höjer

Sture Ljungqvist

/Sigvard Jonson
Ingvar Thörnblom

INNEHÅLL

Litteraturlista	7	8	RESULTAT	59
Tabellförteckning	9	8.1	Datorkörningar	59
Figurförteckning	11	8.2	Demografisk jämförelse	62
Beteckningar och definitioner	13	8.3	Ekonomisk jämförelse	77
1 ALLMÄNT	15	9	ANALYS	97
1.1 Kritik av 60-talets stadsbyggande	15	9.1	Diskussion av ytterligare faktorer	97
1.2 Önskvärda egenskaper hos bostadsområden	16	9.2	Ej kvantifierbara fördelar med etapputbyggnad	98
1.3 Diskussion av alternativa åtgärder	17	9.3	Slutsatser	100
1.4 Etappvis utbyggnad	19	9.4	Rekommendationer	104
1.5 Tidigare arbeten	20	9.5	Utvecklingsmöjligheter	104
2 FORSKNINGSPROJEKTETS MÅLSÄTTNING OCH UTGÅNGSHYPOTES	21	0	SAMMANFATTNING	107
3 METODIK	23	0.1	Förberedande studier	108
3.1 Teoribildning	23	0.2	Modellstudier	109
3.2 Probleminventering	23	0.3	Demografisk jämförelse	111
3.3 Modellarbetet	25	0.4	Ekonomisk jämförelse	116
3.4 Förenklingar och begränsningar	26	0.5	Slutsatser och rekommendationer	120
4 INVENTERING	27	BILAGA 1	Typgranskning	121
4.1 Målsättning	27	BILAGA 2	Datafilen KVART	123
4.2 Befolkningsutveckling	28	BILAGA 3	Datafilen KOMPON	125
4.3 Överkapaciteter	31	BILAGA 4	Datafilen PRIS	135
4.4 Markreserver	32	BILAGA 5	Datafilen BINFRAM	137
5 FYSISK MODELL (TYPGRANSKAP)	33	BILAGA 6	Datafilen BYGG-X	143
5.1 Lägenhetsfördelning	33	BILAGA 7	Datafilen TERR-X	149
5.2 Kvartersindelning	34			
5.3 Trafiksystem	36			
5.4 Teknisk service	36			
5.5 Komponenter	37			
6 DEMOGRAFISK TYPMODELL	41			
6.1 Initialbefolkning	41			
6.2 Utglesning	42			
6.3 Flyttningar	43			
6.4 Framräkning	43			
7 MATEMATISK MODELL	45			
7.1 Förutsättningar	45			
7.2 Datorprogram	46			

LITTERATURLISTA

Bell, Robert & Westius, Stefan: Några teorier om grannskap och grannrelationer. Byggforskningen, rapport R29:1972

Nilsson Bengt: Demografiska förhållanden i nya bostadsområden. Malmö kommun, drätselkontoret. Stencil 1974

Statens Offentliga Utredningar 1973:50. Bostäder 1974 - 1976. Betänkande av Boendeutredningen

Statens Offentliga Utredningar 1974:2 Ortsbundna levnadsvillkor. Rapport från expertgruppen för regionala utredningar (ERU)

IDESTADEN, förslag till småhusstad. Höjer-Ljungqvist Arkitektkontor AB. Stencil 1969

Generalplan för del av Sollentuna, Nysved, Fäboda, Alboda. Höjer-Ljungqvist Arkitektkontor AB. Rapport 1972

Kommunalekonomisk modell, etapp III, Sollentunas Järvadel. AB Järvaexploatering. Rapport 1972

TABELLFÖRTECKNING

- TABELL 0.1 Investeringsbehov per lägenhet och etapp.
- TABELL 0.2 Kommunala infrastrukturinvesteringar på grannskapsnivå.
- TABELL 4.1 Vattenförbrukningen i kvarteret Tennsoldaten i Linköping.
Förbrukningen för resp. år är angiven dels i tusental m³, dels i % av maxförbrukningen.
- TABELL 7.1 Boendetätthetens variation med inflyttningsåret.
- TABELL 7.2 Klass- och avdelningsstorlekar samt minsta institutionsstorlek.
- TABELL 7.3 Kostnader för att bygga en enhet av LM-skola, daghems- resp. förskoleavdelning.
- TABELL 7.4 Schema, angivande innehållet i tabellerna enligt pkt 23 - 25.
- TABELL 8.1 Schema för datakörningarna, utvisande valda kombinationer av utbyggnadsordning och terräng. BYGGH, BYGGG o s v är de filer som lagrar byggordningarna, TERRB o s v är de filer som lagrar terrängen.
- TABELL 8.2 Indatatabell, 5-årsutbyggnad.
- TABELL 8.3 Indatatabell, etapputbyggnad koncentrerade reservat.
- TABELL 8.4 Indatatabell, etapputbyggnad utspridda reservat.
- TABELL 8.5 Indatatabell, 10-årsutbyggnad.
- TABELL 8.6 Indatatabell, kontrollfall med utebliven andraetapp.
- TABELL 8.7 Totalbefolkningen årsvis 5-årsutbyggnad.
- TABELL 8.8 Totalbefolkningen årsvis 10-årsutbyggnad.
- TABELL 8.9 Totalbefolkningen årsvis 60/40-utbyggnad.

- TABELL 8.10 Antal beräknade klassrum resp. inst-enheter.
- TABELL 8.11 Karaktäristiska data betr. behov av barnstugor.
- TABELL 8.12 Karaktäristiska data betr. behov av LM-skolor.
- TABELL 8.13 Investeringar uppdelade på olika kostnadslag.
- TABELL 8.14 Investeringar per ny rumsenhet.
- TABELL 8.15 Investeringar per nyinflyttad.
- TABELL 8.16 Bostadsbyggnadsprogram under 30 år i en kommun där nyexploatering sker i form av 5-årsutbyggnader.
- TABELL 8.17 Bostadsbyggnadsprogram under 30 år i en kommun där nyexploatering sker i form av överlappande 10-årsutbyggnader.
- TABELL 8.18 Bostadsbyggnadsprogram under 30 år i en kommun där nyexploatering sker i form av etapputbyggnader.
- TABELL 8.19 Investering per nyinflyttad åren 15 - 20 i kommuner med olika exploateringsmönster.
- TABELL 8.20 Kommunala infrastrukturinvesteringar i kommuner med olika exploateringsmönster.
- TABELL 8.21 Investeringar/re per etapp.
- TABELL 8.22 Investering/re uppdelad per kostnadslag. Första etappen.
- TABELL 8.23 Investering/re uppdelad per kostnadslag. Andra etappen.
- TABELL 8.24 Investering (exkl byggnader) per re vid olika utbyggnadssätt och terrängtyper.
- TABELL 8.25 T o G- och infrastrukturinvestering vid olika utbyggnadssätt och terrängtyper.
- TABELL 8.26 Kapitalkostnad per år vid fullt utbyggda grannskap.
- TABELL 8.27 Kapitalkostnad per yrkesverksam år 20.
- TABELL 9.1 De olika utbyggnadssättens uppfyllande av kraven på serviceanläggningarnas etableringstidpunkt, storlek och chans till överlevnad.

FIGURFÖRTECKNING

- FIGUR 0.1 Illustrationsplan av typgrannskapet.
- FIGUR 0.2 Indelning i delkvarter.
- FIGUR 0.3 Ålderspyramid år 20, 5-årsutbyggnad.
- FIGUR 0.4 Ålderspyramid år 20, 10-årsutbyggnad.
- FIGUR 0.4 Antal LM-skolebarn åren 0-30, 5-årsutbyggnad.
- FIGUR 0.6 Antal LM-skolebarn åren 0-30, 10-årsutbyggnad.
- FIGUR 0.7 Ålderspyramid år 20, 60/40-utbyggnad.
- FIGUR 0.8 Antal LM-skolebarn åren 0-30, 60/40-utbyggnad.
- FIGUR 3.1 Schematisk bild av undersökningsmetodiken.
- FIGUR 4.1 Ålderspyramiden 1973-12-31 för Håstaskogen (område 1541) i Hudiksvall.
Antal inv.: 1204 pers.
- FIGUR 4.2 Ålderspyramiden 1973-12-31 för del av Österstan (område 1636) i Hudiksvall.
Antal inv.: 1442 pers.
- FIGUR 4.3 Ålderspyramiden 1963 för del av Johannelund i Linköping.
Antal inv.: 7027 pers.
- FIGUR 4.4 Ålderspyramiden 1968 för del av Johannelund i Linköping.
Antal inv.: 6455 pers.
- FIGUR 4.5 Ålderspyramiden 1973 för del av Johannelund i Linköping.
Antal inv.: 5352 pers.
- FIGUR 5.1 Indelning i delkvarter.
- FIGUR 5.2 Komponentindelning, ledningsnät.
- FIGUR 5.3 Komponentindelning, vägar, gator och parkeringsplatser.
- FIGUR 5.4 Komponentindelning, gångvägar, gångtunnel och busshållplats.
- FIGUR 5.5 Komponentindelning, parkmark m.m.
- FIGUR 5.6 Komponentindelning, grovplan./grundber., byggnader och finplanering.

- FIGUR 7.1 Blockschema över dataprogrammet.
- FIGUR 8.1 A Befolkningspyramid år 10, 5-årsutbyggnad.
- FIGUR 8.1 B Befolkningspyramid år 20, 5-årsutbyggnad.
- FIGUR 8.1 C Befolkningspyramid år 30, 5-årsutbyggnad.
- FIGUR 8.2 A Befolkningspyramid år 10, 10-årsutbyggnad.
- FIGUR 8.2 B Befolkningspyramid år 20, 10-årsutbyggnad.
- FIGUR 8.2 C Befolkningspyramid år 30, 10-årsutbyggnad.
- FIGUR 8.3 A Befolkningspyramid år 10, 60/40-utbyggnad.
- FIGUR 8.3 B Befolkningspyramid år 20, 60/40-utbyggnad.
- FIGUR 8.3 C Befolkningspyramid år 30, 60/40-utbyggnad.
- FIGUR 8.4 Befolkningspyramid år 20, utebliven etapp II.
- FIGUR 8.5 Antal LM-skolebarn åren 0 - 30 vid 5-årsutbyggnad.
- FIGUR 8.6 Antal LM-skolebarn åren 0 - 30 vid 10-årsutbyggnad.
- FIGUR 8.7 Antal LM-skolebarn åren 0 - 30 vid 60/40-utbyggnad och vid utebliven andraetapp (streckad linje).
- FIGUR 8.8 Jämförelse mellan antal skolbarn åren 0 - 30 vid 5-års- och etapputbyggnad 60/40.
- FIGUR 8.9 Antal över- resp. underskottsplatser i LM-skolan vid 5-årsutbyggnad.
- FIGUR 8.10 Antal över- resp. underskottsplatser i LM-skolan vid 10-årsutbyggnad.
- FIGUR 8.11 Antal över- resp. underskottsplatser i LM-skolan vid 60/40-utbyggnad.
- FIGUR 8.12 Totalbefolkningen åren 0 - 30 vid jämförelsealternativen.
- FIGUR 8.13 Total kapitalkostnad per yrkesverksam och år för åren 0 - 30.
- FIGUR 8.14 Kapitalkostnad per år och yrkesverksam. Sektorn lokalt vägnät.
- FIGUR 8.15 Kapitalkostnad per år och yrkesverksam. Sektorerna regionala vägar och ledningar.
- FIGUR 8.16 Kapitalkostnad per år och yrkesverksam. Sektorn LM-skola och barnstugor.

BETECKNINGAR OCH DEFINITIONER

Etapputbyggnad

De i denna studie använda begreppen "etapputbyggnad" respektive "etappvis utbyggnad" är synonyma och karaktäriserar det stadsbyggnadsmönster som föreslås i studien.

En stadsdelsutbyggnad definieras som etapputbyggnad om den äger rum i minst två i tiden klart åtskilda skeden inom ett i rummet klart definierat område.

I rapporten "Ortsbundna levnadsvillkor" (SOU 2, 1974) användes beteckningen "successiv stadsutbyggnad" för detta. Denna beteckning kan lätt associeras med långsam utbyggnad (se nedan) och användes ej här.

Snabbutbyggnad

Kontinuerlig utbyggnad av ett grannskap under en relativt kort period, upp till 5 år.

Långsam utbyggnad

Kontinuerlig utbyggnad av ett grannskap under en längre period, från 5 år och längre. Eventuellt kan utbyggnaden ske i många små etapper.

Grannskap

Område vars befolkning har tillgång till gemensamhetsanläggning, LM-skola, barnstuga och mindre butikscentrum inom gångavstånd.

Modellgranskning

Det arbetsinstrument som särskilt konstruerats för denna studie.

Kvarter

Del av granskning, innehållande en viss definierad mängd bostäder, vägar, lekplatser o s v. Kvarter i denna studie är ej nödvändigtvis identiskt lika varandra. "Delkvarter" är ett underbegrepp till kvarter.

1 ALLMÄNT

1.1 KRITIK AV 60-TALETS STADSBYGGANDE

60-talets stadsbyggande har utsatts för hård kritik, såväl av de boende som av massmedia, av fackmän lika väl som av politiker. Något kan väl denna kritik anses överdriven, eller möjligen ses som ett uttryck för snabbt skiftande värderingar, till vilka "byggapparaten" inte förmått att anpassa sig med tillräckligt smidighet. Dock synes det vara ett anmärkningsvärt uttryck för missnöje, när den statliga Boendeutredningen 1973 kan föreslå bidrag för "upprustning" av områden som producerats blott något eller några år tidigare (1958-1972), i syfte att förbättra deras miljö. (SOU 50, 1973). Detta är alltså områden som normalt bort stå på toppen av vad landets byggplanerings- och kontrollapparat kunnat åstadkomma.

Kritiken har i hög grad riktats mot bostadsområden, vilka tillkommit som storutbyggnader, alltså producerats som en (för den aktuella kommunen) stor enhet, under kort tid och med en enhetlig utformning, dit en stor del av kommunens bostadsbyggande förlagts, och där på kort tid en väsentlig del av dess bostadskö "avvecklats". Ibland har "storutbyggnadsfilosofien" eller "industrialiseringstänkandet" uttryckligen utpekats som en orsak till missförhållandena. Ofta handlar kritiken om olika sociala och miljömässiga problem i de snabbt framväxande förortererna. I en litteraturstudie om grannrelationer i bostadsområden konstaterar emellertid författarna att: "Planeringens sociala konsekvenser är svåra att diskutera på ett meningsfullt sätt. Det kan ifrågasättas om det överhuvudtaget är möjligt att förutse vilket socialt innehåll den planerade bebyggelsen kommer att få" (Bell & Westius, 1972).

Vissa företeelser är dock karaktäristiska för en stor andel av 60-talsbebyggelsen och kan även observeras i 70-talets volymproduktion av småhusområden. Hit hör t.ex överrepresentation av vissa social- och åldersgrupper, överbelastnings- och bristfenomen av skilda slag, monoton miljömässig utformning etc. Trots en förändrad produktionsinriktning i bostadsbyggandet och trots svårigheten att förutsäga sociala resultat, finns det alltså anledning att söka stadsbyggnadsmönster som tar hänsyn till det beskrivna problemkomplexet.

1.2 ÖNSKVÄRDA EGENSKAPER HOS BOSTADSOMRÅDEN

I den mera konstruktiva delen av debatten har man försökt att beskriva ett antal önskvärda egenskaper som nya bostadsprojekt borde besitta, exempelvis:

- balanserad demografisk och social struktur, för att undvika ensidigheter i befolkningens sammansättning samt koncentration av låginkomsttagare, invandrare, sociala problemfamiljer m fl till ett visst fysiskt område.
- jämn belastning på områdets serviceanläggningar, för att undvika överbelastning till följd av demografiska skevheter ("barntoppen" t ex), så att en "normal" standard/service-nivå kan ges åt de boende redan i inledningsskedet och bibehållas under områdets fortsatta existens.
- social och miljömässig kontinuitet, med en befolkning som består såväl av nyinflyttade som av "äldre" stadsdelsinvånare och där den fysiska strukturen fås att återspegla en viss "historisk kontinuitet", eller åtminstone några decenniers byggande.

- anpassningsbarhet/föränderlighet inom stadsdelen, för att tillgodose förändrade behov och önskemål, varvid de boende själva skall tillerkännas ett stort mått av medbestämmanderätt över sin fysiska (och sociala) miljö.

Som ett viktigt tillägg kan vi själva slutligen tillfoga behovet av god måluppfyllelsegrad, eftersom många av de kritiserade problemen uppstått eller i varje fall förstärkts, icke genom att målet satts för lågt, utan genom att ambitionerna icke kunnat förverkligas av olika skäl, kanske främst ekonomiska. Sådana listor på "önskvärdheter" återkommer ofta i olika politiska miljö- och bostadsprogram och får därför anses ha fått en viss förankring. De betraktas därför i föreliggande studie som givna utgångspunkter. Se även avsnitt 9.5.3.

1.3 DISKUSSION AV ALTERNATIVA ÅTGÄRDER

Problemen vid storutbyggnad har varit kända - åtminstone inom fackkretsar - sedan lång tid tillbaka (och kanske endast blivit mera iögonfallande genom den successivt ökande projektstorleken). En hel del förslag finns därför, hur man borde kunna komma till rätta med problemen eller vissa av dem.

Vanligast har problemen identifierats som en servicefråga, ett ganska naturligt angreppssätt i mitten av 60-talet när servicedebatten stod på sin höjdpunkt. Överbelastningen av skolor, barnstugor och annan samhällsservice skulle enligt detta synsätt kunna minska genom en väl utbyggd service, anpassad till maximibehovet. Den utnyttjade kapaciteten som på sikt skulle komma att uppstå till följd av utglesningen ansåg man möjlig att utnyttja för standardhöjning eller nya behov. Av kostnadsskäl har systemet sällan tillämpats fullt ut, annat än i sammanhang där ett behov enligt lag skall

tillgodoses (t ex undervisning) och då oftast med hjälp av "provisoriska" lokaler.

Ett följdförslag till det föregående är användandet av flexibla lokaler, utformade så, att de kan följa förändringarna i behovsstrukturen och anpassas till kraven hos skilda nyttjare. Härvid får kostnaderna för denna flexibilitet ej öka initialinvesteringen i någon högre grad, samtidigt som kostnaderna för omändringsarbeten inte får stiga till summor som närmar sig nybyggnadskostnad. Liksom i föregående fall får dock serviceanläggningen dimensioneras efter en temporär toppbelastning, eftersom maximibehovet uppträder inom flera sektorer praktiskt taget samtidigt.

Att se problemen enbart som en lokaldimensioneringsfråga synes emellertid vara alltför begränsat. Kritiken har ju också riktat sig t ex mot områdenas ensidiga befolkningsammansättning - och man har därvid pekat på möjligheterna att genom en "aktiv bostadsförmedling" styra befolkningsammansättningen, så att initialbefolkningens sammansättning bättre skulle överensstämma med en stabiliserad befolkningspyramid (riks- eller ortsgenomsnitt e d.). En svårighet härvid är emellertid att de akut bostadssökande i hög grad utgörs av nyetablerade hushåll, (åldersgruppen 20-25 år + små barn) samtidigt som övriga hushållskategorier normalt saknar intresse eller motiv för att "omplantera" sig i ny omgivning, utan hellre vill skaffa sig en (oftast större) bostad inom "sin" stadsdel.

Ett sätt som vi finner högst utvecklingsbart - och som samtidigt studerats relativt litet - är det etappvisa utbyggandet, som närmare definieras i det följande avsnittet 1.4. Med etapper som framför allt anpassats till demografiska kriterier skulle man bättre kunna behärska såväl den demografiska struk-

turen som serviceöverbelastningen, och också minska risken för att önskvärda servicefunktioner (kvartersbutik, skolor etc) helt försvinner till följd av minskat befolkningsunderlag. Därutöver skulle man kunna uppnå vissa positiva miljövärden, samt framtida anpassnings- och korrektionsmöjligheter i de senare etapperna.

1.4 ETAPPVIS UTBYGGNAD

Med etappvis utbyggnad av ett bostadsområde avses ett utbyggnadssätt, där man fördelar bostadsbyggandet på två i tiden väl definierade etapper, en initialstapp där man bygger större delen av det för området planerade bostadsbeståndet, varefter man kompletterar området efter en 10-årsperiod med de resterande bostäderna. Under initialskedet byggs även områdets serviceanläggningar m m.

Den grundläggande idén är att områdets infrastruktur dimensioneras för den första etappens behov och att dessa anläggningar utan tillbyggnad kan betjäna även dem som flyttar in i den andra etappens bostäder.

De faktorer man kan variera är:

- förhållandet mellan initial- och kompletteringsetapp
- tidsintervallet mellan etapperna
- sättet att lokalisera bebyggelsereservaten inom området

Genom variation av de två förstnämnda faktorerna utför man den tidigare antydda anpassningen till demografiska kriterier för att få till stånd ett optimalt utnyttjande av områdets infrastruktur.

Den sista faktorn varierar man genom att bestämma på vilken nivå i områdeshierarkin som etapputbyggandet eller rättare lokaliseringen av bebyggelsereservaten skall ske. Det kan göras på husnivå, kvartersnivå, grannskapsnivå, stadsdelsnivå, stadsdelsgrupp-nivå o s v. Den första nivå som är av intresse i detta sammanhang är grannskapet inom gångavstånd kring en LM-skola.

Om man lyckas finna de förväntade fördelarna på denna nivå, så kommer de att automatiskt uppfyllas på högre nivåer. Så kommer t ex en högstadieskola i ett stadsdelscentrum att kunna ta emot eleverna från grannskapens andra etapp utan att skolan därför behöver byggas till.

1.5 TIDIGARE ARBETEN

I generalplanarbetet för stadsdelarna Nysved, Fäboda och Alboda i Sollentuna kommun utanför Stockholm medverkade Höjer - Ljungqvist Arkitektkontor AB och Sevensco AB bl a i en studie av ett sådant etapputbyggnadsalternativ (AB Järva-exploatering, 1972). Detta väckte stort intresse, men de speciella lokala förutsättningar som rådde gjorde att resultatet inte enkelt kunde översättas till allmängiltiga slutsatser.

Denna rapport behandlar en mer generell modellstudie som ovannämnda företag utfört med anslag från Statens Råd för Byggnadsforskning (Projektnummer 730479-7) i syfte att utreda etapputbyggandets demografiska och ekonomiska effekter.

2 FORSKNINGSPROJEKTETS MÅLSÄTTNING OCH UTGÅNGSHYPOTES

Forskningsprojektets målsättning är att studera med vilken verkan det etappvisa utbyggandet skulle kunna användas i små och större orter för att komma till rätta med de i kapitel 1 beskrivna demografiska och försörjningsmässiga problemen, samt de ekonomiska effekterna härav.

Mot storutbyggnadens ofta framhållna kostnadsfördelar - skenbara eller verkliga - vill vi sätta de extrakostnader som drabbar storutbyggnaden på grund av den demografiska obalansen (överbelastning inom service- och försörjningssektorn under en kort tid, avlöst av ett dåligt resursutnyttjande under den påföljande utglesningsperioden).

Vår hypotes är därvid, att det på grund av de demografiska variationerna över tiden i ett snabbt färdigställt bostadsområde uppstår överkostnader för många av försörjningssektorerna. Dessa kostnader kommer icke till synes i exploateringskalkylen, och tillmäts därför heller icke betydelse vid beslut om exploateringens innehåll och genomförandetakt. Inom en utvidgad kostnadsram skulle alltså stordriftsfördelar och vinsterna av det koncentrerade resursutnyttjandet (inom den kommunaltekniska sektorn) kunna vara mer eller mindre skenbara.

Det finns sålunda anledning att förmoda att etappvist byggande är möjligt att genomföra inom de ekonomiska ramar som står till förfogande för stadsbyggandet. Detta skulle främst möjliggöras av etapputbyggandets bättre avvägda befolkningsstruktur, samt genom ett tillämpande av speciell "etapputbyggnadsteknik", som söker minimera erforderliga försvarsarbeten för kompletterande bebyggelse vid initialetappens utbyggnad.

3. METODIK

3.1 TEORIBILDNING

Arbetsgången från själva idén med etappvis utbyggnad till utarbetade slutsatser och rekommendationer har avbildats i FIG.

3.1. Arbetet startar med en utveckling av grundidéerna och försök till generaliseringar av tidigare erfarenheter från speciella projekt. Samtidigt med denna teoribildning och hypotesutformning utfördes en probleminventering.

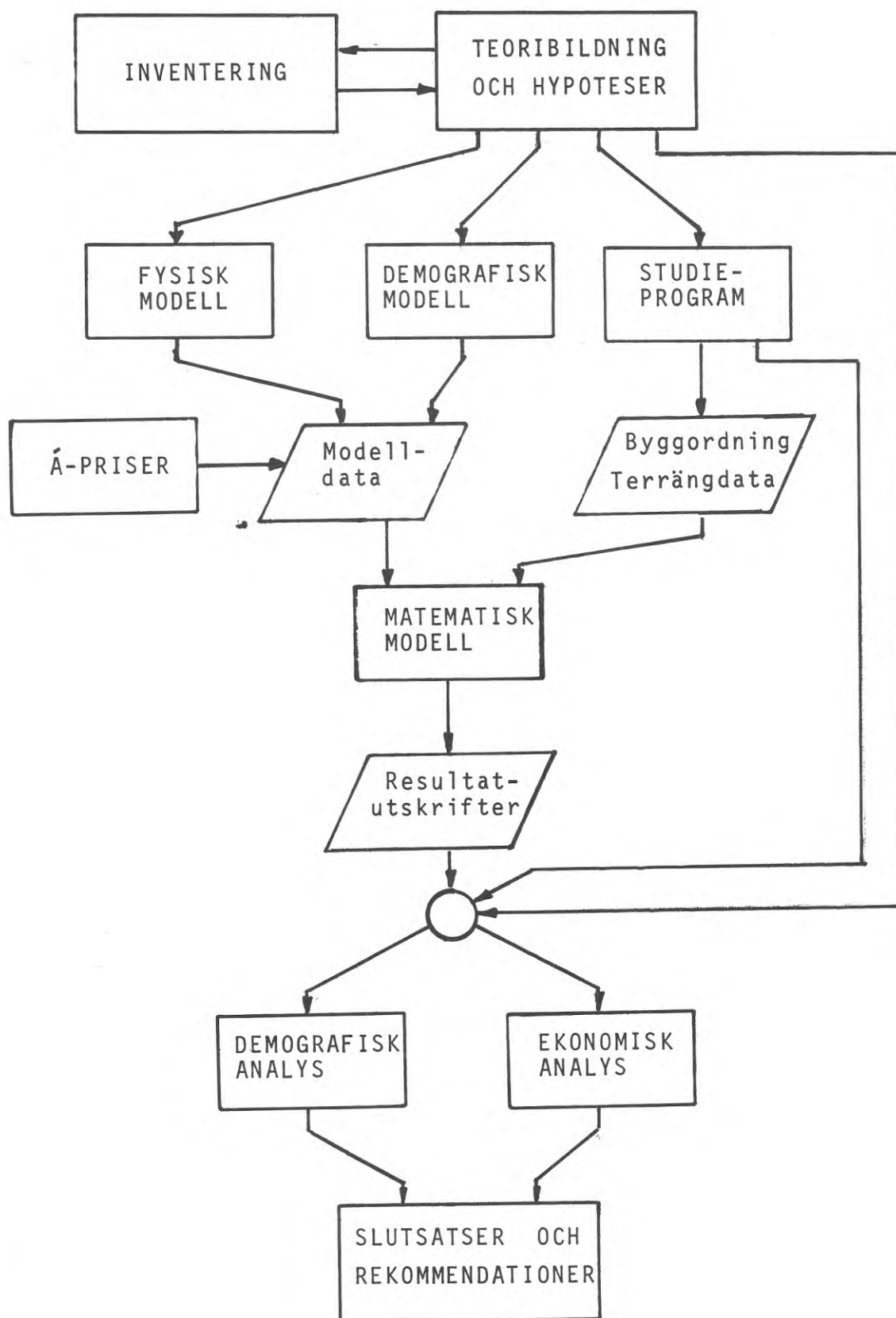
Denna probleminventering var avsedd att bilda underlag för det följande modellarbetet och därvid ha den dubbla uppgiften, dels att ge begrepp om allmängiltigheten i de studerade avsnitten, dels att ge idéer till förbättringar av modellen.

3.2 PROBLEMINVENTERING

Inventeringen skulle bestå i att genom besök i kommuner av olika storlek och geografisk belägenhet samla in data avseende de olika sektorerna för bostadsområden av varierande åldrar.

Inventeringen som närmare beskrivs i kapitel 4 hade flera syften. För det första gällde det att verifiera att den sneda ålderspyramiden som observerats i nybyggda förorter i storstadsområdena inte är någon storstadsföreteelse eller något geografiskt begränsat fenomen. För det andra skulle man ta reda på hur relationen mellan behov och utbud motsvarande den bild som gavs i pilotstudien. Vidare var avsikten att spåra upp ytterligare fakta som stöd för modellarbetet.

Det stod från början klart att inventeringen måste starkt begränsas, både beträffande ämnesområde och antal undersöknings-

FIGUR 3.1 Schematisk bild av undersökningsmetodiken

ningsobjekt. Utgående från tidigare erfarenhet valde vi att begränsa ämnesområdet till följande sektorer: skolor, vägar och kommunikationer samt teknisk försörjning. Beträffande val av kommuner gjordes ett kraftigt begränsat urval. Urvalet gjordes på grundval av tidigare kännedom av ett stort antal kommuner varför de valda med visst fog skulle kunna anses vara representativa.

3.3 MODELLARBETET

Med de uppställda hypoteserna om etapputbyggandets möjligheter som underlag startades modellarbetet. Målsättningen härvid var att i väsentliga delar avbilda exploateringsprocessens ekonomiska konsekvenser och att möjliggöra en registrering av befolkningens åldersutveckling.

Den fysiska modellen är en avbildning av ett grannskapsområde inom gångavstånd kring en LM-skola. Den beskrivs närmare i kapitel 5. Modellen innehåller alla väsentliga data för en fullständig kostnadsberäkning av en projektering.

Jämsides gjordes en demografisk modell, se kapitel 6, som skulle lämna underlag för åldersfördelningen på initialbefolkningen vid de olika inflyttningstillfällena. Dessa två modeller utgjorde sedan underlag för en matematisk modell, som skulle bli det erforderliga utvärderingsinstrumentet.

Den matematiska modellen är utförligt beskriven i kapitel 7. I grova drag består den av tre delar. Först finns det en "byggdel", som bygger upp området på anvisningar av den aktuella byggordningen. Mängd- och lägesuppgifter finns lagrade i olika register och är desamma oberoende av byggordningen. Den andra delen är den demografiska delen, med vars hjälp man kan ta fram ålderspyramiden för ett godtyckligt tillfälle.

Dessutom beräknar den behovet av skolor och barnstugor. Den tredje delen består av de beräkningsprogram som utför kostnadsberäkningarna.

3.4 FÖRENKLINGAR OCH BEGRÄNSNINGAR

Som tidigare nämnts har det varit nödvändigt att förenkla och begränsa studien. Beträffande modellen har arbetet begränsats till ett bostadsområde på grannskapsnivå. Denna nivå bedömdes vara den som kunde ge de värdefullaste bidragen. Då etappbyggandets idé är att skapa en balanserad åldersfördelning och om denna uppnås på grannskapsnivå blir den därmed automatiskt uppfylld på närmast högre nivå.

Den ekonomiska beräkningen har begränsats till beräkning av investeringarnas storlek samt till kapitalkostnaderna totalt och fördelade per rumsenhet, per nyinflyttad och per förvärvsarbetande. Det bedömdes att modellen inte skulle tjäna på att området driftskostnad och bidrag till kommunens skatteintäkter ingick bland beräkningarna.

4. INVENTERING

4.1 MÅLSÄTTNING

Som ett led i utformningen av teori och hypoteser inför modellarbetet gjordes en probleminventering under sommaren 1974. Syftet med denna inventering var att varifiera gjorda antaganden eller hypoteser och att ge underlag för modellstadsdelen.

Inventeringen skulle inte ge ett statistiskt underlag utan avsikten var att den skulle bredda kunskaperna om kommuner av olika storlek och geografisk belägenhet. Man ville t ex ha svar på bl a följande frågor:

- Förekommer den vid storutbyggnad konstaterade demografiska obalansen endast i storstadsförorter eller är det en allmän företeelse?
- Blir skolor och barnstugor överdimensionerade efterhand som bostadsområdet blir äldre?
- Blir den tekniska servicen överdimensionerad p g a utglesningen?
- Finns det förhållanden inom skilda sektorer som kan vara av intresse vid jämförelse av utbyggnadssätt? Exempelvis: Hur ordnar kommunen sitt markbehov?

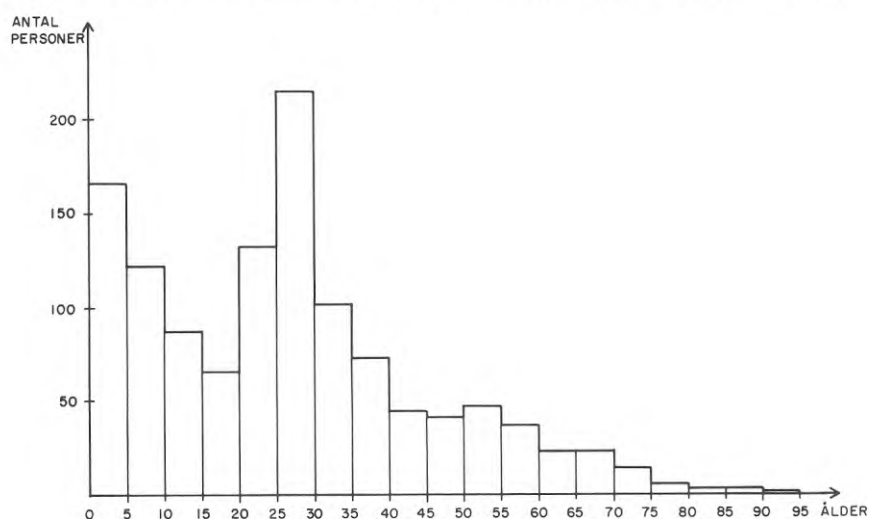
Vid valet av kommuner tillämpades följande kriterier utan angivande av prioritet:

- Kommunen skall vara belägen 10 - 20 mil från Stockholm.
- Kommunen skall ha minst ett typiskt bostadsområde, byggt i en etapp (= nyexploatering) för ca 15 år sedan.
- Kommunen skall ha en lämplig statistikindelning av bostadsområdena.

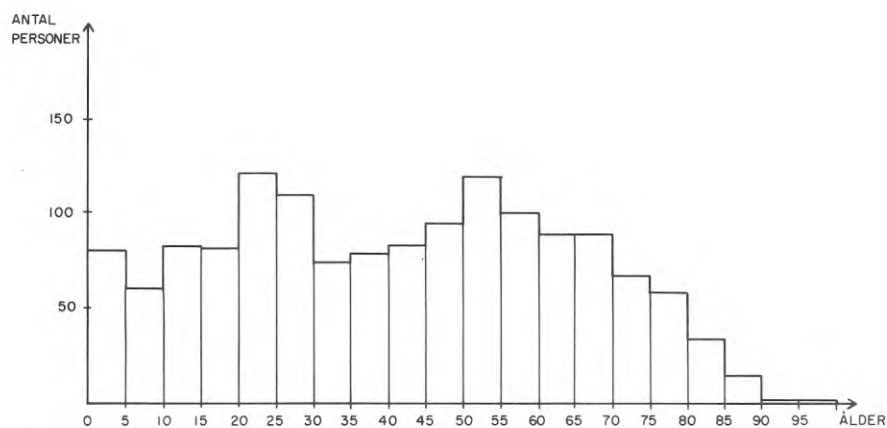
Kommunerna Enköping, Sala och Sandviken valdes att besökas i en första omgång. Dessutom har data införskaffats från Katrineholm, Hudiksvall, Malmö samt Linköping.

4.2 BEFOLKNINGSUTVECKLING

I samtliga de i föregående avsnitt angivna kommunerna kunde vi plocka fram avgränsade bostadsområden enligt de kriterier vi formulerat. Bland det material vi fått fram har vi valt två bostadsområden i Hudiksvall, ett byggt 1970 (FIG. 4.1) och ett annat från 1955 (FIG. 4.2). Det första området är

FIGUR 4.1 Ålderspyramiden 1973-12-31 för Håstaskogen (område 1541) i Hudiksvall.
Antal inv.: 1204 pers.

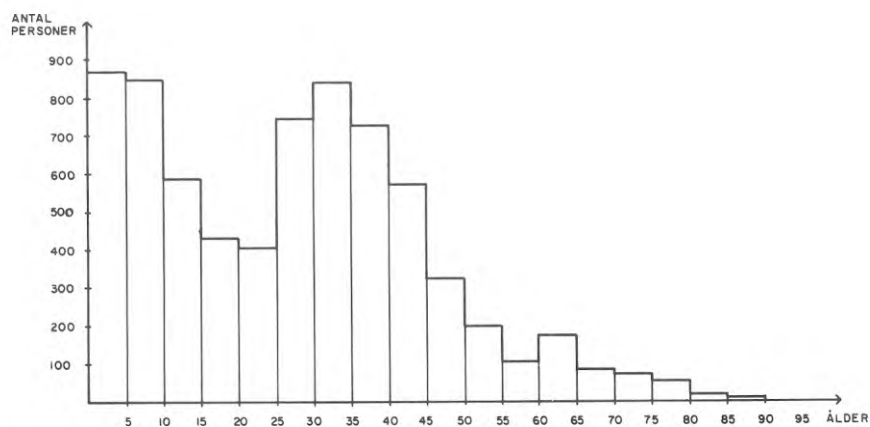
FIGUR 4.2 Ålderspyramiden 1973-12-31 för del av Österstan (område 1636) i Hudiksvall.
Antal inv.: 1442 pers.

ca 5 år gammalt och företer den typiskt ojämna åldersprofilen för ett nyinflyttat bostadsområde. Det senare området är 25 år gammalt och uppvisar den karaktäristiska åldersprofil som återfinns i jämgamla bostadsområden i Stockholm, Göteborg och Malmö. Föräldragenerationen vid inflyttningen (nu 50 - 65 år) är fortfarande tydligt markerad, under det att åldrarna under 20 år är relativt ringa representerade.

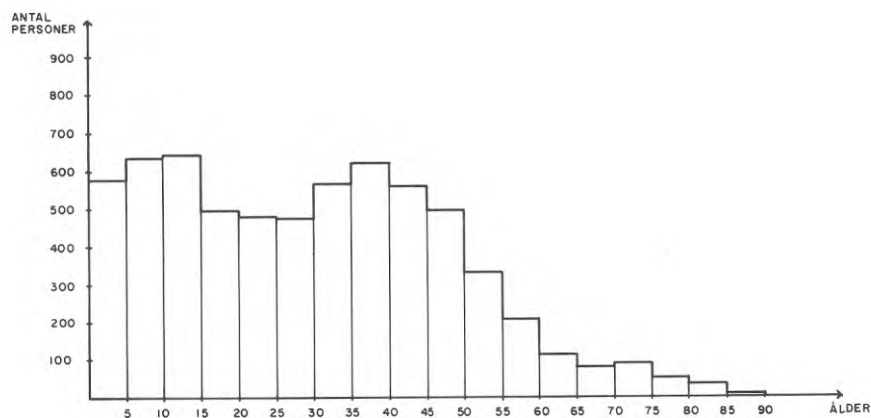
Det kan vara av intresse att visa ett och samma område vid olika tidpunkter och då har vi valt Johannelund i Linköping (jfr pilotstudien). Av FIG. 4.3 - 5 framgår att området 5 år efter byggstart har en markerat ojäm ålderspyramid och att dennas utseende kvarstår, fast mindre markerat, ännu år 10 resp. 15 efter byggstart. Man ser också tydligt hur topparna vandrar utefter åldersaxeln.

Denna utveckling av ålderspyramiden är så karaktäristisk för ett bostadsområde som byggts i ett sammanhang att man med ledning av ålderspyramiden kan datera områdets byggstart på ett par år när.

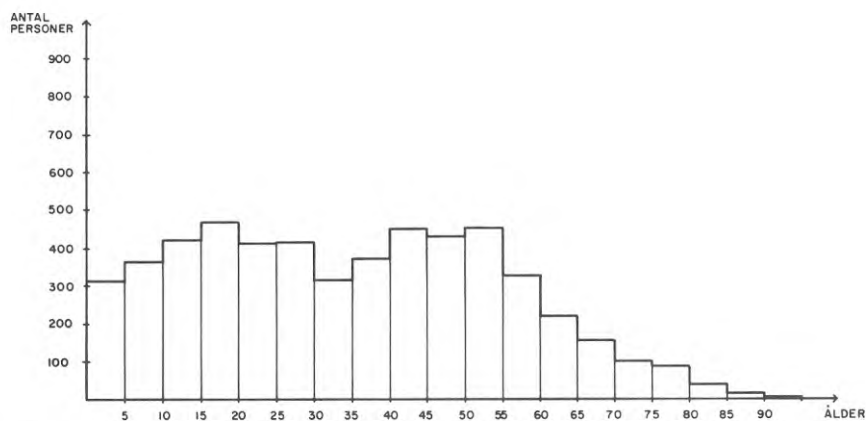
Väljer man större kohorter än 5-årskohorter försvårar man jämförelsen mellan områden och mellan tidsepoker inom samma område. Flera av de studerade kommunerna har sin befolkningsstatistik upplagd med mycket grov klassindelning beträffande åldrarna över 20 år. Vid redovisningen blir därför urvalet starkt begränsat. Analysen av ålderspyramiderna med andra kohorter visar överensstämmelse med det här presenterade materialet.

FIGUR 4.3 Ålderspyramiden 1963 för del av Johannelund i Linköping.
Antal inv.: 7027 pers.

FIGUR 4.4 Ålderspyramiden 1968 för del av Johannelund i Linköping.
Antal inv.: 6455 pers.

FIGUR 4.5 Ålderspyramiden 1973 för del av Johannelund i Linköping.
Antal inv.: 5352 pers.

4.3 ÖVERKAPACITETER

På grund av den konstaterade utglesningen i ett bostadsområde fanns det fog för misstanken att tekniska system av olika slag med tiden skulle bli överdimensionerade. Vi utgår då från att de dimensionerats för maxbefolkningen som uppträder ungefär 8 år efter byggstart. Därefter sker ju en befolkningsminskning. I Johannelund kunde vi konstatera en minskning med 25 % från 1963 till 1973. Om percapita konsumtionen inte ökade torde de tekniska systemen ha överkapaciteter.

De tekniska system som har studerats i detta sammanhang är vatten och avlopp. Det visade sig emellertid svårt att med rimlig arbetsinsats få fram uppgifter på vattenförbrukningen under så lång tid som erfordrades och för en hel stadsdel. Det ansågs dock vara av värde att visa vattenförbrukningen för ett kvarter. Exemplet är hämtat från kvarteret Tenssoldaten i stadsdelen Johannelund i Linköping. Vattenförbrukningen för detta kvarter fanns registrerad på 3 mätare från januari 1962 till januari 1975 (TAB. 4.1). Kvarteret byggdes 1958 och tyvärr saknas uppgifter från de första åren på grund av omorganisation av kommunens tekniska förvaltning.

1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973
39,5	40,2	38,0	39,7	38,9	39,9	38,0	33,3	31,5	31,1	31,2	29,5
98	100	95	99	97	99	95	83	78	77	78	73

TABELL 4.1 Vattenförbrukningen i kvarteret Tenssoldaten i Linköping. Förbrukningen för resp år är angiven dels i tusental m³, dels i % av maxförbrukningen.

Man ser att förbrukningen de senare åren har gått ned till ca 75 % av maxförbrukningen. Denna nedgång är något kraftigare än minskningen av befolkningen under samma tid på grund av utglesningen. Observera att den för riket som helhet genomsnittliga förbrukningsökningen om 1 % per år ej är avläsbar på kvartersnivå.

Emellertid visade det sig inte möjligt att utnyttja dessa fakta i grannskapsmodell när man redan utnyttjade de klenaste dimensionerna vid byggande av de interna ledningssystemen. Däremot torde det vara möjligt att utnyttja dem på de närmast högre nivåerna, på stadsdels- och stadsdelsgrupp-nivå. Det finns alltså anledning att förmoda att sådana okända överkapaciteter existerar för många ledningssystem i landet. Detta förhållande har dock icke närmare studerats i föreliggande arbete. Se vidare avsnitt 9.5.1.

4.4 MARKRESERVER

Etappvis utbyggnad förutsätter att mark kan disponeras för de för den andra etappen erforderliga markreservaten. Vid inventeringen diskuterades därför frågan om kommunernas markanskaffning. Som resultat kan sägas att kommunerna i allmänhet har tillräckligt stora markreserver för att tillfredsställa etapputbyggandets krav. Detta faktum medför, för modellens del, att markkostnaden blir ointressant att ta upp till vidare studium. Se vidare avsnitt 9.3.5.

5 FYSISK MODELL (TYPGRANSKAP)

Den fysiska modell på grannskapsnivå som utgör arbetsmaterial i föreliggande studie är en bearbetning av ett förslag till småhusstad, IDESTADEN, som utfördes av Höjer-Ljungqvist arkitektkontor år 1969 (Höjer-Ljungqvist, 1969).

Granskapet (BIL. 1) omfattar ca 5300 re, varav 700 re är belägna i flerbostadshus och 4600 i enbostadshus. Granskapet tänkes vara enda upptagningsområde för den LM-skola och den barnstuga som föreslås i centrala lägen (inom ca 700 m gångavstånd).

Modellen är avsedd att simulera ett nyexploateringsområde i anslutning till en befintlig tätort (stad), där högre servicefunktioner än närservice på LM-skolenivå kan tillfredsställas. Anslutning till överordnat trafik- och VA-nät tänkes ske vid en punkt 200 m från grannskapsgränsen.

5.1 LÄGENHETSFÖRDELNING

Beslut beträffande fördelningen på storleksklasser vid nyproduktion av lägenheter är normalt en kommunalpolitisk angelägenhet, och beslutsunderlag utgöres av prognoser om behovs- och efterfrågeutvecklingen inom den aktuella kommunen. Detta beslut måste simuleras i modellen, och som utgångspunkt har valts den av boendetredningen (SOU 50, 1973) prognosticerade genomsnittliga fördelningen i bostadsproduktionen under 1970-talet enligt följande:

1 rok	2 rok	3 rok	4 rok	5 rok	Summa
6	15	28	24	27	100

Denna fördelning omräknad i rumsenheter.

2 re	3 re	4 re	5 re	6 re	Summa
6	15	28	24	27	100

Den minsta storleksklassens medelstorlek antas vara 1,5 re.
Den största storleksklassens medelstorlek antas vara 6,25 re. Härav erhålles medellägenhetsstorleken $\sim 4,5$ re.

Den i modellen använda genomsnittslägenhetens storlek är sålunda 4,5 re, motsvarande 3,5 rum och kök.

Rumsenhetens (re) storlek måste också bestämmas för att bostädernas resursanspråk skall kunna kvantifieras. Här väljs den i planeringssammanhang idag vanligaste storleken, 25 m^2 .

5.2 KVARTERSINDELNING

Grannskapet är indelat i tio kvarter med fem olika bebyggelse typer. I kvarteren 0, 5 och 9 föreslås grändhus på ca 300 m^2 tomter med biluppställningsplats på varje tomt. I varje delkvarter uppföres hus i storlekarna 3 rok, 4 rok och 5 rok genom att hustypen kan uppföras som 1-vån, $1\frac{1}{2}$ -vån. eller 2 vån.hus. Medellägenhetsstorleken i dessa kvarter överensstämmer med grannskapets, dvs 4, 5 re/lgh vilket motsvarar 3,5 rum och kök.

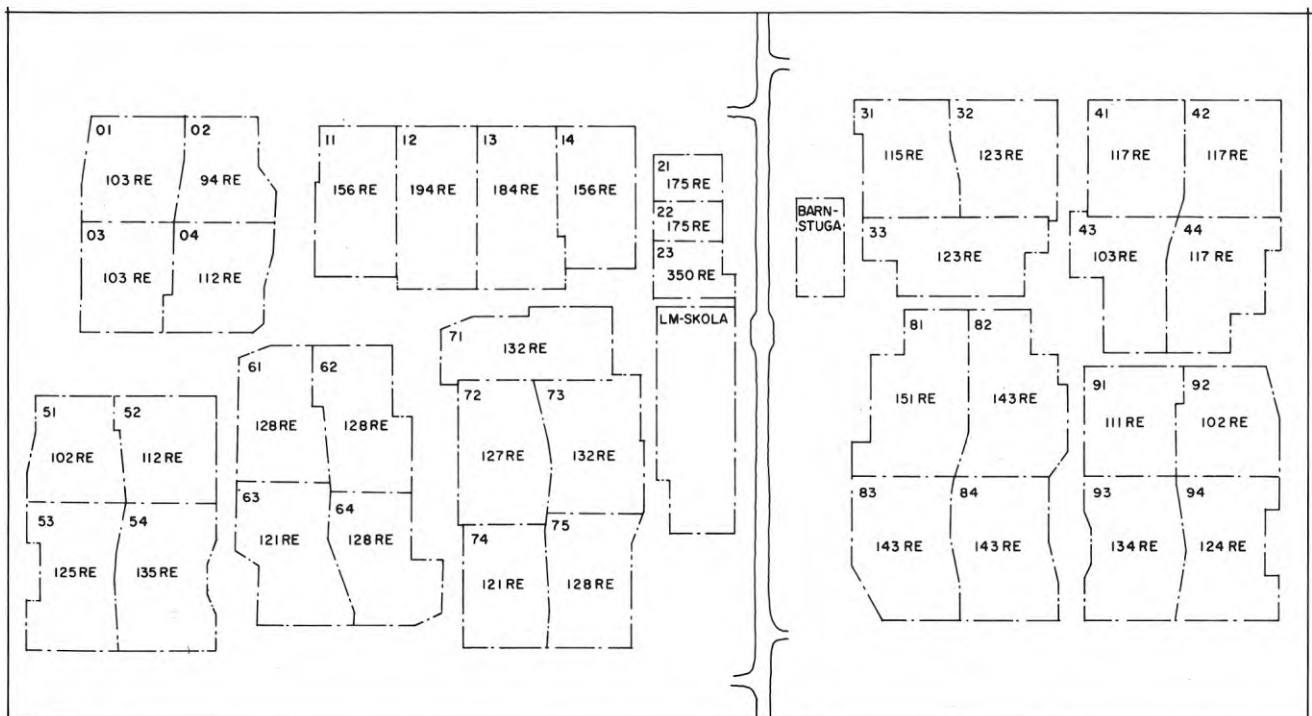
Kvarter 1 föreslås bebyggt med radhus på ca 200 m^2 tomter. Biluppställning sker på en samlad parkeringsyta i kvarterets periferi mot matargatan. Husen uppföres med lägenhetsstorlekarna 3 rok, 4 rok och 5 rok i likhet med föregående kvarter.

I kvarter 2 föreslås ett flerfamiljshus med 230 lägenheter med medellägenhetsstorleken 3 re/lgh, motsvarande 2 rok. Den höga andelen smålägenheter motiveras främst av att andelen större lägenheter i kvarteren 6 och 7 är högre än det önskade genomsnittet. Parkering sker här i ett öppet tvåvånings-

däck. I de fall där kvarteret ej är fullt utbyggt sker parkering på mark.

Kvarteren 3, 4 och 8 är illustrerade med samma grändhustyp som föreslås i kvarteren 0 m fl. Biluppställning sker i parkeringsanläggningar på ömse sidor om angöringsgatan. Lägenhetsstorlekar är lika kvarteren 0 m fl. Tomtstorlek ca 275 m².

I kvarteren 6 och 7 föreslås envånings atriumhus i storlekar-na 4 rok, 5 rok och 6 rok. Medellägenhetsstorleken är 5,5 re/lgh dvs 4,5 rok. Bilparkering föreslås ske på plankom-gärdade parkerings- och garagegårdar, gemensamma för ca 12 hus.

ETAPPUTBYGGNAD, TYPGRANNSKAP

DELKVARTERSINDELNING.
KVARTERSNUMMER OCH
ANTAL RUMSENHETER

FIGUR 5.1 Indelning i delkvarter

Kvarteren är indelade i 39 delkvarter (FIG. 5.1), normalt omfattande 100 - 200 re, dvs 25 - 50 lägenheter. Flerfamiljshuset är indelat i tre delkvarter om 175, 175 och 350 re dvs 2 x 60 resp 120 lgh. Varje sådant delkvarter kan utgöra ett separat exploateringsobjekt vars tillkomsttidpunkt är oberoende av de andra kvarteren i grannskapet. Se vidare bilaga (BIL. 2).

5.3 TRAFIKSYSTEM

Grannskapets trafikmatning sker från en genomgående trafikled som även tänkes kunna ha viss regional funktion, antingen i egenskap av exempelvis äldre länsväg med genomgående glesbygdsbaserad trafik, eller som nyanlagd sekundärled för ytterligare bostadsbebyggelse "bortom" det aktuella grannskapet. Angöringsgatorna ansluter till sekundärleden i förskjutna fyrvägskors.

Den mest belastade angöringsgatan får en trafikvolym om ca 1200 fordon/årsmedeldygn år 1985. Modellgrannskapets andel av trafiken på sekundärleden är ca 3500 fordon/årsmedeldygn under förutsättning att alla arbetsplatser ligger i den befintliga staden eller mellan denna och modellgrannskapet, samt att ca 10 % av pendlarna färdas med kollektiva trafikmedel.

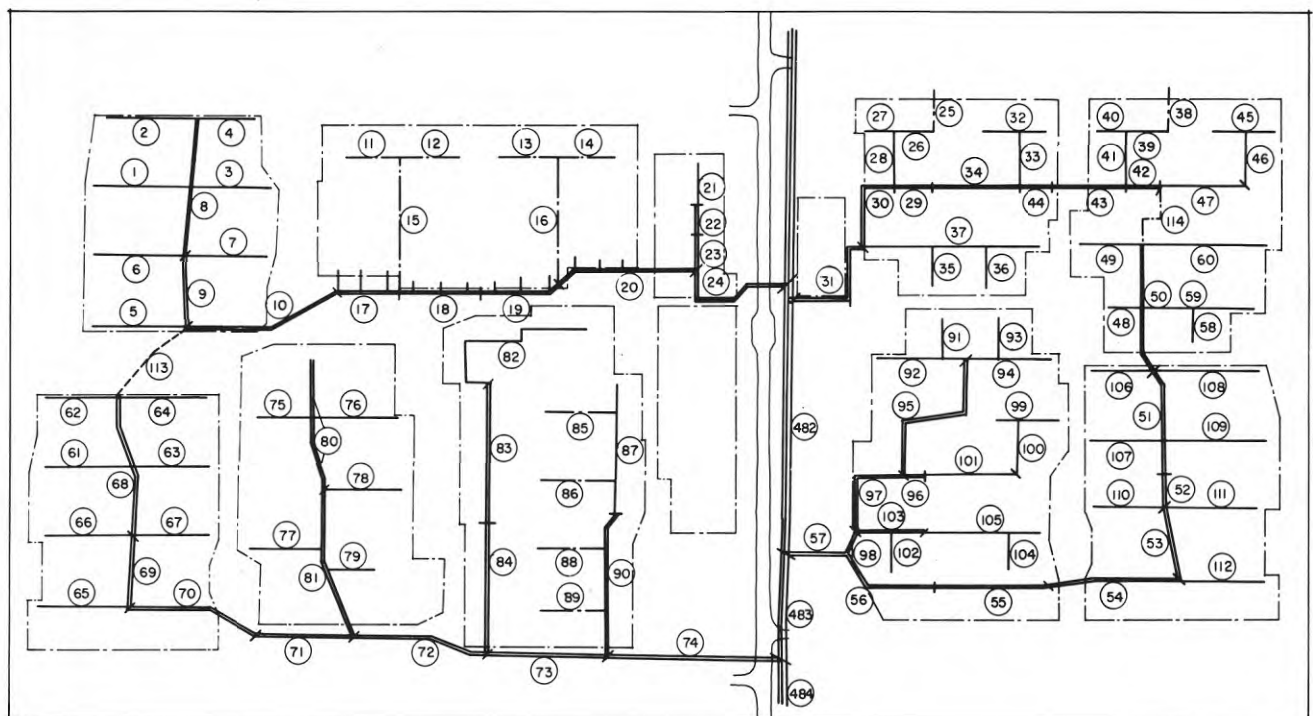
5.4 TEKNISK SERVICE

Ett fullständigt VA-nät har projekterats och dimensionerats med utgångspunkt från typgrannskapets förutsättningar. Detta arbete har utförts av ingenjörbyrå VIAC AB. Samma företag har också utfört trafikbedömningar och lämnat underlag för å-prisbestämningarna enligt nedan.

5.5 KOMPONENTER

Det sålunda bestämda typgrannskapet har indelats i 485 delkomponenter som samtliga är kända till läge, sort och dimension (FIG. 5.2 - 5.6). Vidare har de olika komponenternas inbördes samband beskrivits. Se vidare kapitel 7 samt bilaga (BIL. 3).

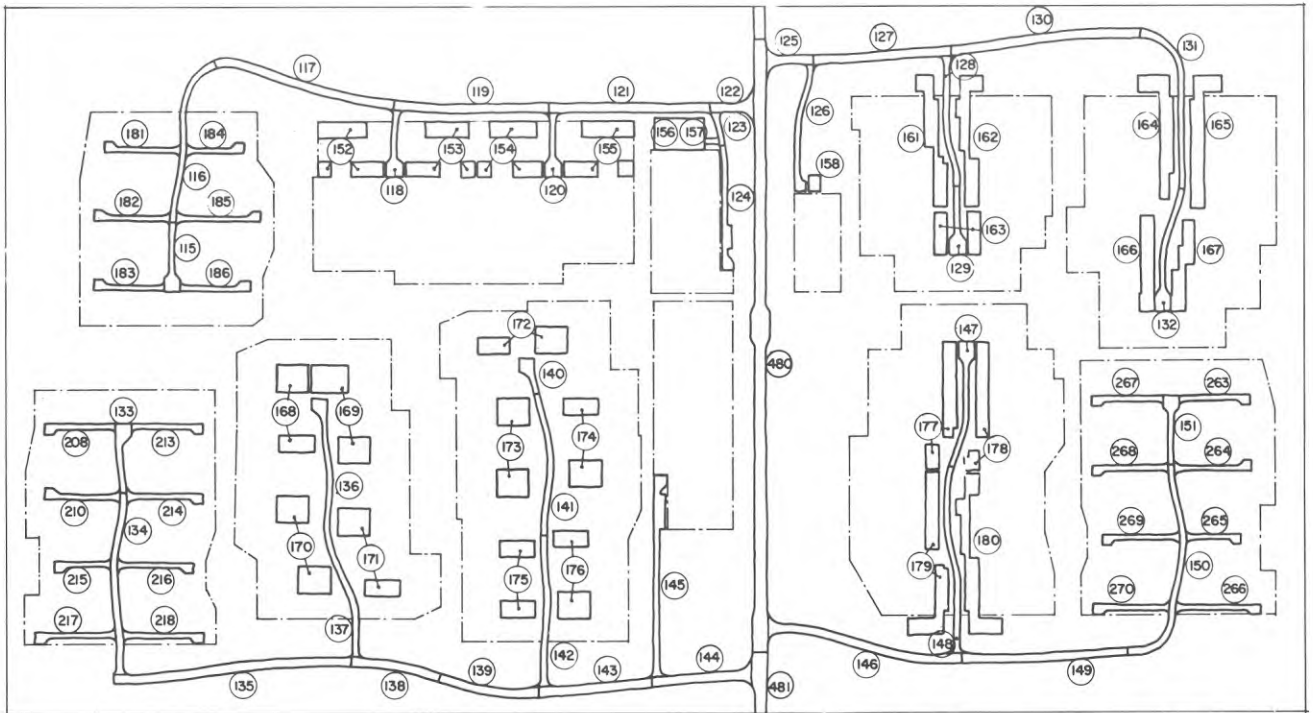
En prislista över de olika komponentslagens å-priser har upprättats. För var och en av 37 olika enheter har pris per styck, meter, m^2 , osv fastställts i fem olika terrängtyper. Härvid har kalkyluppgifterna huvudsakligen hämtats från SVR:s Plananvisningskommitté (BFR R44, 1973). Se vidare bilaga (BIL. 4).

ETAPPUTBYGGNAD, TYPGRANNSKAP

LEDNINGSNÄT
DELSTRÄCKOR
LÄGEN OCH ORDNINGSNUMMER

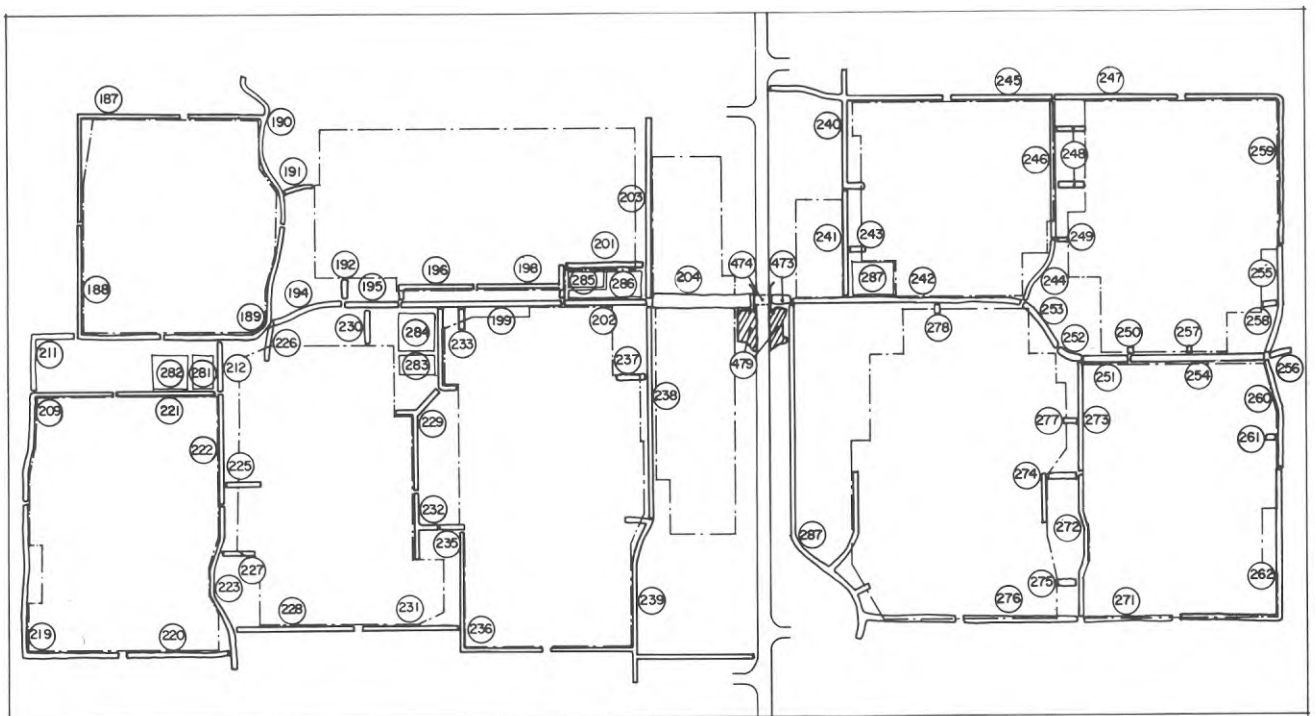
FIGUR 5.2 Komponentindelning, ledningsnät

ETAPPUTBYGGNAD, TYPGRANSKAP

KOMPONENTERNA VÄGAR, GATOR
OCH PARKERINGSPLATSER
LÄGEN OCH ORDNINGSNUMMER

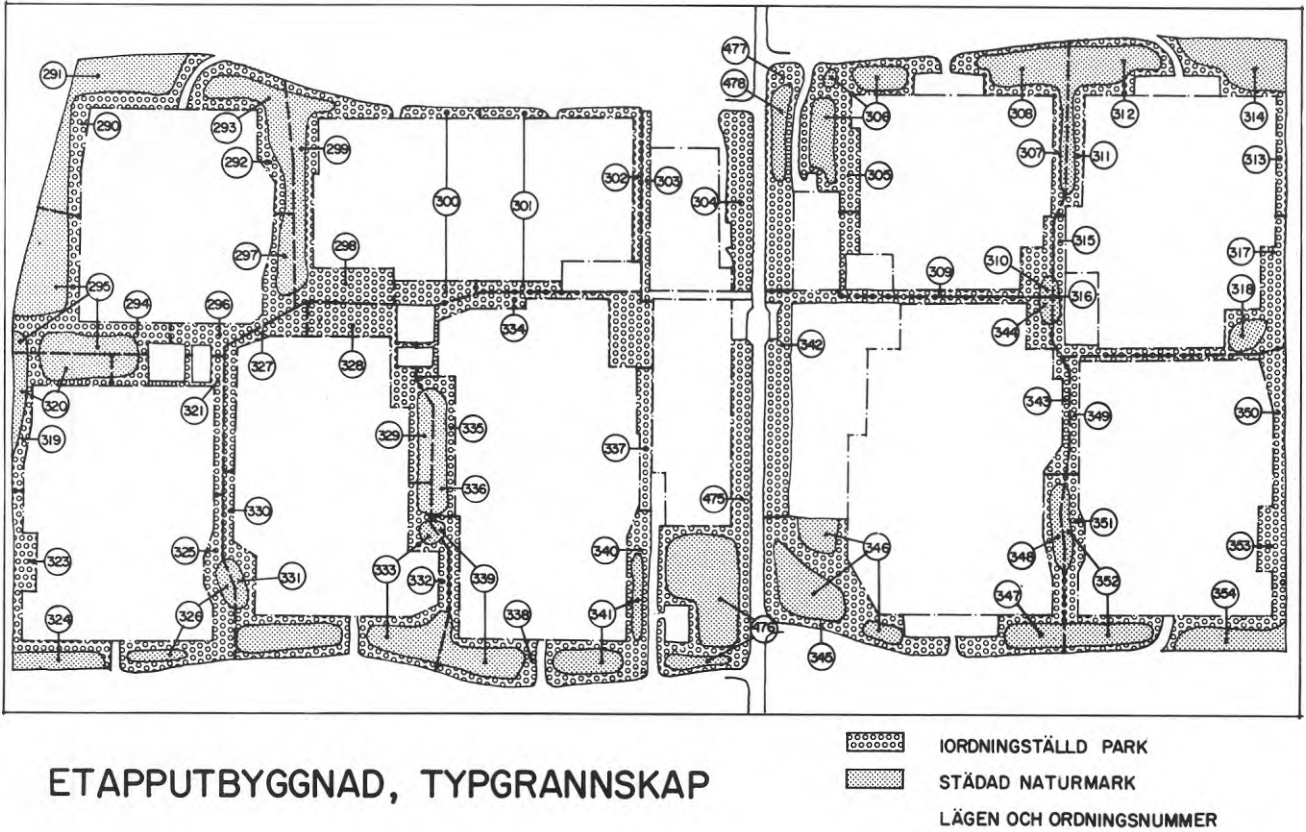
FIGUR 5.3 Komponentindelning, vägar, gator
och parkeringsplatser

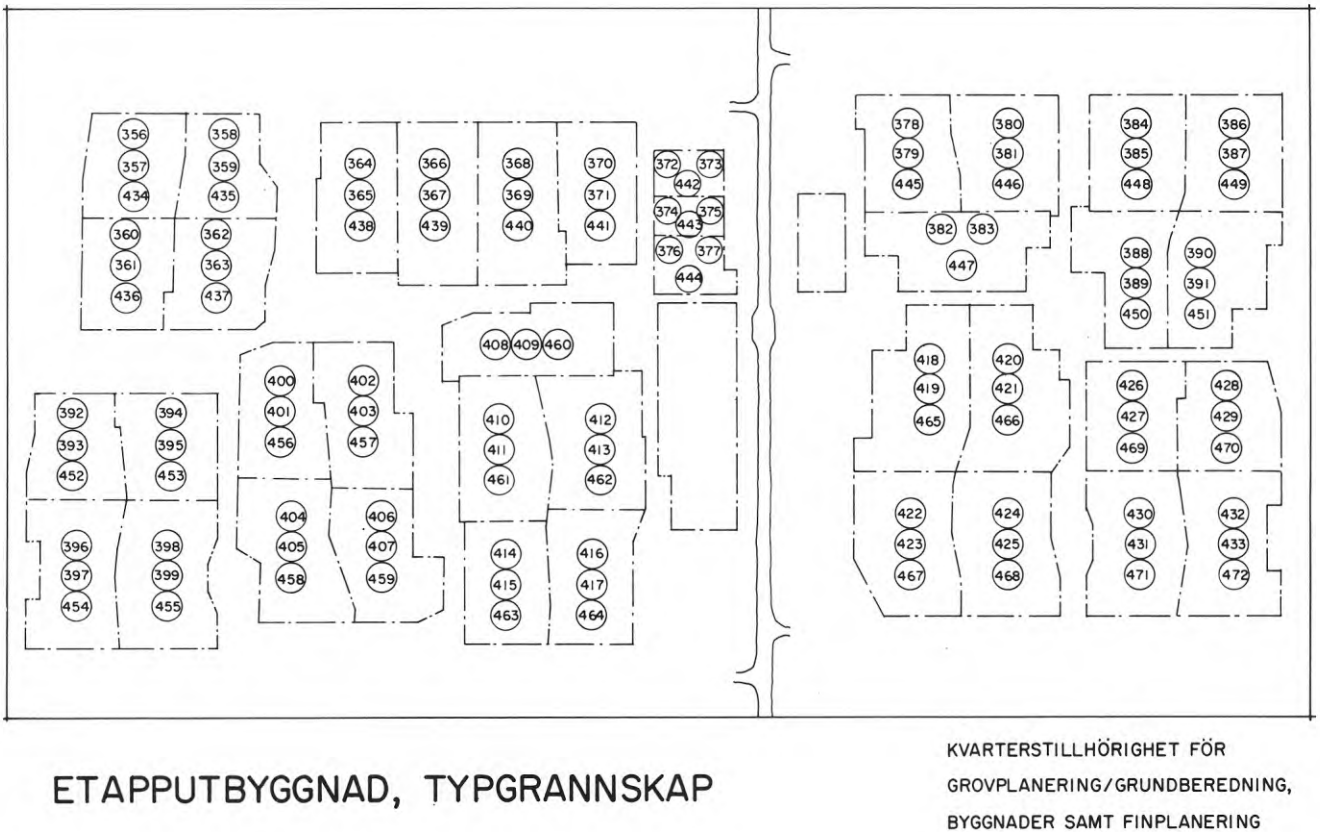
ETAPPUTBYGGNAD, TYPGRANSKAP

KOMPONENTERNA GÅNGVÄGAR,
GÅNGTUNNEL OCH BUSSHÅLLPLATS
LÄGEN OCH ORDNINGSNUMMER

FIGUR 5.4 Komponentindelning, gångvägar,
gångtunnel och busshållplats

FIGUR 5.5 Komponentindelning, parkmark m m

FIGUR 5.6 Komponentindelning, grovplan/grundber, byggnader och finplanering

6 DEMOGRAFISK TYPMODELL

För dimensionering av serviceanläggningarna i det i föregående kapitel beskrivna typgrannskapet har en befolkningsprognos upprättats.

I kapitel 4 beskrivs den karaktäristiska demografiska utvecklingen för ett godtyckligt, till sin ålder homogent, bostadsbestånd. För denna modellstudie har bedömts sannolikt att en likartad utveckling kommer att ske i typgrannskapets delkvarter.

Framräkningen av den demografiska typmodellen har utförts med hjälp av Kommun - Data AB:s rutin för befolkningsprognoser (rutin nr 937). Vid bestämning av indata för framräkningen har visst samråd skett med Kommunförbundets avdelning för befolkningsprognoser.

Den underrutin som utnyttjats är befolkningsprognos för kommun (kommunprognos), beräkningssätt 4 (målsättningsfolk-mängd).

6.1 INITIALBEFOLKNING

Den befolkning som framräknats från starttidpunkten är en initialbefolkning av den typ som enligt det föregående är karaktäristisk för nybyggda bostadsområden. Här har valts befolkningen 1973-12-31 i bostadsområdet Vallhov i Sandvikens kommun. De 280 lägenheterna i Vallhovsområdet är uppförda under åren 1972 och 1973. Antal invånare 73-12-31 var 826. För erhållande av större precision i databearbetningen och resultatutskriften har denna befolkning skalats upp till exakt 10000 personer.

Ålderspyramiden för den sålunda bestämda initialbefolkningen uppvisar stora likheter med initialbefolkningen i andra nybyggda bostadsområden i landet. De största kohorterna är åldersklasserna 25 och 26 år med vardera 460 personer, dvs 46 ‰ av totalbefolkningen. Största antalet barn återfinns i åldersklassen 0 år med antalet 400 st, omfattande 40 ‰ av totalbefolkningen. Åldersgruppen 7 till 17 år är starkt underrepresenterad, antalet 16-åringar är exempelvis endast 40 personer dvs 4 ‰ av totalbefolkningen.

"Föräldragenerationens" åldersspridning är relativt ringa. Åldersklassen 33 år är representerad av endast 130 personer, 13 ‰ och antalet 40 åringar är 90 personer, alltså endast 9 ‰ av totalbefolkningen.

6.2 UTGLESNING

Totalfolkmängden har antagits variera över tiden på samma sätt som visats i inventeringsavsnittet (KAP. 4). De tre första åren ökas befolkningen successivt från 10000 pers. till 10250. Den därefter följande utglesningsprocessen medför att invånarantalet sjunker till 6000 personer vid slutet av den trettioåriga prognosperioden.

Utglesningen har sin grund i omflyttningar. Födelseöverskottet är positivt under hela prognosperioden. För antalet döda har talen i SCB:s riksprognos använts och eftersom befolkningen är ung blir antalet döda lågt, dvs 3,5 döda per 1000 inv. de första åren och 8,5 döda/1000 år 30. Fruktsamhetstalet har antagits variera över tiden så att antalet är högst (index 130) då området är nytt för att sedan sjunka till en lägsta nivå (index 50) då området är 11 år gammalt, varefter en stegring till en stabil, högre nivå (index 80) sker under perioden 14 till 20 år.

6.3 FLYTTNINGAR

På grund av beräkningsrutinens utformning har en serie indata avseende den utflyttande befolkningens åldersfördelning konstruerats. Dessa avser femårsperioder och vid konstruktionen har hänsyn tagits dels till åldersfördelningens successiva förändring under prognosperioden, dels till antaganden om flyttningsbenägenhet för olika åldersgrupper. Detta arbetes höga grad av komplexitet har motiverat ett delvis iterativt förfarande där en första uppsättning flyttningsantaganden testats och sedan modifierats med hänsyn till resultaten.

Inflyttande i successionsbostäder har antagits ha en likadan åldersfördelning under hela prognosperioden. Denna fördelning har vissa likheter med initialbefolkningen i ett nyproducerat bostadsområde, men uppvisar ej fullt så accentuerade skillnader mellan åldersgrupperna.

Kännedomen om dessa senare gruppers (ut- resp. inflyttare) åldersfördelning är i dagens läge begränsad. Vissa antydningar om förhållandet ger dock manuela undersökningar utförda inom Malmö kommun (Nilsson, 1974). Statistiska Centralbyrån kan sedan 1975 med AVIPAC-programmet ge ett omfattande underlagsmaterial för studier av denna delfråga. Något sådant material var icke tillgängligt vid det tillfälle då indata konstruerades.

6.4 FRAMRÄKNING

Beräkningen utfördes i februari 1975 och dess resultat bedömdes ha tillräckliga likheter med den i kapitel 4 konstaterade typiska demografiska utvecklingen för att kunna an-

vändas som ingångsmaterial i simuleringarna av typgrannskapet.

Den framräknade typbefolkningen redovisas årsvis i ettårsklasser för beräkningsåren 0 t o m 30 i bilaga (BIL. 5).

7 MATEMATISK MODELL

7.1 FÖRUTSÄTTNINGAR

Den matematiska modellen är en kvantitativ beskrivning av den fysiska modell som beskrivits i kapitel 5. Denna beskrivning behandlar främst ett antal register som innehåller data om den fysiska modellen. Den matematiska modellen består dessutom av en räknedel som innehåller regler för grannskapets utbyggnad och som styr resultatutskriften. Modellerna, både den fysiska och den matematiska, har byggts upp med målet att pröva de redovisade hypoteserna angående etapputbyggandets egenskaper samt att illustrera hur vissa ekonomiska faktorer varierar med utbyggnadssätten.

En av grundprinciperna i etapputbyggnadsidén är att grannskapet får en lämplig åldersstruktur. Det är därför naturligt att den matematiska modellen är uppbyggd så att man dels kan påverka åldersstrukturen, dels kan mäta resultatet av vidtagna åtgärder. Åldersstrukturen påverkas genom inflyttningen som man styr genom att variera takten på färdigställandet av nya bostäder. Åldersstrukturen för en under ett visst år inflyttad delbefolkning och hur den utvecklas de kommande åren är reglerad av den tidigare beskrivna demografiska modellen och påverkas inte ytterligare.

Resultatet av en viss utbyggnadsordning, dvs i vilken takt bostäder färdigställs kan avläsas, dels genom tabellutskriften, dels genom diagram. Indirekt kan man utläsa resultaten genom det sätt på vilket åldersstrukturen påverkar investeringarnas storlek i grannskapet, t ex antalet klasser och avdelningar i skolor resp barnstugor.

Den ekonomiska analysen omfattar endast investeringarna och de därur härledda kapitalkostnaderna. Investeringarna är till storlek bestämda av de komponenter som ligger lagrade i programmets dataregister och till tidpunkt bestäms de vid simuleringen. Kapitalkostnaderna beräknas med fasta annuiteter ur investeringarna.

Driftkostnaderna berörs inte, främst p g a att de i stort sett inte är beroende av utbyggnadssättet. Inkomstsidan har inte heller berörts av den enkla anledningen att det saknas kunskap om samband mellan inkomst och utbyggnadssätt. Som en ersättning för en sådan studie beräknas kapitalkostnadens relation till skattekraften. Som mått på skattekraften har tagits antalet yrkesverksamma, vilket definierats som 60 % av befolkningen mellan 18 och 65 år.

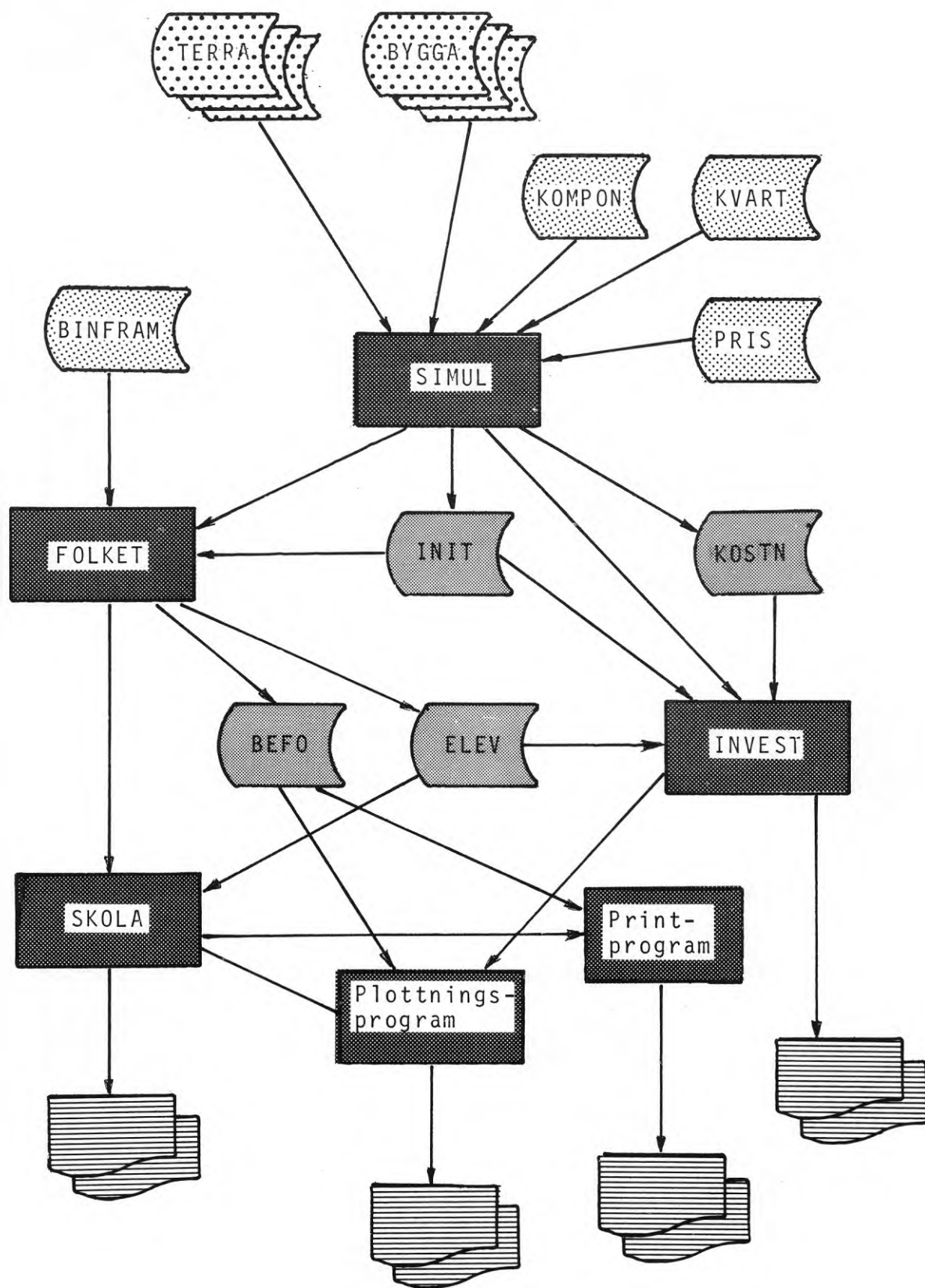
7.2 DATORPROGRAM

Den matematiska modellen har programmerats för dator. Modellen har gjorts flexibel så att man lätt skall kunna modifiera den till att uppfylla önskemål som uppträdde under arbetets gång.

Detta senare krav är väl tillgodosett genom att modellen är programmerad i BASIC och arbetet har utförts på dator med time-sharing-teknik. Programmet är i många avsnitt uppbyggt i dialogform, så att man kan välja mellan olika vägar i programmet.

7.2.1 Dataregister

Programmets struktur framgår av blockschemat (FIG. 7.1). Där återfinns olika slag av indata, i huvudsak av tre slag.

FIGUR 7.1 Blockschema över dataprogrammet

1. Uppgifter om utbyggnadsordning, dvs när man bygger vilka kvarter samt uppgifter om terrängens beskaffenhet. Dessa uppgifter är modellens egentliga input.
2. Kunskap om den fysiska modellen, mängduppgifter, samband och villkor mellan byggelementen, priser, o s v.
3. Regler ang dimensionering etc.

Den fysiska modellen är dokumenterad i ett antal filer eller register, varav ett antal är fasta och andra är variabla.

De fasta registren äro:

A. Kvartersregister

För varje delkvarter anges i registret KVART (BIL. 2) följande data:

- . antal rumsenheter
- . anslutande sektioner av de olika byggkomponenterna.

B. Komponentregister

Typgrannskapet är uppbyggt av 37 olika komponenttyper som i sin tur är indelade i sektioner. Dessa sektioner är förtecknade i ett register med namnet KOMPON (BIL. 3).

För varje sektion anger tabellen

- . ordningsnummer (för identifiering)
- . mängduppgifter (m, m² etc för prisberäkning)
- . typ av komponent (väg, ledning etc för bestämning av å-pris)
- . kvartersbelägenhet (för bestämning av terrängtyp)
- . efterföljande sektion

Angivandet av efterföljande sektion är den funktion som binder ihop de olika investeringskomponenterna. Se vidare under kostnadsberäkning.

För den sistnämnda punkten finns några varianter. Dels kan man ange ytterligare en efterföljande sektion, dels kan man notera att den efterföljande sektionen anges ytterligare av någon sektion i tabellen.

C. Prisregister

Prisregistret PRIS (BIL. 4) anger à-priser för de i KOMPON ingående komponenttyperna vid fem olika terrängtyper. A-priserna gäller för de mängdsorter varmed mängduppgifterna är angivna i komponentregistret. Den gällande terrängtypen fås via sektionens kvarterstillhörighet och terrängregistret.

D. Demografiska uppgifter

I en matris BINFRAM (BIL. 5) har lagrats hur 10.000 inflyttade år 0 fördelar sig på åldrarna 0 till 90 år i ettårsklasser från och med inflyttningsåret och för vart och ett av de följande åren till och med det 30:e året. Denna matris är resultatet från den tidigare beräkning som redovisas under kapitel 6.

De variabla registren är följande:

E. Byggordning

I registren, BYGGA, BYGGB etc, anges byggnadsåren för respektive delkvarter. Se indatablankett (BIL. 6).

F. Terrängregistren

I terrängregistren, TERRA, TERRB etc, anges terrängtypen för vart och ett av de delkvarter som ej har normalterräng. Se bilaga (BIL. 7).

Hur dessa datamängder används kommer att redogöras för i den följande programbeskrivningen.

7.2.2 Programmoduler

Programmet är uppbyggt i ett antal moduler, som är mer eller mindre självständiga. I ett huvudprogram, SIMUL, beräknas först antalet inflyttade med ledning av utbyggnadsordningen, BYGGA, BYGGB etc, och en antagen initialboendetäthet (antal inflyttade/rumsenhet) för den studerade 30-årsperioden. Initialboendetätheten har antagits variera linjärt mellan punkterna i TAB. 7.1. Detta mönster svarar mot det som beskrivits i Kommunalekonomisk modell, etapp III Sollentuna (AB Järva-exploatering, 1972).

Inflyttningsår	1	6	11	16	31
Inflyttade/re	0,68	0,64	0,62	0,60	0,60

TABELL 7.1 Boendetäthetens variation med inflyttningsåret

Befolkningens åldersprofil

Därefter beräknas befolkningsstrukturen, d v s, hur många invånare per 1-årsklass i åldrarna 0 till 90 år som bor i grannskapet under vart och ett av de 31 åren.

Beräkningen tillgår så att först proportioneras initialmatrisen BINFRAM för den aktuella delbefolkningen från 10.000 inflyttade till antalet inflyttade för det aktuella året.

Matrisen tidsförskjuts så att initialbefolkningen inträffar under inflyttningsåret. Därefter lagras matrisen i registret BEFO. Beräkningen upprepas för varje inflyttningsår och därigenom sker en ackumulering av befolkningsstrukturen i BEFO.

Ur den på detta sätt beräknade befolkningsstrukturen kan man med hjälp av utskrifts- och plottningssekvenser ta fram tabeller och diagram på befolkningens åldersfördelning vid godtyckliga år, se avsnitt 7.2.3, pkt 1-8.

Skoldimensionering

Man kan vidare summera antalet personer inom definierade åldersgränser. Den i föregående programsekvens framtagna befolkningsstrukturen används för att beräkna följande kohorter.

- . daghemsbarn åldrarna 1/2 - 6 år
- . förskolebarn " 4 - 6 "
- . LM-skolbarn " 7 - 12 "

I en programmodul, SKOLA, dimensioneras LM-skola, förskola och daghem uppdelade på permanenta och provisoriska lokaler beroende på behovens storlek och varaktighet.

Behoven definieras enligt följande:

Daghemsplatser: 32 % av antalet 1/2 till 6-åringar (4 - 6 - åringarna reduceras först med 10 % motsvarande den andel som skall ha speciell tillsyn).

Förskoleplatser: resterande antal barn i åldrarna 4 till 6 år.

LM-skolplatser: 92 % av antalet 7 till 12-åringar (8 % förutsättes gå i särskolda).

Institution	Storlek	Minsta storlek för permanent institution
LM-skolklass	25 platser	6 klassrum
Daghemsavd.	15 heldagsplatser	2 avd.
Förskoleavd.	2x20 halvdagsplatser	1 avd.

TABELL 7.2 Klass- och avdelningsstorlekar samt minsta institutionsstorlek

Antalet klasser resp avdelningar blir lika med

$$\text{heltalsdelen av } \left\{ \frac{\text{platsbehov}}{\text{klass(avd)-storlek}} \right\}$$

Om behovet varar i minst 15 år bygges skolan (avdelningen) permanent, annars som provisorisk paviljong under förutsättning att behovet varar i minst 5 år. Överskjutande behov tillgodoses ej inom planområdet.

Med ledning av ovanstående regler fastställer programmet tidpunkterna då dessa villkor är uppfyllda för byggande av skolenheterna. Efter denna tidsbestämning tidigarelägges byggandet så att skolenheterna är färdigställda då de kan fyllas till 2/3.

Programmet beräknar slutligen antalet elever som erfordrar skolskjuts, nämligen

- . de 10 % av förskolebarnen som behöver speciell tillsyn
- . 8 % av LM-elevantalet för särskola
- . elever som inte får plats i skola eller paviljong

De barn som inte kan beredas plats i skolan hänvisas till annan skola i kommunen, dit de går, cyklar eller transporteras med buss beroende på avstånd. Omvänt kommer skolan att ta emot elever från närbelägna grannskap i den mån det finns överskott på platser.

Resultaten av dimensioneringen redovisas med ett antal data-utskrifter. Se avsnitt 7.2.3 pkt 9-20.

Kostnadsberäkning

Efter bestämning av befolkningsstrukturen och den därav bestämda skoldimensioneringen vidtager beräkning av de årliga investeringarna. Beräkningen tillgår så att man från utbyggnadsordningen, BYGGA, BYGGB etc, år för år får uppgift om vilka delkvarter som skall byggas. Delkvarteren bearbetas ett i taget i kronologisk ordning. KvarTERSregistret KVART ger uppgift om vilka byggsektioner som ansluter till delkvarteret, d v s vilka sektioner som är erforderliga för delkvarterets färdigställande och försörjning. För var och en av sektionerna beräknas kostnaden med hjälp av mängduppgift från registret KOMPON, den valda terrängtypen (från TERRA, TERRB, ...) samt prisregister (PRIS). Därefter undersöks i registret KOMPON vilka sektioner som i sin tur måste färdigställas för att den aktuella sektionen skall kunna fungera i sammanhang med överordnade system.

Kostnaderna för dessa investeringar läggs in i investeringsregistret KOSTN organiserat årsvis och i 7 kostnadsklasser.

Som grund för kostnadsberäkningen av skolor, daghem och förskolor har kostnaderna enligt TAB. 7.3 använts.

	LM-skole- klass	Daghems- avdeln.	Förskole- avdeln
Permanent lokal	265000	250000	250000
Provisorisk lokal	200000	200000	200000
Rivn. av prov. lokal	20000	20000	20000

TABELL 7.3 Kostnader för att bygga en enhet av LM-skola, daghems- resp. förskoleavdelning

Investeringsanalys

I programmodulen INVEST kompletteras investeringsberäkningarna med kostnaderna för skolor och barnstugor. Antalet erforderliga lokaler ligger lagrade i filen ELEV. De tidigare beräknade investeringarna är lagrade i den temporära datafilen KOSTN per kostnadsslag och per år.

Undersökningen är framför allt uppbyggd på att visa hur investeringarna fördelar sig på etapper, färdigställda rumsheter och nyinflyttade. Dessa grupperingar redovisas i datautskriften, avsnitt 7.2.3, pkt 22-29.

7.2.3 Datautskriftsrubriker

Nedan följer en förteckning av rubriker på datautskriften, till vilka hänvisats vid beskrivningen av den matematiska modellen.

1. Utbyggnadsordning, redovisad genom tabell, utvisande per byggnadsår:
antal rumsheter, ackumulerat antal re i % av totala antalet, antal inflyttade under året samt ackumulerat antal re.

2. Befolkningsmatriser (antal personer per ettårsklasser i åldrarna från 0 till 90 år) för åren 10, 20 och 30 (= antal år efter byggstart).
3. Befolkningsmatriser enligt 2 för godtyckligt år.
4. Befolkningspyramider, diagram avseende antal invånare per 3-årsklasser (åldrarna 0 till 90 år) för åren 10, 20 och 30.
5. Befolkningspyramider enl 4. för godtyckligt år.
6. Åldersklassprofil, diagram avseende antal LM-skolebarn (7 till 12-åringar) åren 0-30.
7. Åldersklassprofil, diagram avseende barnstugebarn (0,5 till 6-åringarna) åren 0-30.
8. Totalbefolkningen årsvis, tabell som anger antalet invånare per år, från år 0 till år 30.
9. Tidpunkt för ibruktagande av permanent LM-skola och antal platser.
10. Tidpunkt för ibruktagande av provisorisk LM-skola och antal platser.
11. Antal barn utan LM-skoleplatser (i förhållande till normen) för åren 0 till 30.
12. Profil över antal LM-skoleplatser åren 0-30.
- 13-16. Utskrifter motsvarande punkterna 9-12 med avseende på daghem.
- 17-20. Utskrifter motsvarande punkterna 9-12 med avseende på förskola.

21. Tabell över antal byggda komponenter under resp år.
22. Sektoriella investeringar årsvis. Denna tabell är helt enkelt en avbildning av investeringsregistret KOSTN med sektorerna kolumnvis och åren radvis (endast investeringsåren redovisas).
23. Investeringar per etapp och kostnadsslag. Här uppdelas investeringarna på etapp I och II. I det fall utbyggnaden sker kontinuerligt över en tidsperiod om mer än 5 år definieras etapp I såsom åren 0-4 och etapp II såsom 5-30. Kostnadsslagen följer sektorsindelningen som synes av TAB. 7.4. Tomt- och grundberedningskostnaderna redovisas separat.
24. Investeringar per ny individ och etapp. Etapperna definieras enligt pkt 23. Investeringarna redovisas under generalplanekostnader och byggnader-finplanering, se TAB. 7.4.
25. Investeringar per ny rumsenhet och etapp. Detta är en tabell som är analog med pkt 24, men per rumsenhet i stället för per individ, se TAB. 7.4.
26. Kapitalkostnad årsvis. För varje kostnadsslag kan man på begäran få en utskrift i form av tabell av de årsvisa kapitalkostnaderna. Kapitalkostnaderna är räknade på en 5,2 %-ig annuitet med undantag för primärkommunala investeringar där annuiteten är 8 %.

Valbara kostnadsslag är

- VA-ledningar
- vägar och gator
- parkanläggningar
- kvartersexploatering
- byggnader och finplanering

	VA-anläggningar	Gatukostnader	Parkanläggning	Kvartersexpl.	Byggkostn.	Reg. invest.	Skolor-barnstg.
<u>Investeringar per etapp och kostnadsslag</u>							
VA-ledningar	1						
Vägar och gator		1					
Parkanläggningar			1				
Kvartersexploatering				1			
Byggnader och finplanering					1		
Regionala vägar o. ledningar						1	
Skolor och barnstugor							1
Summa investering	1	1	1	1	1	1	1
därav T & G	1	1	1	1			
<u>Investeringar per ny individ och etapp</u>							
GPL-kostnader	1	1	1	1		1	1
Byggnader & finplanering					1		
Summa per inflyttad	1	1	1	1	1	1	1
Summa inflyttade/etapp							
<u>Investeringar per ny rumsenhet och etapp</u>							
T & G per rumsenhet	1	1	1	1			
därav anslutn.avg.	1	1	1				
Huskostnader/rumsenhet					1		
Kom.invest./rumsenhet						1	1
Tot. invest./rumsenhet	1	1	1	1	1	1	1
Summa rumsenhet/etapp							

TABELL 7.4 Schema, angivande innehållet i tabellerna enligt pkt 23 - 25

- regionala vägar och ledningar
 - skolor och barnstugor
 - summan av investeringar enligt ovan
27. Kapitalkostnad årsvis enl ovan i diagramform.
28. Kapitalkostnad per yrkesverksam. För varje kostnadsslag kan man på begäran få en utskrift i form av tabell av de årsvisa kapitalkostnaderna dividerad med antalet yrkesverksamma. De yrkesverksamma definieras som 60 % av befolkningen mellan 18 och 65 år och beräknas årsvis från registret BEFO.
29. Kapitalkostnad per yrkesverksam enl ovan uppritad i diagramform.

8 RESULTAT

8.1 DATORKÖRNINGAR

Som ett första led i prövningen av de redovisade hypoteserna har ett antal utbyggnadsfall valts ut och körts i datormodellen. Utbyggnadsfallen redovisas i körschema (TAB. 8.1), där kombinationerna av byggordning och terräng har markerats med ett kryss. Terrängtyperna definieras av BIL. 7.

BYGGORDNING	T E R R Ä N G		
	PLANMARK GRUS (TERRB)	KUPERAD TERRÄNG (TERRC)	SVÅRKUPE- RAD TERRÄNG (TERRD)
Snabbutbyggnad (BYGGH) - 5ÅRS	x	x	x
Etapputbyggnad (BYGGG) - 60/40, KONC MÖNSTER	x	x	
Etapputbyggnad (BYGGN) - 60/40, UTSPRITT MÖNSTER	x		x
Långsam utbyggnad (BYGGI) - 10ÅRS	x		
Utebliven 2:a etapp (BYGGP)	x		

TABELL 8.1 Schema för datakörningarna, utvisande valda kombinationer av utbyggnadsordning och terräng. BYGGH, BYGGG osv är de filer som lagrar byggordningarna, TERRB osv är de filer som lagrar terrängen.

Målet har varit att ställa olika utbyggnadsfall mot varandra och genom analys av befolkningsdata och ekonomiska data söka stöd för hypoteserna.

Byggordningen har valts efter följande motiveringar:

Snabbutbyggnad-5 år kan i denna undersökning betraktas som ett slags normfall (TAB. 8.2). Det svarar i princip mot det koncentrerade utbyggnadssätt som var vanligt under 60-talet.

ÅR	0	1061 RE	ACK:	20 %	INFL:	0	TOT RE:	1061
ÅR	1	1103 RE	ACK:	41 %	INFL:	721	TOT RE:	2164
ÅR	2	1043 RE	ACK:	60 %	INFL:	741	TOT RE:	3207
ÅR	3	1053 RE	ACK:	80 %	INFL:	693	TOT RE:	4260
ÅR	4	1042 RE	ACK:	100 %	INFL:	691	TOT RE:	5302
ÅR	5	0 RE	ACK:	100 %	INFL:	675	TOT RE:	5302

TABELL 8.2 Indatatabell, 5-årsutbyggnad

Mot denna mäter vi effekten av två etapputbyggnadsfall. I det ena byggs etapperna med 60 % i en första etapp i ett koncentrerat mönster, dvs med få eller inga markreserver i eller mellan kvarteren. De resterande 40 %-en byggs därefter på den mer eller mindre sammanhängande markreserven. Proportionerna mellan etapperna, 60/40, och tidsintervallet dem emellan, 10 år, har valts efter förberedande iterativa datakörningar med programmets demografiska del. Därvid har principen varit att välja en sådan kombination av etappstorlekar och tidsavstånd mellan dem som ger den eftersträvade demografiska utjämningen. Se vidare avsnitt 8.2 och tabell (TAB. 8.3).

ÅR	0	1061 RE	ACK:	20 %	INFL:	0	TOT RE:	1061
ÅR	1	1103 RE	ACK:	41 %	INFL:	721	TOT RE:	2164
ÅR	2	1043 RE	ACK:	60 %	INFL:	741	TOT RE:	3207
ÅR	3	0 RE	ACK:	60 %	INFL:	693	TOT RE:	3207
ÅR	12	454 RE	ACK:	69 %	INFL:	0	TOT RE:	3661
ÅR	13	369 RE	ACK:	76 %	INFL:	278	TOT RE:	4030
ÅR	14	455 RE	ACK:	85 %	INFL:	224	TOT RE:	4485
ÅR	15	388 RE	ACK:	92 %	INFL:	275	TOT RE:	4873
ÅR	16	429 RE	ACK:	100 %	INFL:	233	TOT RE:	5302
ÅR	17	0 RE	ACK:	100 %	INFL:	257	TOT RE:	5302

TABELL 8.3 Indatatabell, etapputbyggnad koncentrerade reservat

Vid den andra 60/40-utbyggnaden sker etapputbyggnaden i ett utspritt mönster, på så sätt att i stort sett varje kvarter är representerat vid båda etapperna (TAB. 8.4).

AR 0	1060 RE	ACK: 20 %	INFL: 0	TOT RE: 1060
AR 1	1046 RE	ACK: 40 %	INFL: 721	TOT RE: 2106
AR 2	1071 RE	ACK: 60 %	INFL: 703	TOT RE: 3177
AR 3	0 RE	ACK: 60 %	INFL: 711	TOT RE: 3177
AR 12	453 RE	ACK: 68 %	INFL: 0	TOT RE: 3630
AR 13	396 RE	ACK: 76 %	INFL: 277	TOT RE: 4026
AR 14	406 RE	ACK: 84 %	INFL: 241	TOT RE: 4432
AR 15	479 RE	ACK: 93 %	INFL: 245	TOT RE: 4911
AR 16	391 RE	ACK: 100 %	INFL: 297	TOT RE: 5302
AR 17	0 RE	ACK: 100 %	INFL: 235	TOT RE: 5302

TABELL 8.4 Indatatabel, etapputbyggnad utspridda reservat

AR 0	525 RE	ACK: 10 %	INFL: 0	TOT RE: 525
AR 1	536 RE	ACK: 20 %	INFL: 357	TOT RE: 1061
AR 2	553 RE	ACK: 30 %	INFL: 360	TOT RE: 1614
AR 3	550 RE	ACK: 41 %	INFL: 367	TOT RE: 2164
AR 4	534 RE	ACK: 51 %	INFL: 361	TOT RE: 2698
AR 5	509 RE	ACK: 60 %	INFL: 346	TOT RE: 3207
AR 6	550 RE	ACK: 71 %	INFL: 326	TOT RE: 3757
AR 7	503 RE	ACK: 80 %	INFL: 350	TOT RE: 4260
AR 8	514 RE	ACK: 90 %	INFL: 318	TOT RE: 4774
AR 9	528 RE	ACK: 100 %	INFL: 323	TOT RE: 5302
AR 10	0 RE	ACK: 100 %	INFL: 329	TOT RE: 5302

TABELL 8.5 Indatatabel, 10-årsutbyggnad

Fallet med långsamutbyggnad 10 år (TAB. 8.5) har medtagits för att man skall se i vad mån en långsam utbyggnad är jämförbar med etapputbyggnad. Dessutom har ett kontrollalternativ med utebliven andra etapp medtagits för att pröva vad som händer om man efter första etappen ångrar sig eller får svårigheter att genomföra fortsättningen (TAB. 8.6).

AR 0	1061 RE	ACK: 20 %	INFL: 0	TOT RE: 1061
AR 1	1103 RE	ACK: 41 %	INFL: 721	TOT RE: 2164
AR 2	1043 RE	ACK: 60 %	INFL: 741	TOT RE: 3207
AR 3	0 RE	ACK: 60 %	INFL: 693	TOT RE: 3207

TABELL 8.6 Indatatabel, kontrollfall med utebliven andraetapp

De 5 utbyggnadsfallen illustreras av indatablanketterna. Se bilaga (BIL. 6).

För att belysa terrängens inverkan och eventuellt få indikationer hur man i etapputbyggnaden kan utnyttja terrängens variationer har några fall utvalts med varierande terräng. Terrängbeteckningarna definieras av bilaga (BIL. 7). Terrängen har vid etapputbyggnaden utnyttjats på så sätt att mark med berg eller lera har valts som reservmark för den andra etappen.

Analysen av datorkörningarna kommer att följa samma ordning som beräkningarna i dator. Först studeras och jämförs de befolkningstekniska resultaten och därefter de ekonomiska. Analysen avslutas med en allmän värdering där bl a vissa icke mätbara effekter antyds.

För vart och ett av de angivna körfallen har resultatet redovisats i tabeller och diagram beträffande demografiska data, skolbyggnadsbehov samt investerings- och kapitalkostnader.

Datorutskriftena representerar ett avsevärt material och redovisas inte i sin helhet i denna rapport utan endast i valda avsnitt. Primärmaterialet finns deponerat hos Statens råd för byggnadsforskning.

8.2 DEMOGRAFISK JÄMFÖRELSE

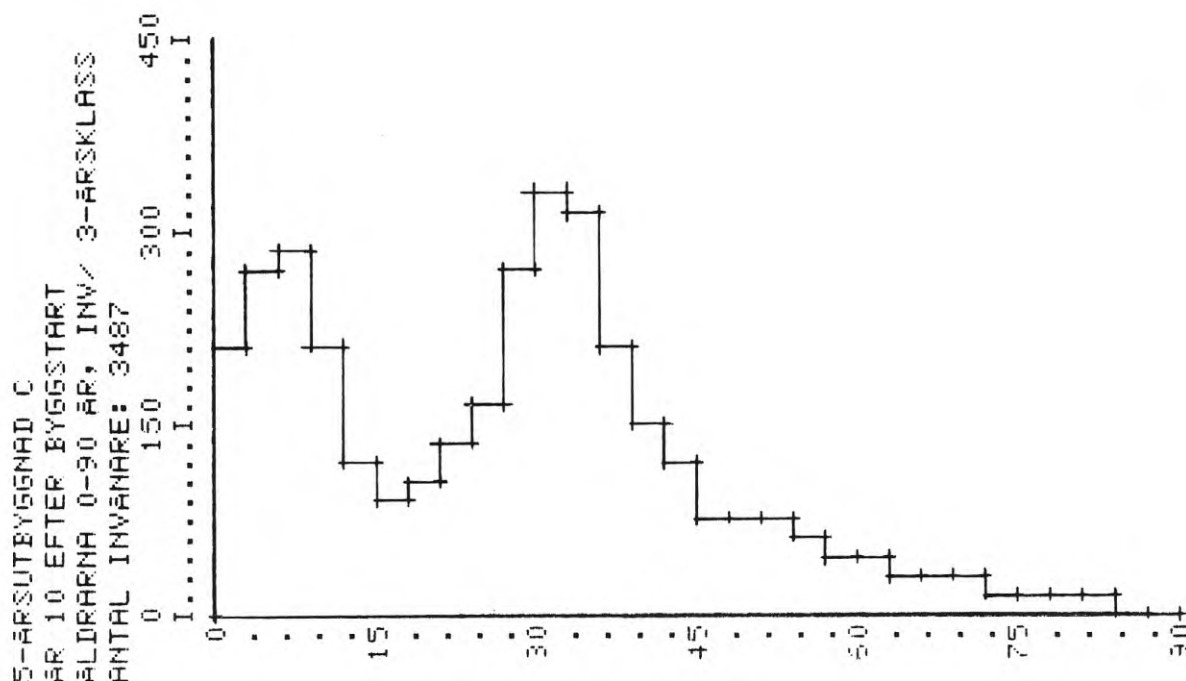
8.2.1 Befolkningens åldersstruktur

Ett av kriterierna på en lämplig utbyggnadsordning är att den skall ge en jämn åldersfördelning, dvs grannskapets invånare skall vara jämt fördelade över alla åldrarna. För att

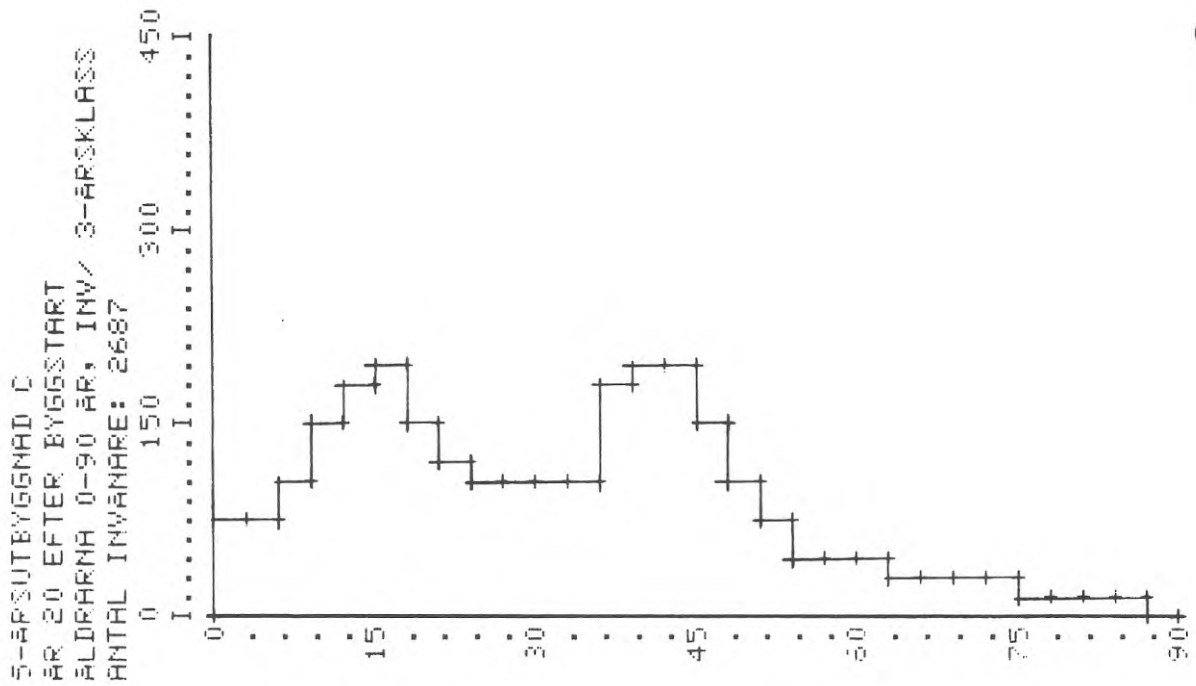
studera utfallet har för varje utbyggnadsfall ålderspyramider tagits fram för tidpunkterna 10, 20 och 30 år efter byggstart.

Åldersstruktur vid snabbutbyggnad

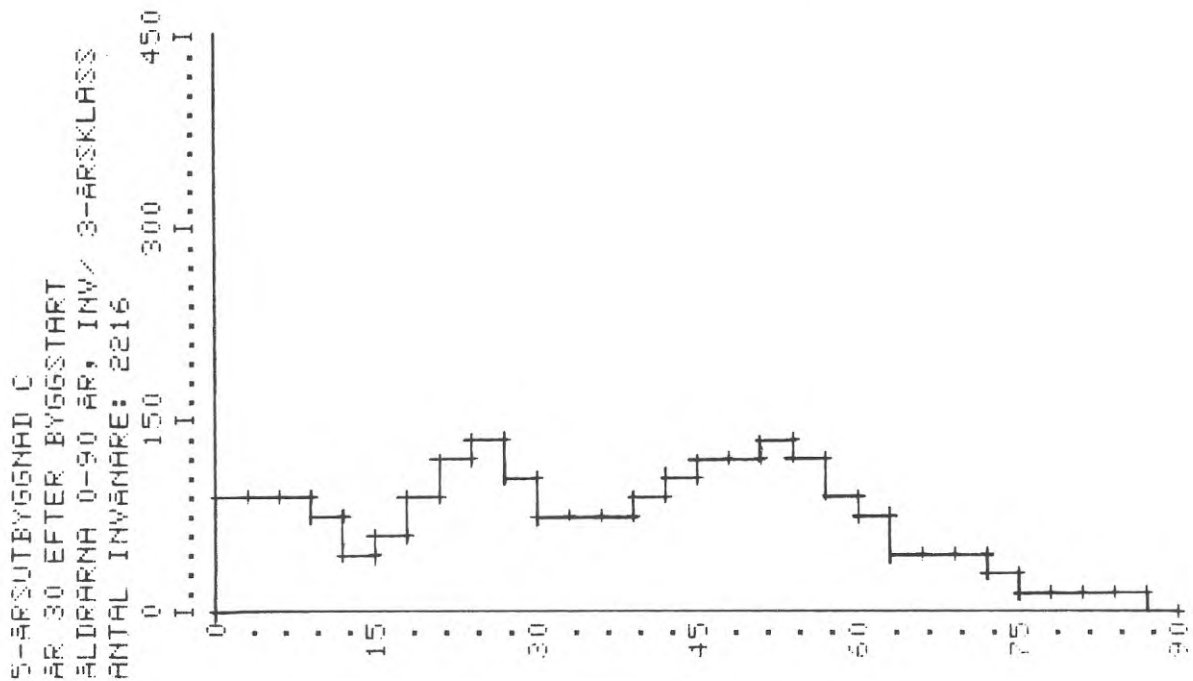
Vid 5-årsutbyggnaden får man över hela den studerade 30-årsperioden en ogynnsam åldersfördelning. Den karakteristiska inflyttningspyramiden med två ålderstoppar, åtskilda 24 år, finns kvar hela tiden. Detta framgår av FIG. 8.1 A-C, som visar ålderspyramiderna vid de nämnda årtalen. Lägg märke till hur bl a ålderstopparna vandrar utefter åldersaxeln samtidigt som det sker en viss utjämning. Man finner också att folkmängden minskar från max 3582 år 7 till 2217 år 30 eller till 62 % av max-värdet (TAB. 8.7).

FIGUR 8.1 A Befolkningspyramid år 10
5-årsutbyggnad

FIGUR 8.1 B Befolkningspyramid år 20
 5-årsutbyggnad

FIGUR 8.1 C Befolkningspyramid år 30
 5-årsutbyggnad

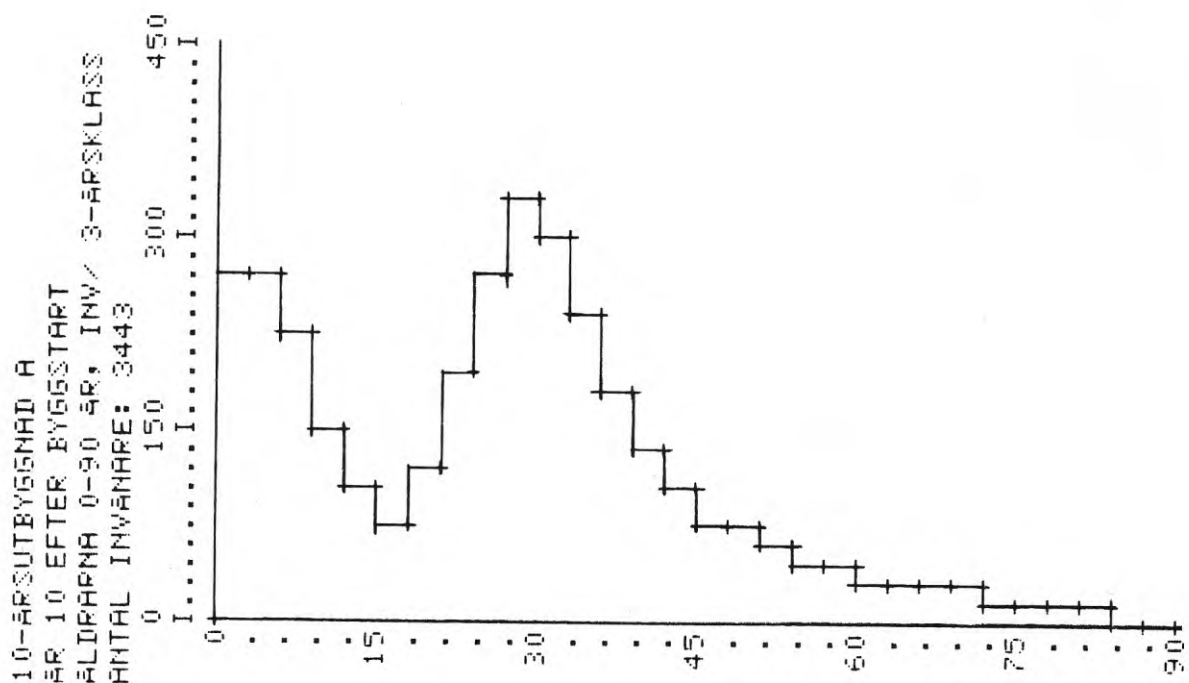
ÅREN	0- 9	0	721	1469	2173	2882	3571	3581	3582	3565	3530
ÅREN	10-19	3487	3427	3349	3261	3170	3074	2982	2900	2825	2755
ÅREN	20-29	2688	2624	2565	2511	2460	2414	2372	2331	2291	2254
ÅR	30	2217									

TABELL 8.7 Totalbefolkningen årsvis
 5-årsutbyggnad

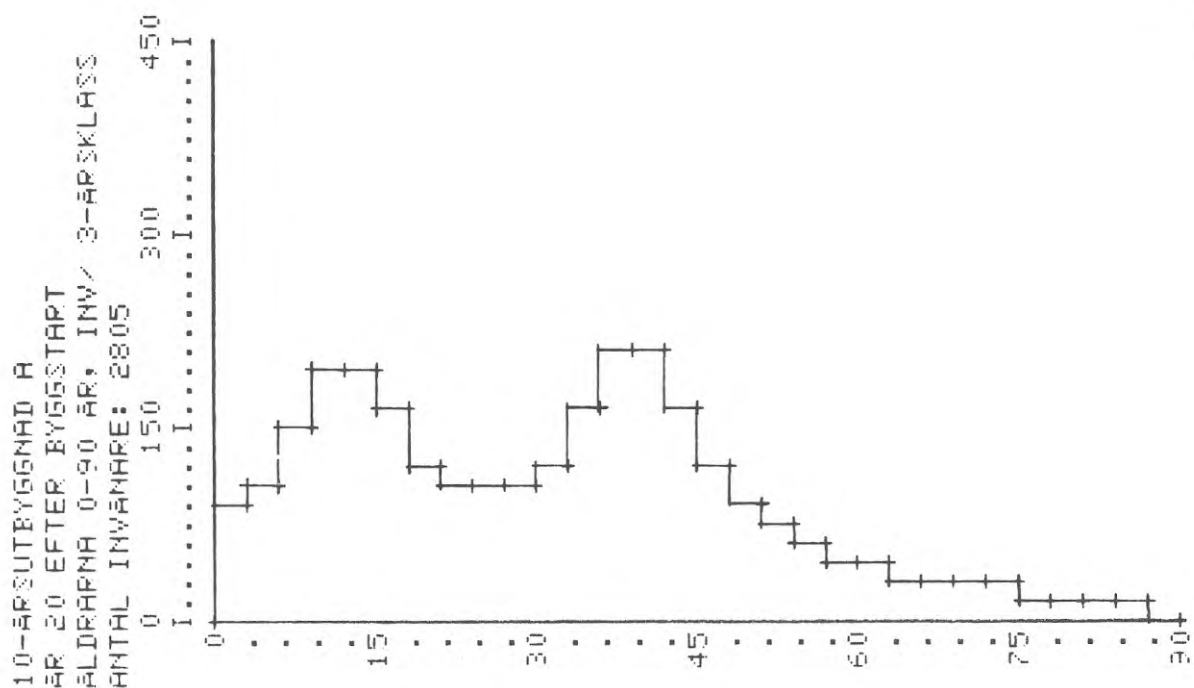
Åldersstruktur vid långsam utbyggnad

Man skulle kunna misstänka att en långsammare utbyggnadstakt skulle förbättra ålderspyramiden, dvs ge den ett jämnare utseende. Av denna anledning har en 10-årsutbyggnad studerats. Åldersstrukturen för denna kan ses av FIG. 8.2 A-C. Dessa visar samma karakteristiska ålderspyramider som vid 5-årsutbyggnaden med den skillnaden att topparna är något bredare och något lägre.

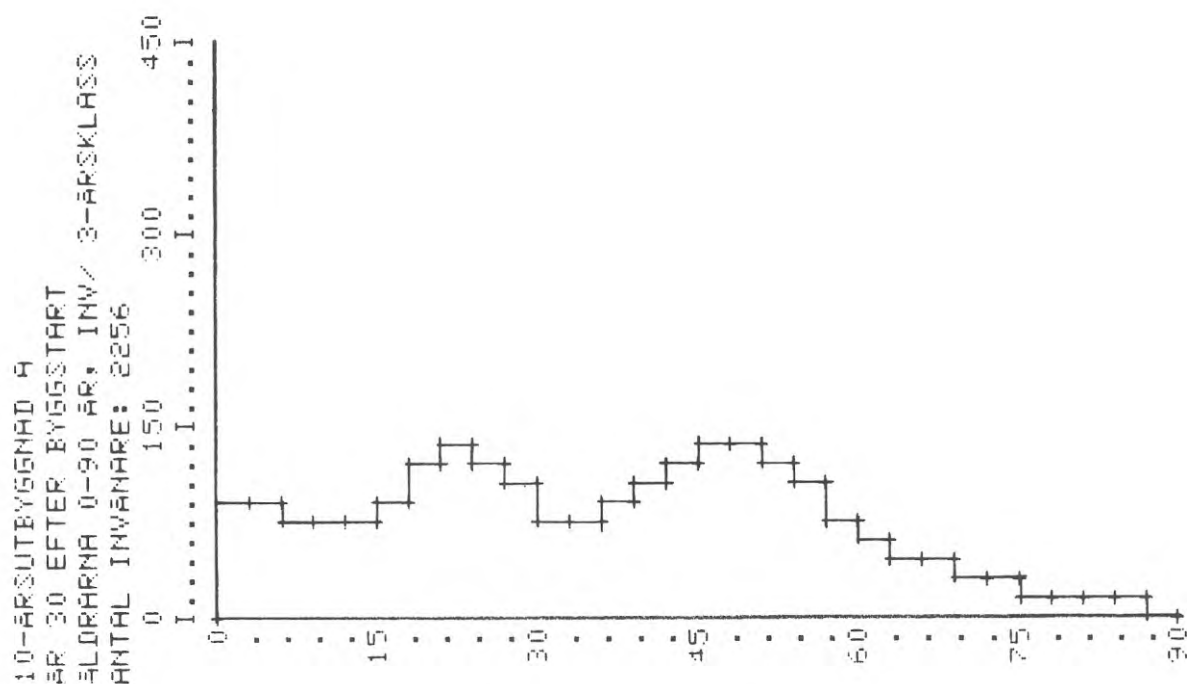
Folkmängdsminskningen är här nästan lika markant som i 5-årsfallet, från max 3444 år 10 till 2257 år 30 eller till 66 % av maxvärdet (TAB. 8.8). Den långsamma utbyggnaden medför alltså ej någon nämnvärd utjämning av åldersstrukturen.

FIGUR 8.2 A Befolkningspyramid år 10
10-årsutbyggnad

FIGUR 8.2 B Befolkningspyramid år 20
 10-årsutbyggnad

FIGUR 8.2 C Befolkningspyramid år 30
 10-årsutbyggnad

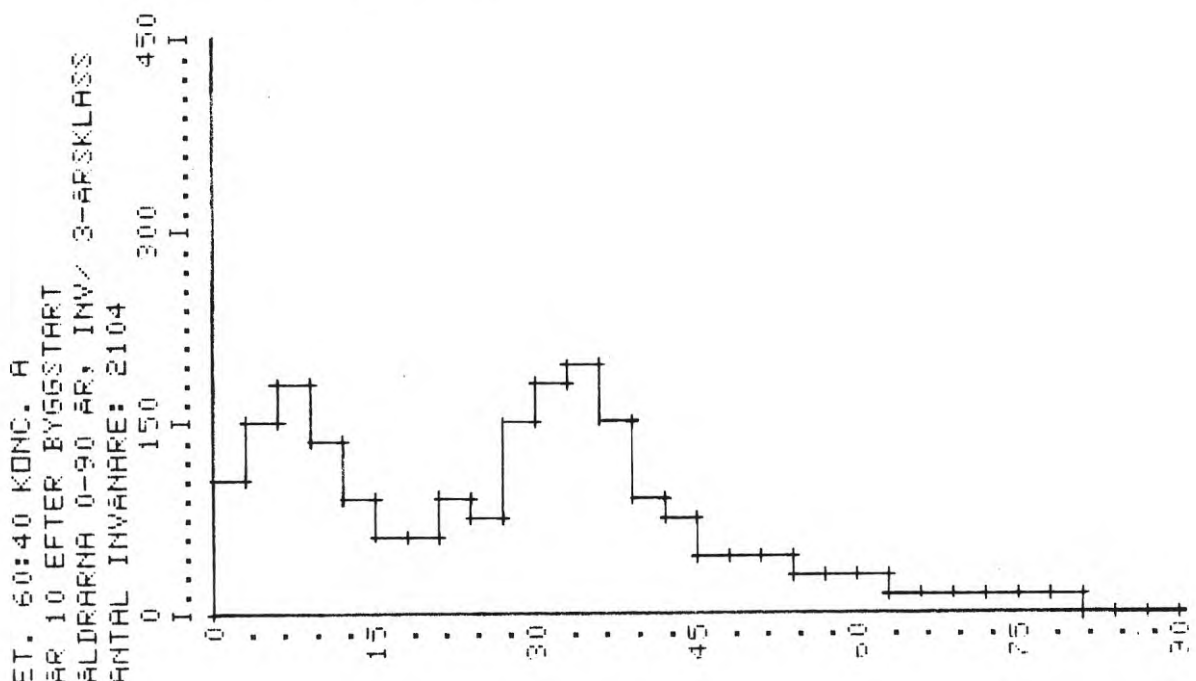
ÅREN	0- 9	0	357	720	1093	1463	1816	2148	2501	2816	3129
ÅREN	10-19	3444	3418	3379	3327	3264	3195	3121	3042	2964	2885
ÅREN	20-29	2806	2731	2662	2599	2540	2485	2434	2386	2340	2297
ÅR	30	2257									

TABELL 8.8 Totalbefolkningen årsvis
 10-årsutbyggnad

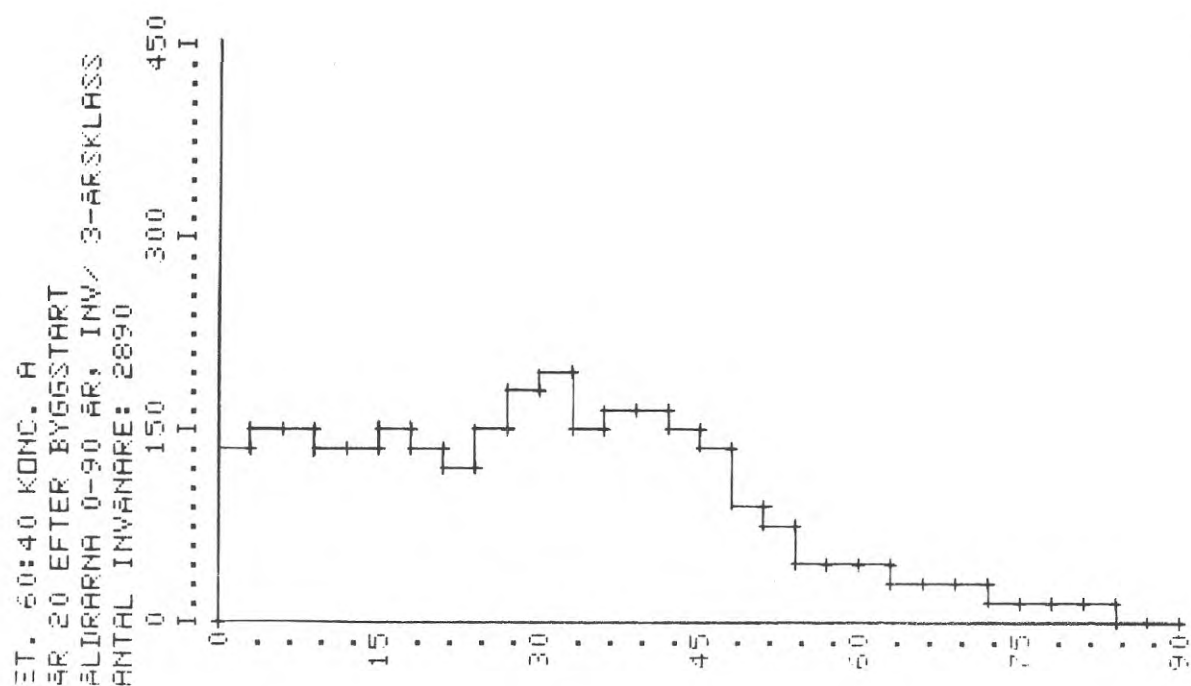
Åldersstruktur vid etapputbyggnad 60/40

En förbättring fås först med utbyggnad i etapper med viss tidsåtskillnad. Vi väljer här att visa en etapputbyggnadsordning med beteckningen 60/40-A. Den har samma byggstart som 5-årsutbyggnaden, men efter 3 års byggtid, då 60 % av rumsenheterna har byggts, göres ett 10-årigt uppehåll. Därefter bygges de resterande 40 %-en.

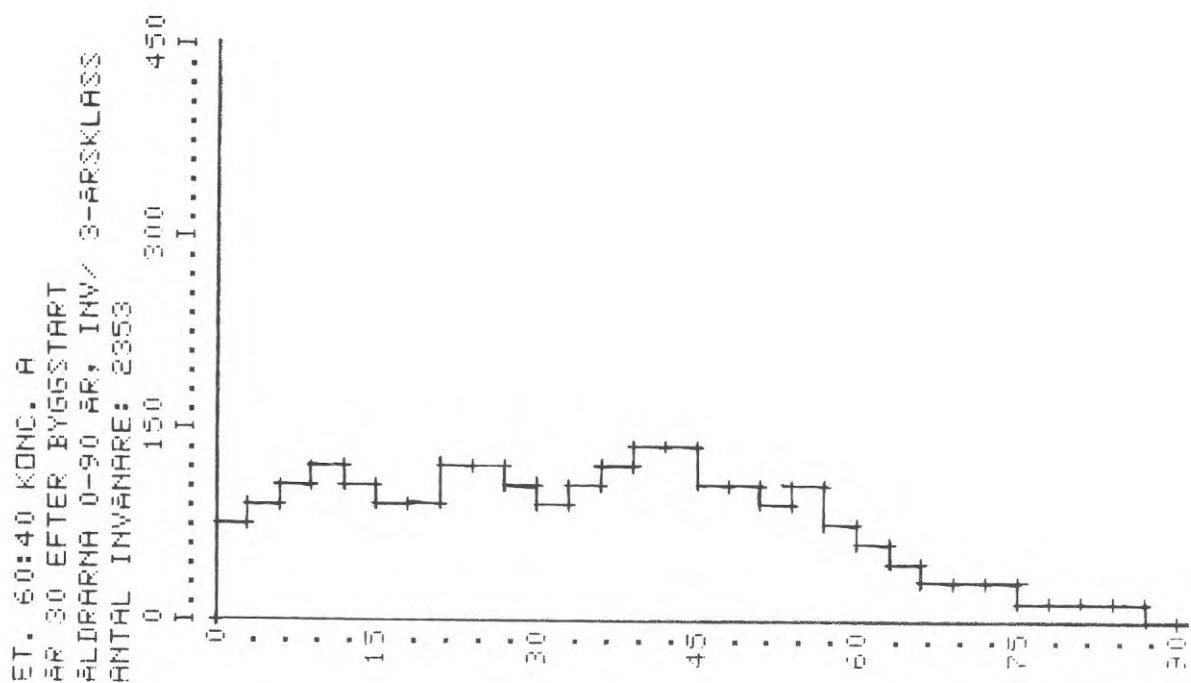
Vid den första jämförelsepunkten, 10 år efter byggstart, finner man naturligtvis ingen förändring eftersom ännu så länge bara en etapp har byggts. Efter 20 år är däremot förhållandet ett annat. Då har svackan mellan de tidigare topparna fyllts ut. FIG. 8.3 B-C visar att åldrarna är mera jämnt representerade. En måttlig överrepresentation föreligger för åldersgruppen 30-45 år, men ingen annan åldersgrupp är påtagligt underrepresenterad. Denna profil kvarstår vid år 30. Någon skillnad mellan de två byggmönstren, koncentrerad resp utspridd bebyggelse, förekommer givetvis inte. Folkmängden har en jämnare utveckling, från max 3012 år 17 till 2353 (78 % av maxvärdet) år 30 (TAB. 8.9).

FIGUR 8.3 A Befolkningspyramid år 10
60/40-utbyggnad

FIGUR 8.3 B Befolkningspyramid år 20
 60/40-utbyggnad

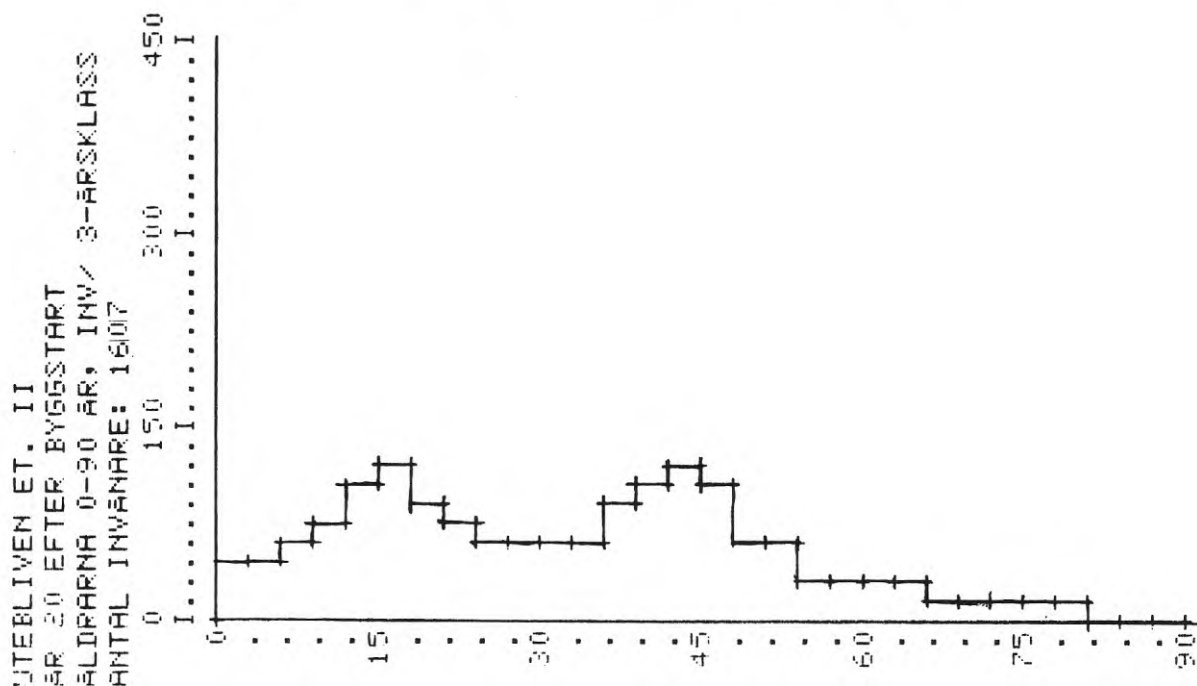
FIGUR 8.3 C Befolkningspyramid år 30
 60/40-utbyggnad

ÅREN	0- 9	0	721	1469	2173	2191	2200	2198	2187	2168	2140
ÅREN	10-19	2104	2059	2004	2217	2383	2608	2797	3012	2974	2935
ÅREN	20-29	2890	2839	2789	2737	2684	2626	2568	2509	2453	2402
ÅR	30	2353									

TABELL 8.9 Totalbefolkningen årsvis
 60/40-utbyggnad

Åldersstruktur vid utebliven etapp II

I det fall den andra etappen i en planerad 60/40-utbyggnad inte kommer till stånd så kommer man att få en nedskalad snabbutbyggnad. År 10 blir givetvis ålderspyramiden densamma som visas av FIG. 8.3A. Pyramiden vid år 20 visas av FIG 8.4 och den kan man jämföra med 5-årsutbyggnadens, FIG. 8.1B.

FIGUR 8.4 Befolkningspyramid år 20
utebliven etapp II

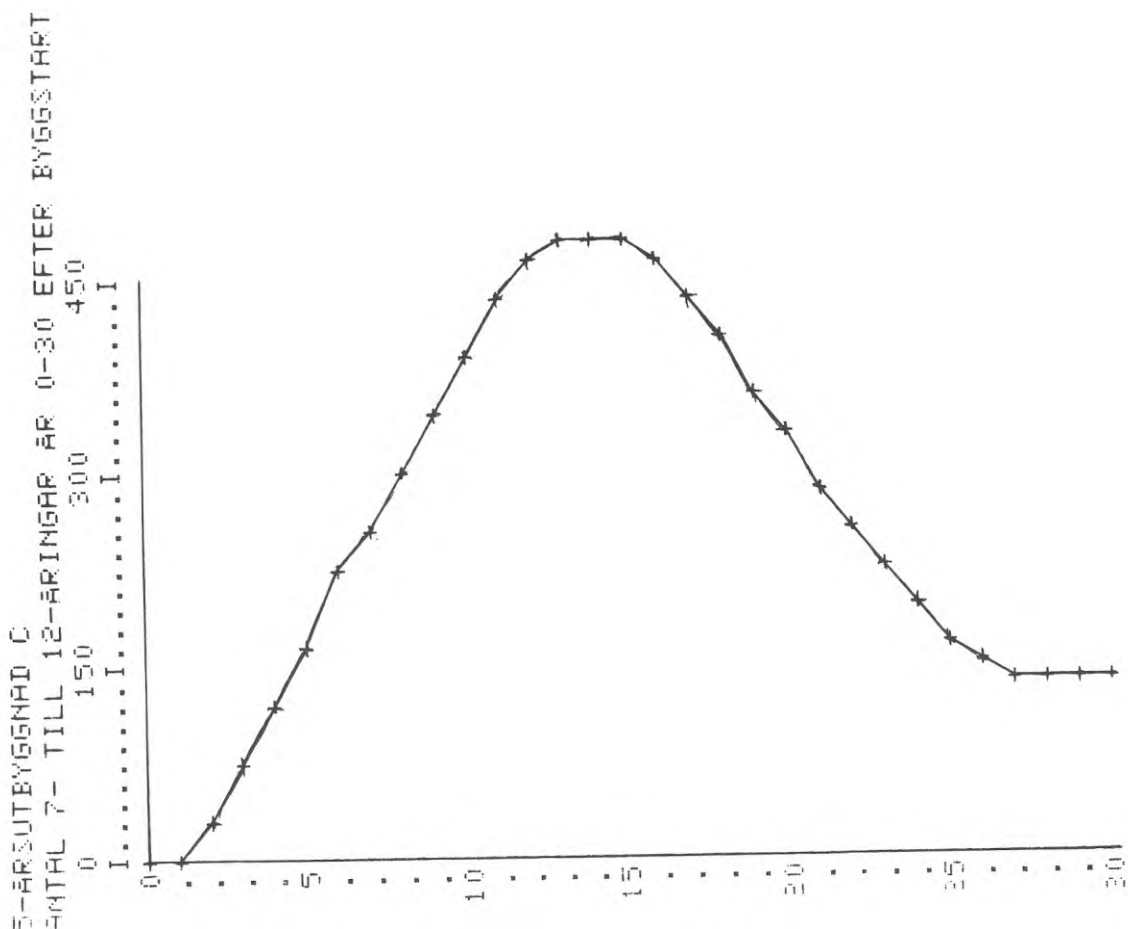
8.2.2 Behov av daghem och skolor

Det är inte den jämna åldersfördelningen i sig själv som är värdefull utan det är konsekvenserna av den ojämna fördelningen som är orsaken till att man eftersträvar en jämn fördelning. Den mest påtagbara nackdelen med en ojäm åldersstruktur är de temporära anhopningarna av vissa åldersklasser som skapar kortvariga behov av olika slag av tjänster. Först uppstår ett stort behov av barndaghem, sedan av förskolor, LM-skolor etc. Efter ett 10-tal år är behoven starkt reducerade och institutionernas fortsatta existens blir ifrågasatt.

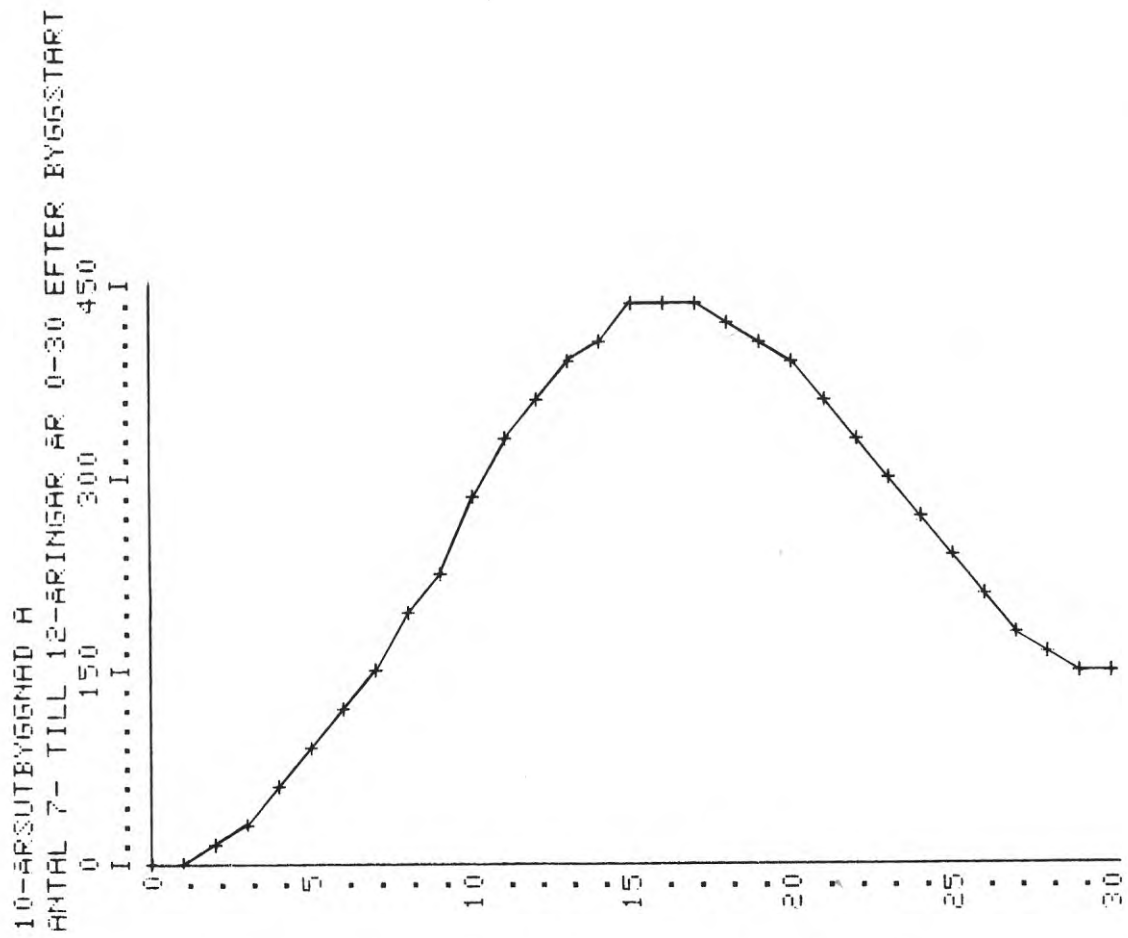
FIG. 8.5 visar hur antalet skolbarn, dvs barn i åldrarna 7-12 år, varierar mellan åren 0 och 30 vid 5-årsutbyggnad. Det är alltså inte nog med att man har ålderstoppar på befolkningspyramiden. Då dessa vandrar utefter tidsaxeln betyder detta att behoven inte är konstanta över tiden och orsakar svårigheter att tillfredsställa behoven. Här har vi tagit LM-skolebehovet som exempel.

Den långsamma 10-årsutbyggnaden ger inte bättre förhållanden. Även här varierar behovet av skolor kraftigt under den studerade 30-årsperioden med ett maximum 15 år efter byggstart och ett kraftigt reducerat behov år 30. Detta framgår av FIG. 8.6.

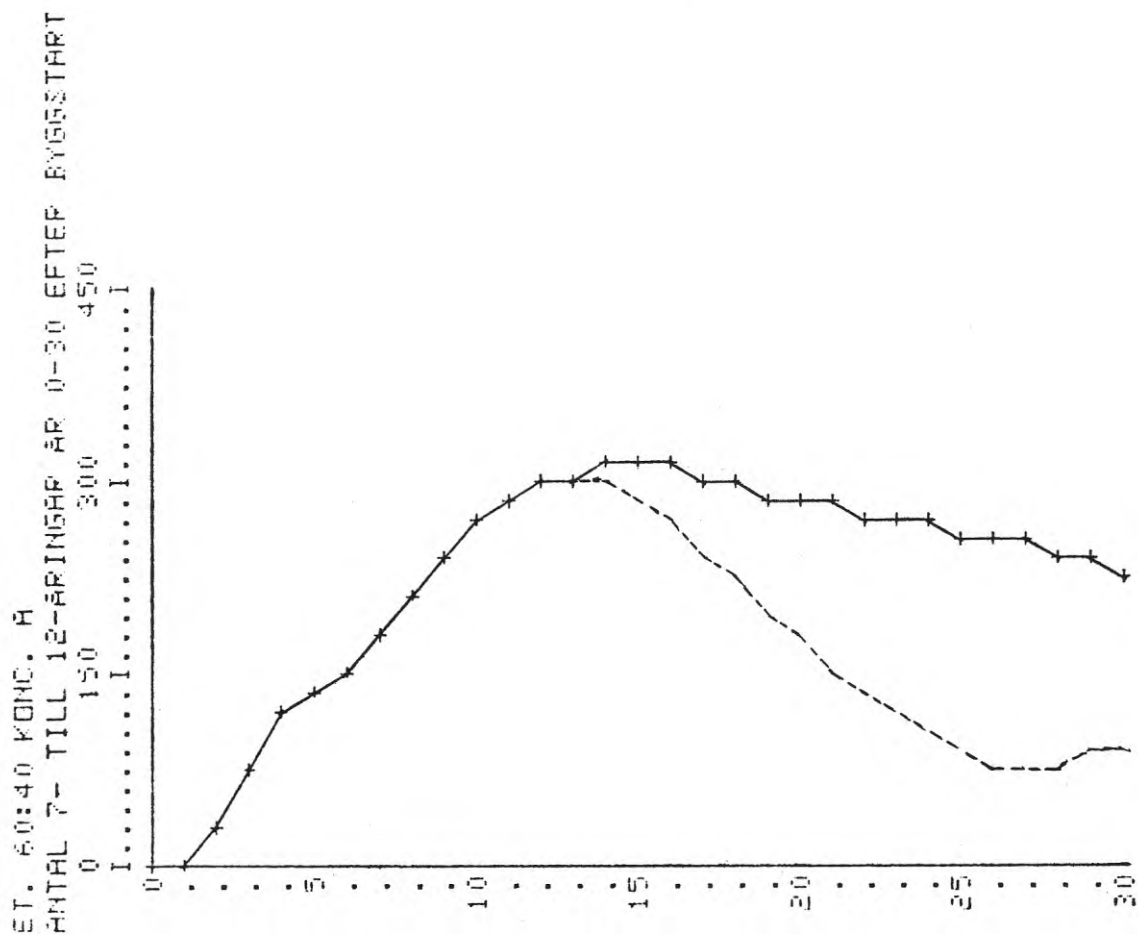
Däremot får man en annorlunda bild när man betraktar antal LM-skolebarn på FIG. 8.7. I detta diagram har även inlagts antalet skolbarn för fallet utebliven etapp II; den undre kurvan.

FIGUR 8.5 Antal LM-skolebarn åren 0 - 30 vid 5-årsutbyggnad

FIGUR 8.6 Antal LM-skolebarn åren 0 - 30
vid 10-årsutbyggnad

FIGUR 8.7 Antal LM-skolebarn åren 0 - 30
vid 60/40-utbyggnad och vid ute-
bliven andra etapp (streckad linje)

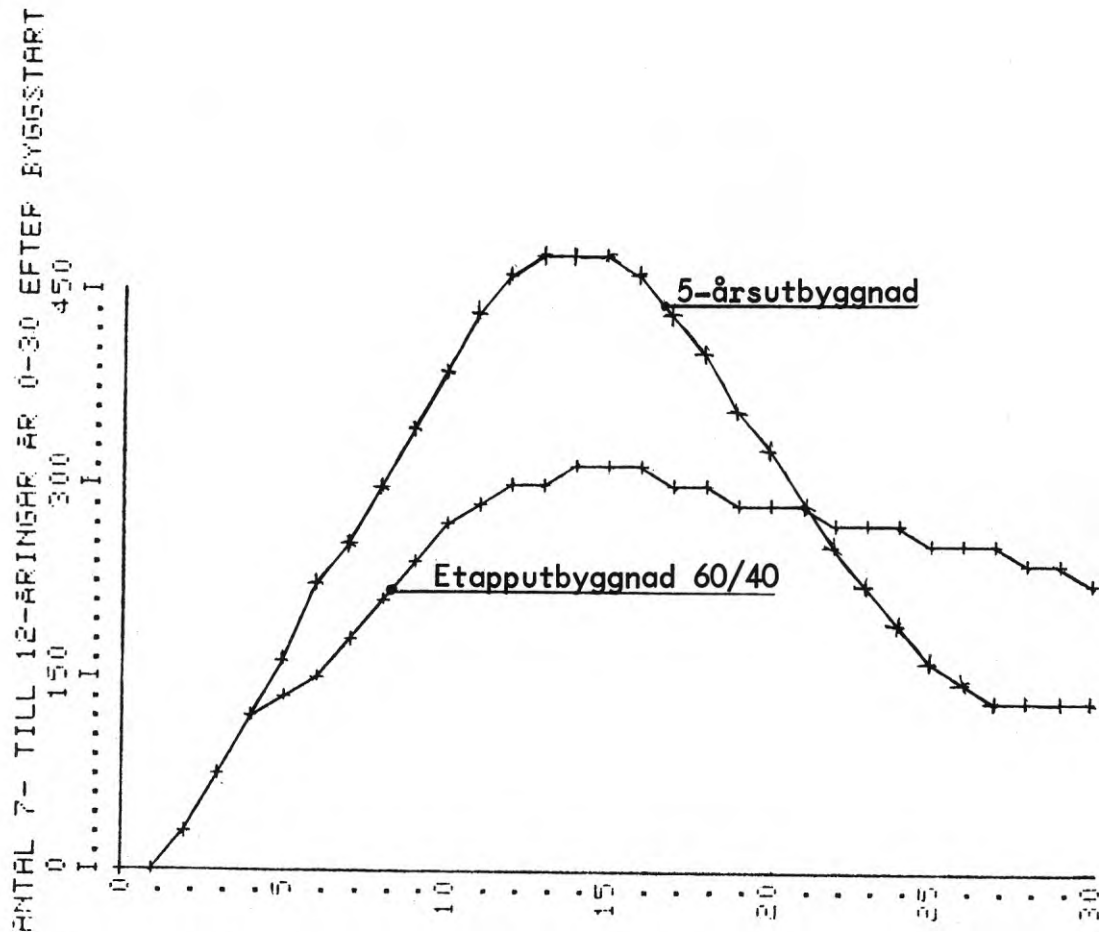
För direkt jämförelse har förhållandena vid 5-års och etapp-utbyggnadsfallen inlagts på samma diagram. FIG. 8.8. Man kan av detta se att en jämnare åldersfördelning ger jämnare behov över tiden och att maximala behovet blir betydligt lägre.

Etapputbyggnad är alltså ett sätt för att åstadkomma detta. Med de normer beträffande barnstugor och skolor som redovisas i 7.2.2, Skoldimensionering, har antalet erforderliga enheter av permanenta och provisoriska lokaler beräknats vid de olika utbyggnadsfallen. TAB 8.10 visar de intressantaste fallen.

Man finner av tabellen att 10-årsutbyggnad i stort sett har samma lokalbehov som 5-årsutbyggnad, totalt 3 st färre lokaler erfordras för samma normuppfyllelse.

60/40-utbyggnaden ger däremot sammanlagt 11 färre lokaler än snabbutbyggnaden. Vad detta medför i ekonomiska konsekvenser kommer att behandlas i nästa avsnitt, 8.3. Dessa lokaler kommer dessutom att väl utnyttjas under den studerade tidsperioden.

Den sista kolumnen visar hur man skulle ha planerat byggandet av skolor och daghem om man från början känt till att etapp II inte skulle byggas. Denna variant skall jämföras med 60/40-fallet. Skillnaden mellan dessa två fall är att förhållandet mellan permanenta och provisoriska lokaler är det omvända. Man förstår därav att i 60/40-fallet kommer den första etappens institutioner att få ett förnyat utnyttjande vid andra etappen.

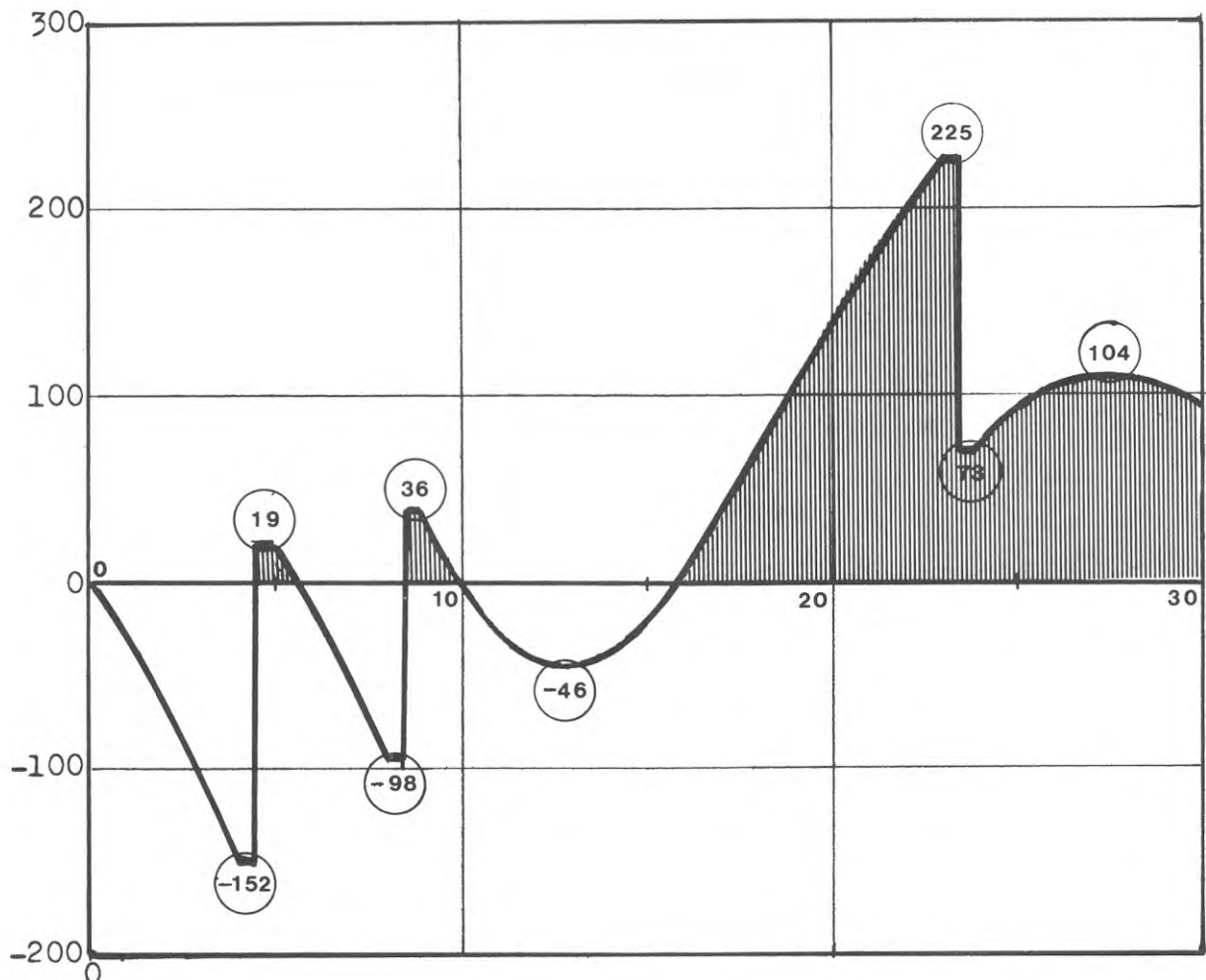
FIGUR 8.8 Jämförelse mellan antal skolbarn åren 0 - 30 vid 5-års- och etapp-utbyggnad 60/40

		5-års	10-års	60/40	Utebl. et. II
Daghem	perm	5	5	6	6
	prov	6	5	1	5
Förskola	perm	2	1	2	1
	prov	2	2	0	1
LM-skola	perm	9	9	9	0
	prov	7	6	2	10
SUMMA	perm	16	15	17	3
LOKALER	prov	15	13	3	16
	tot	31	28	20	19

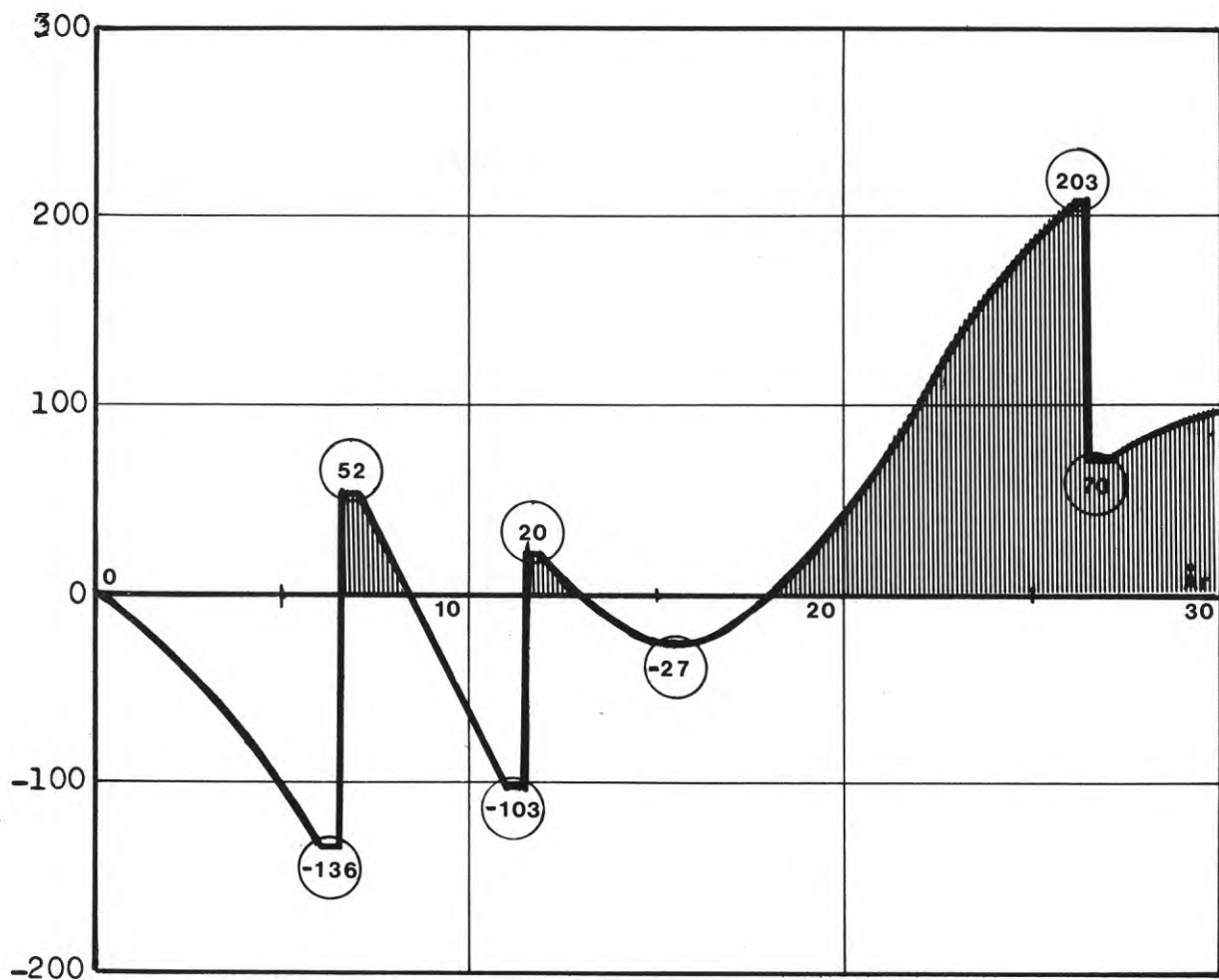
TABELL 8.10 Antal beräknade klassrum resp inst-enheter

FIG. 8.9-11 visar över- och underskott på skolplatser vid tre utbyggnadsfall. Man finner vid samtliga utbyggnadsfall att de första åren karakteriseras av stora svängningar i balansen mellan tillgång och efterfrågan på skolplatser. Insvängningsperiodernas längd varierar dock: 8, 12 och 6 år vid 5ÅRS-, 10ÅRS- resp 60/40-utbyggnaden. Det är endast vid 60/40-fallet som det efter insvängningsperioden uppstår balans. De inringade talen i figurerna anger de uppträdande extremvärdena på över- eller underantalen på skolplatser.

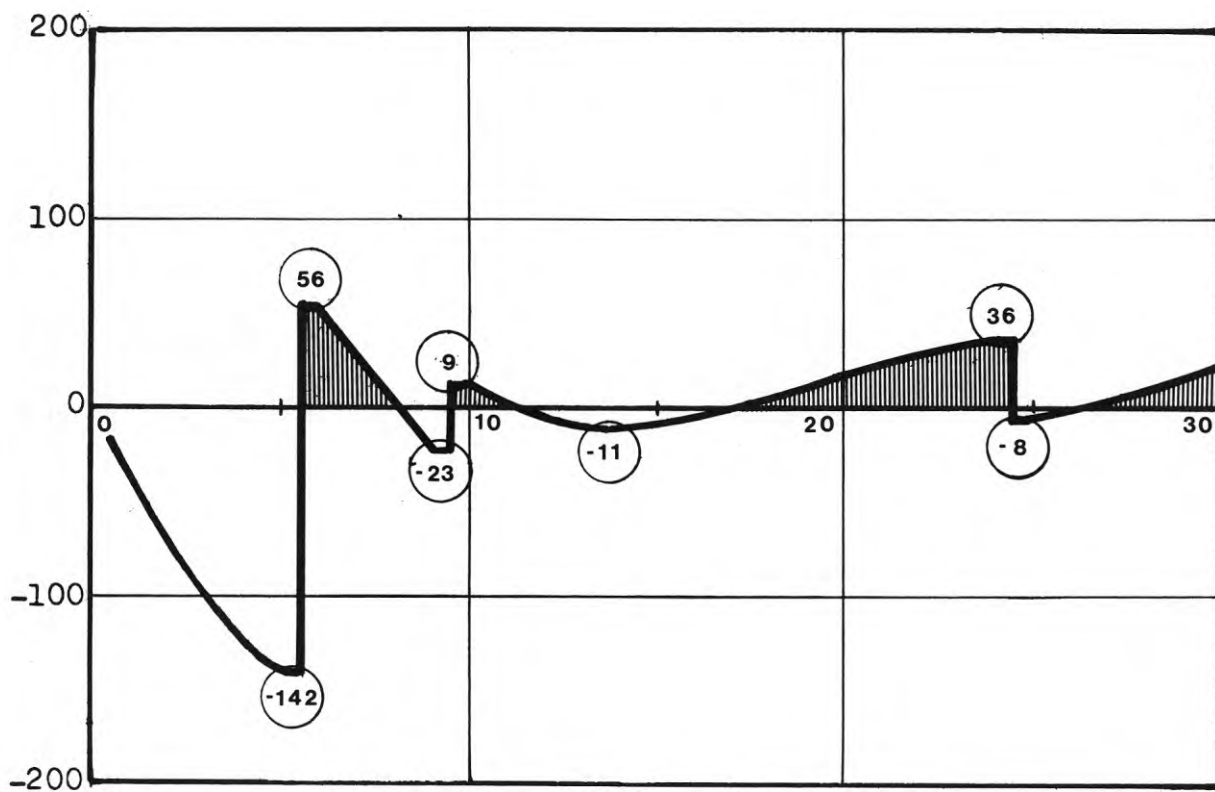
Helt generellt bör man få en sämre kommunal service i ett grannskap med stora ålderstoppar, enär det med många kortvariga behov finns en risk för lägre normuppfyllelse på grund av att provisoriska lokaler inte byggs.

FIGUR 8.9 Antal över- resp underskottsplatser i LM-skolan vid 5-årsutbyggnad

FIGUR 8.10 Antal över- resp underskottsplatser i LM-skolan vid 10-årsutbyggnad

FIGUR 8.11 Antal över- resp underskottsplatser i LM-skolan vid 60/40-utbyggnad

Ett annat sätt att visa skillnaderna mellan de tre utbyggnadsfallen är att studera de två tabellerna, TAB. 8.11 och TAB. 8.12, avseende barnstugebarn och LM-skolebarn. Tabellerna visar bl a att vid etapputbyggnadsfallet kommer man snabbast upp i fullt utnyttjande; 96,6 % av max vid år 5 och maxantalet vid år 6.

	Snabb- utbyggnad	Långsam utbyggnad	Etapper 60:40
Max.-antal	650	575	412 (352)
Max.-år	år 7	år 11	år 6 (år 18)
Antal år 5	520	265	398
% av max.	80 %	46,1 %	96,6 %
Antal år 30	190	178	205
% av max.	29,2 %	30,9 %	49,8 %

TABELL 8.11 Karaktäristiska data betr behov av barnstugor

	Snabb- utbyggnad	Långsam utbyggnad	Etapper 60:40
Max.-antal	480	440	315
Max.-år	år 13-15	år 15-17	år 14-16
Antal år 5	165	88	135
% av max.	34,4 %	20 %	42,9 %
Antal år 30	135	150	225
% av max.	28,1 %	34,1 %	71,4 %

TABELL 8.12 Karaktäristiska data betr behov LM-skolor

8.2.3 Utvärdering av den demografiska jämförelsen

Den demografiska studien visar att etapputbyggnad bäst uppfyller målsättningen att erhålla en utjämnad befolkningsutveckling. Etapputbyggnaden ger därvid i motsats till både snabbutbyggnad och långsamutbyggnad en jämn belastning på skolor och barnstugor samt medför att serviceanläggningarnas existens säkerställs för en avsevärd tid.

8.3 EKONOMISK JÄMFÖRELSE

8.3.1 Sektorielli investeringar

Vid jämförelse mellan de olika utbyggnadsordningarna vid lika terräng kommer den totala investeringsvolymen att vara densamma frånsett investeringar för skolor och barnstugor. Investeringarna i tkr fördelade per sektor för de 3 utbyggnadsordningarna kommer att se ut enligt TAB. 8.13.

Skillnaden i investering för skolor och barnstugor vid jämförelse mellan 5-års- och 60/40-utbyggnaden är ca 1 % av den totala investeringsvolymen, men sett ur sektorns synpunkt är det fråga om en inbesparing av 30 %.

Kostnadsslag	5-års	10-års	60/40
VA-ledningar	3608	3608	3608
Vägar och gator	6077	6077	6077
Parkanläggningar	7712	7712	7712
Kvartersexploatering	23639	23639	23639
Byggnader och finplan.	180444	180444	180444
Regionala vägar o. ledn.	3385	3385	3385
Skolor och barnstugor	7435	6745	5045
Summa investeringar	232301	231611	229911

TABELL 8.13 Investeringar uppdelade på olika kostnadsslag, tkr

Investering/re	5-års	10-års	60/40
Tomt- och grundberedn.	7740	7740	7740
Huskostnader	34033	34033	34033
Kommunala invest.	2041	1911	1590
Totalt per ny rumsenhet	43814	43684	43363
Differens av ovanst.	0	- 130	- 451

TABELL 8.14 Investeringar per ny rumsenhet

Denna investeringsbesparing kan även illustreras av TAB. 8.14 som visar investeringar per ny rumsenhet. Vilka kostnads- slag som ingår i de olika komponenterna framgår av TAB. 7.1. Antal rumsenheter är i samtliga fall 5302 och differensen är räknad relativt 5-årsutbyggnaden.

Däremot kommer inflyttningen till de nybyggda lägenheterna inte att vara densamma i de tre fallen beroende på den successivt allt lägre initialboendetätheten.

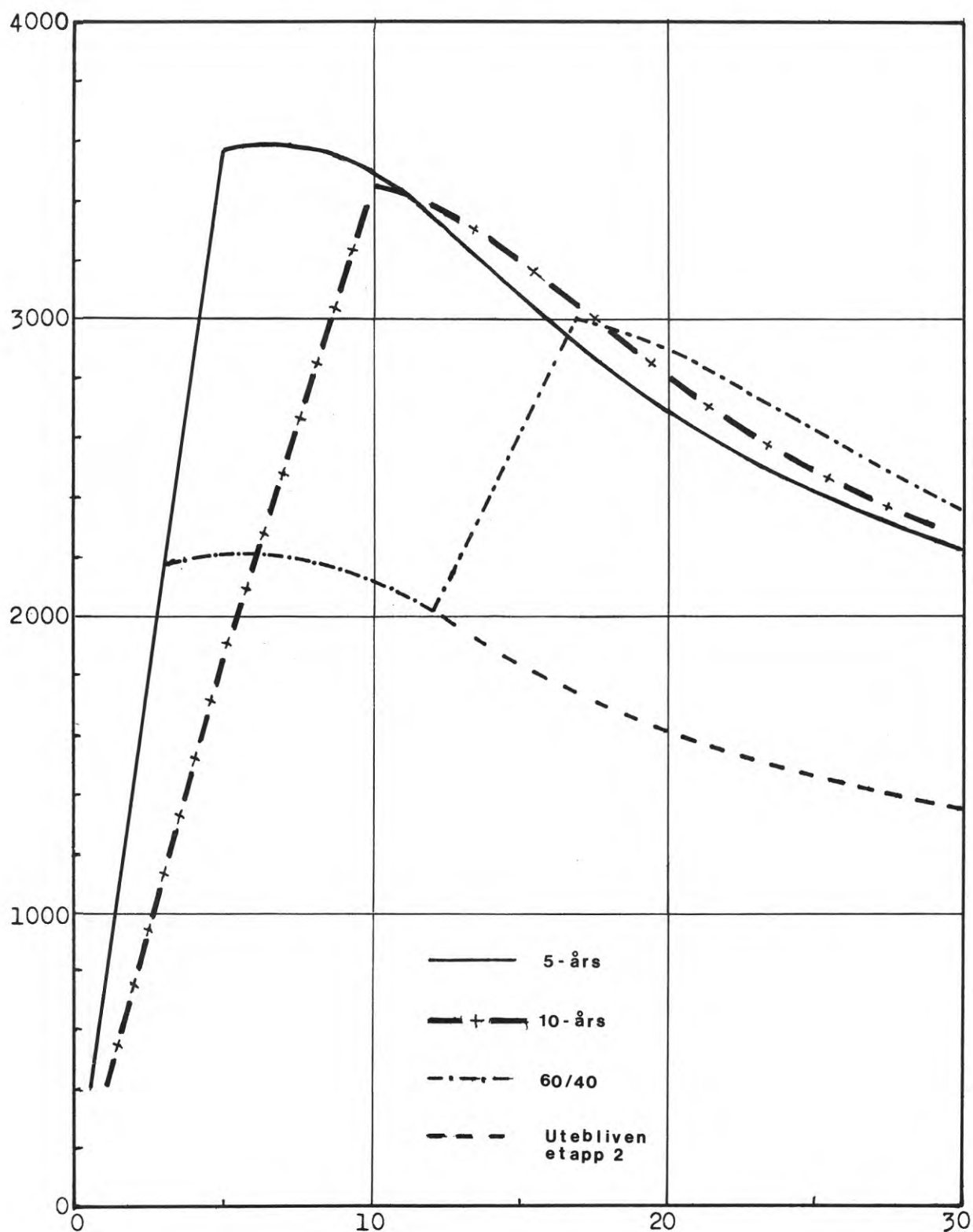
Räknar man med investering per nyinflyttad individ kommer man att få resultatet enligt TAB. 8.15.

	5-års	10-års	60/40
Ant. nyinfl.	3521	3437	3422
Invest./nyinfl.	65976	67388	67177
Differens	0	+1412	+1210

TABELL 8.15 Investeringar per nyinflyttad

Det ligger då nära till hands att säga att de två högra fallen, 10-års- och 60/40-fallen är dyra alternativ när man måste investera mera per individ räknat. Detta felslut kommer man till om man inte tar hänsyn till att inflyttningen vid de jämförda alternativen sker under olika initialboendetäthet.

För att ytterligare belysa svårigheterna vid dessa jämförelser redovisas i FIG. 8.12 invånarantalet i grannskapet från år 0 till år 30 vid de olika utbyggnadsfallen.

FIGUR 8.12 Totalbefolkningen åren 0 - 30 vid jämförelsealternativen

8.3.2 Jämförelse mellan "tre kommuner"

Man kan t ex konstera att 60/40-grannskapet åren 20 och 30 har fler invånare än t ex 5-årsutbyggnaden. Detta är i själva verket frågan om randeffekter. I det studerade 30-årsintervalllet blir start och avslutning olika i de jämförda fallen. Ett sätt att komma ifrån dessa svårigheter är att vi kompletterar den studerade 30-årsperioden med ytterligare grannskap så att man får ett kontinuerligt byggande över en längre tidsperiod. Man kan på sätt och vis säga att vi gör jämförelsen på kommunal nivå, där vi jämför tre olika kommuner som var och en har valt sin metod för kommunens bostadsbyggande.

Ett antal tabeller, TAB. 8.16, 8.17 och 8.18 visar hur tre kommuner har planerat utbyggandet av 6 grannskap med plats för 1200 lägenheter vardera. Dessa grannskap är de nyexploateringsområden som är aktuella för den 30-årsperiod som vi studerar. Vi antar att varje kommun har valt sin metod sedan en tid tillbaka och att man har kommit in i ett fortfarande tillstånd.

Bostadsbyggnadsprogrammen omfattar 360 lägenheter per år, dvs sammanlagt 10800 lgh, varav en tredjedel utgöres av smärre exploateringar och styckebebyggelse av sanerings- och förnyelsekaraktär i eller i anslutning till existerade bostadsområden eller mindre servicebasorter, där skolor, vägar och övrig infrastruktur har tillräcklig kapacitet för att klara ytterligare bebyggelse.

Planeringstabellerna är uppbyggda på följande sätt. På den vertikala axeln avläses årtalen och för varje år har angivits hur många lägenheter som byggts i resp grannskap och hur många som byggts i förnyelseområden.

Till höger om dessa lägenhetskolumner finns ett antal kolumner som anger investeringarna i tkr beträffande regionala vägar och ledningar, skolor och barnstugor samt dessa investeringars ackumulerade värde räknat från år 0.

Den första kommunen har planerat för snabbutbyggnad av nyexploateringsområden med 240 lgh/år i 5 år och med förnyelsebebyggelse med 120 lgh/år. Nästa kommun har valt långsam utbyggnad i nyexploateringsområdena med 120 lgh/år i parvis överlappande områden i 10 år och lika mycket i förnyelseområden. Slutligen har den tredje kommunen valt etapputbyggnad av nyexploateringsområdena med 240 lgh/år de första 3 åren och 120 lgh/år i 4 år efter ett 10 års uppehåll. Förnyelsebyggandet varierar mellan 0, 120 och 240 lgh/år.

Jämför vi nu de tre kommunerna under samma tidsrymd, t ex åren 15 till 20 så kan vi påstå att de har lika antal nyinflyttade i nyexploateringsområdena. Med dessa nya förutsättningar gör vi om den tidigare jämförelsen och erhåller resultatet enligt TAB. 8.19.

År	Antal byggda lägenheter per grannskap								Infrastrukturinvesteringar, tkr		
	0	I	II	III	IV	V	VI	ÖVR	Reg-	Skol-	Ackum
30											
25							240	120		2825	64920
							240	120		2860	62095
							240	120			59235
							240	120		1750	59235
							240	120	3385		57485
20						240		120		2825	54100
						240		120		2860	51275
						240		120			48415
						240		120		1750	48415
						240		120	3385		46665
15					240			120		2825	43280
					240			120		2860	40455
					240			120			37595
					240			120		1750	37595
					240			120	3385		35845
10				240				120		2825	32460
				240				120		2860	29635
				240				120			26775
				240				120		1750	26775
				240				120	3385		25025
5			240					120		2825	21640
			240					120		2860	18815
			240					120			15955
			240					120		1750	15955
			240					120	3385		14205
0		240						120		2825	10820
		240						120		2860	7995
		240						120			5135
		240						120		1750	5135
		240						120	3385		3385

7200

3600

TABELL 8.16 Bostadsbyggnadsprogram under 30 år
i en kommun där nyexploatering sker
i form av 5-årsutbyggnader

År	Antal byggda lägenheter per grannskap								Infrastrukturinvesteringar, tkr		
	0	I	II	III	IV	V	VI	ÖVR	Reg.	Skol	Ackum
30											
25						120	120	120			60780
						120	120	120		250	60780
						120	120	120		1690	60530
						120	120	120	330	4805	58840
						120	120	120	3055		53705
20					120	120		120			50650
					120	120		120		250	50650
					120	120		120		1690	50400
					120	120		120	330	4805	48710
					120	120		120	3055		43575
15				120	120			120			40520
				120	120			120		250	40520
				120	120			120		1690	40270
				120	120			120	330	4805	38580
				120	120			120	3055		33445
10			120	120				120			30390
			120	120				120		250	30390
			120	120				120		1690	30140
			120	120				120	330	4805	28450
			120	120				120	3055		23315
5		120	120					120			20260
		120	120					120		250	20260
		120	120					120		1690	20010
		120	120					120	330	4805	18320
		120	120					120	3055		13185
0	120	120						120			10130
	120	120						120		250	10130
	120	120						120		1690	9880
	120	120						120	330	4805	8190
	120	120						120	3055		3055

7200

3600

TABELL 8.17 Bostadsbyggnadsprogram under 30 år i en kommun där nyexploatering sker i form av överlappande 10-årsutbyggnader

År	Antal byggda lägenheter per grannskap								Infrastrukturinvesteringar, tkr		
	0	I	II	III	IV	V	VI	ÖVR	Reg.	Skol	Ackum
30											
					120			240		440	50580
					120			240			50140
					120		240	0		720	50140
25				120			240	120		1500	49420
							240	0	3385	2385	47920
				120				240		440	42150
				120				240			41710
				120		240		0		720	41710
20			120			240		120		1500	40990
						240		0	3385	2385	39490
			120					240		440	33720
			120					240			33280
			120		240			0		720	33280
15		120			240			120		1500	32560
					240			0	3385	2385	31060
		120						240		440	25290
		120						240			24850
		120		240				0		720	24850
10	120			240				120		1500	24130
				240				0	3385	2385	22630
	120							240		440	16860
	120							240			16420
	120		240					0		720	16420
5	120		240					120		1500	15700
			240					0	3385	2385	14200
	120							240		440	8430
	120							240			7990
	120	240						0		720	7990
0	120	240						120		1500	7270
								0	3385	2385	5770

7200
3600

TABELL 8.18 Bostadsbyggnadsprogram under 30 år
i en kommun där nyexploatering sker
i form av etappbyggnader

Av det föregående och av TAB. 8.19 framgår att 60/40-fallet ger lägre investeringar både totalt och per individ räknat, om vi bortser från insvängningseffekterna. Vid närmare studium av TAB. 8.19 ser man att skillnaden beror på de primärkommunala investeringarna.

	5-års	10-års	60/40
Tomt- o. grundber., tkr	41036	41036	41036
Huskostnader, tkr	180444	180444	180444
Reg. väg. o. ledn, tkr	3385	3385	3385
Skolor o. barnst., tkr	7435	6745	5045
Summa invest., tkr	232300	231610	229910
Ant. nyinfl. år 15-20	3181	3181	3181
Invest./nyinfl., kr	73023	72806	72272
Fördyr. rel. 60/40, kr/inf.	751	534	0

TABELL 8.19 Investeringar under åren 15 - 20
i kommuner med olika exploaterings-
mönster

Man finner att 5- och 10-årsutbyggnaderna ger högre primärkommunala investeringsnivåer än 60/40-utbyggnaden, mellan 20 och 30 %, vilket framgår av TAB. 8.20.

Primärkommunala investeringar per olika tidsrymder	U t b y g g n a d s s ä t t		
	5-ÅRS	10-ÅRS	60/40
Investering/30 år, tkr	64920	60780	50580
Investering/ 1 år, tkr	2164	2026	1686
Invest/år i % av 60/40	128	120	100
Fördyring rel. 60/40, tkr/år	478	340	0

TABELL 8.20 Kommunala infrastrukturinvesteringar
i kommuner med olika exploaterings-
mönster

8.3.3 Initialinvesteringens storlek

En av invändningarna mot etapputbyggnad har varit att man får för stora initialinvesteringar. Av denna anledning har en särskild jämförelse gjorts av just initialinvesteringen. Vid denna jämförelse väljer vi att relatera investeringarna till antal färdigställda rumsenheter.

I TAB. 8.21 visas investeringarna per re fördelade på initialetappen och kompletteringsetappen. Vi definierar därvid initialetapper som de första 5 årens byggande.

	5-års	10-års	60/40	
			Konc	Utspr
Totala invest/re	43814	43684	43363	43363
Invest/re år 0-4	43814	43058	42646	45540
Invest/re år 5-30	-	44332	44460	40109

TABELL 8.21 Investeringar/re per etapp

Av tabellen framgår att investeringarna per rumsenhet vid 60/40-fallets initialetapp inte nämnvärt avviker från 5- eller 10-årsfallens initialinvesteringar. Beroende på om man lägger ut andraetappens markreservationer koncentrerat eller utspritt blir investeringen mindre resp större än vid 5- och 10-årsfallen. Samtidigt ändrar sig givetvis relationerna mellan de båda etapperna.

Om man går ner i detaljeringsgrad och jämför investeringarna per rumsenhet per kostnadsslag för första etappen, se TAB. 8.22 skall man finna att denna skillnad i investering beror på att man i det utspridda fallet bygger oproportionellt stor del av VA-ledningar, vägar och gator, parkanläggningar etc. i initialetappen. Vid kompletteringsetappen blir andelen mindre som synes av TAB. 8.23.

Kostnadsslag	5-års	10-års	60/40	
			Konc.	Utspr.
VA-ledningar	681	734	756	991
Vägar o. gator	1146	1074	1104	1621
Parkanlägg.	1455	1356	1418	1745
Kvartersexpl.	4459	4198	4135	4575
Byggn. o. finplan.	34033	32483	32625	33974
Reg. väg o. ledn.	638	1255	1056	1065
Skolor o. barnst.	1402	1959	1554	1569
Summa invest	43814	43058	42646	45540
ANTAL FÄRDIGA RE	5302	2698	3207	3177

TABELL 8.22 Investering/re uppdelad per kostnadsslag. Första etappen

Kostnadsslag	5-års	10-års	60/40	
			Konc.	Utspr.
VA-ledningar	681	626	566	217
Vägar o. gator	1146	1221	1211	437
Parkanlägg.	1455	1556	1511	1021
Kvartersexpl.	4459	4728	4953	4285
Byggn. o. finplan.	34033	35639	36190	34122
Reg. väg o. ledn.	638	0	0	0
Skolor o. barnst.	1402	561	29	28
Summa invest	43814	44332	44460	40109
ANTAL FÄRDIGA RE	5302	2604	2095	2125

TABELL 8.23 Investering/re uppdelad per kostnadsslag. Andra etappen

Beträffande investeringarna i lokal service, dvs LM-skola och barnstuga är bilden annorlunda. Här blir investeringen per lägenhet av samma storleksordning såväl i 5-års- som i

etapputbyggnadens första fas, 1402 resp 1554 kr/re eller räknat per lägenhet 6300 resp 7000 kr. Andra etappens bostäder kan uppföras utan någon ytterligare investering i denna sektor. Slutresultatet för denna sektor blir 1402 resp 951 kr/re eller 6300 resp 4300 kr/lgh, dvs en besparing på 2000 kr/lgh.

8.3.4 Terrängens inverkan

Enligt körschemat (TAB. 8.1) har utbyggnadsfallen undersökts för tre simulerade terrängavsnitt, definierade i bilaga (BIL. 7). Enligt förutsättningarna är det endast tomt- och grundberedningskostnaderna, T o G, samt kostnaderna för regionala vägar och ledningar som påverkas av terrängen. Detta terrängberoende är inmatat i datafilen PRIS (BIL. 4) som har en priskolumn för varje terrängtyp.

Utbyggnadssätt		Planmark grus	Kuperad terräng	Svårkuperad terräng
5-ÅRS	tot	9781	13471	13563
60/40 KONC	I	10022	11241	-
	II	8271	15743	-
	tot	9330	13020	-
60/40 UTSPR	I	11566	-	13044
	II	5987	-	13215
	tot	9330	-	13112
10-ÅRS	I	10575	-	-
	II	8693	-	-
	tot	9651	-	-
Utebliven et II		9904	-	-

TABELL 8.24 Investering (exkl byggnader) per re vid olika utbyggnadssätt och terrängtyper

I TAB. 8.24 jämföres summan av T o G och de kommunala kostnaderna, räknade per ny rumsenhet, vid några utbyggnadsfall och vid de tre terrängtyperna. Vidare jämföres utfallen avseende etapper och avseende hela utbyggnaden. Dessa ovan nämnda investeringar innefattar alla de studerade kostnadsslagen utom byggnader och finplanering.

Av denna tabell kan man bl a utläsa följande.

- Trots att mängden av vägar och ledningar per rumsenhet vid 60/40 UTSPR är större än i 5-ÅRS p g a det utspridda mönstret i den första etappen blir kostnaderna vid svårkuperad terräng mindre, 13044 resp 13563 kr/re.

Det framgår klart att 60/40 UTSPR är en olämplig byggnadsordning vid "Planmark, Grus". Här avspeglas för övrigt den större mängden vägar och ledningar.

- Vid kuperad terräng är 1:a etappens investeringar/re vid 60/40 KONC lägre än 5-ÅRS's investeringar/re trots att de innehåller proportionsvis större infrastrukturinvesteringar (regionala vägar och ledningar samt skolor och barnstugor), vilket bäst framgår av TAB. 8.25.

		Planmark, grus		Kuperad terräng		Svårkup. terräng	
		T o. G	Infra- strukt.	T o. G	Infra- strukt.	T o. G	Infra- strukt.
5-ÅRS	tot	7740	2041	11430	2041	11494	2069
60/40	I	7412	2610	8631	2610	-	-
KONC	II	8242	29	15714	29	-	-
	tot	7740	1590	11430	1590	-	-
60/40 UTSPR	I	8931	2635	-	-	10362	2682
	II	5959	28	-	-	13187	28
	tot	7740	1590	-	-	11494	1618

TABELL 8.25 T o G- och infrastrukturinvestering vid olika utbyggnadsätt och terrängtyper

Slutsatsen av dessa iakttagelser är att vid komplicerad terräng ökar förutsättningarna att förverkliga etapputbyggande på så sätt att exploateringskostnaderna för 1:a etappen ej överskrider ortens "normala" kostnader (= vid tillämpning av koncentrerad snabbutbyggnad).

8.3.5 Kapitalkostnader

Vid jämförelse mellan de olika utbyggnadsfallen har investeringsbeloppen använts som jämförelsetal. En av anledningarna till detta är att de avspeglar finansieringsproblemen vad gäller de momentana lånebehoven.

För att göra en ekonomisk jämförelse över tiden lämpar sig kapitalkostnaden bättre, även om den direkt härrör sig från investeringsbeloppen. I TAB. 8.26 kan man avläsa kapitalkostnaden sedan samtliga investeringar är gjorda. Som synes följer kapitalkostnaderna mycket väl investeringarna och lämnar alltså inte någon ytterligare information.

	5-års	10-års	60/40
Kapitalkostnader totalt	12480	12337	12121
Differens relativt 5ÅRS	0	- 143	- 359
Kapitalkostnaden i % av totala investeringen	5,37	5,33	5,27
Total investering	232301	231611	229911
Differens relativt 5ÅRS	0	- 690	- 2390

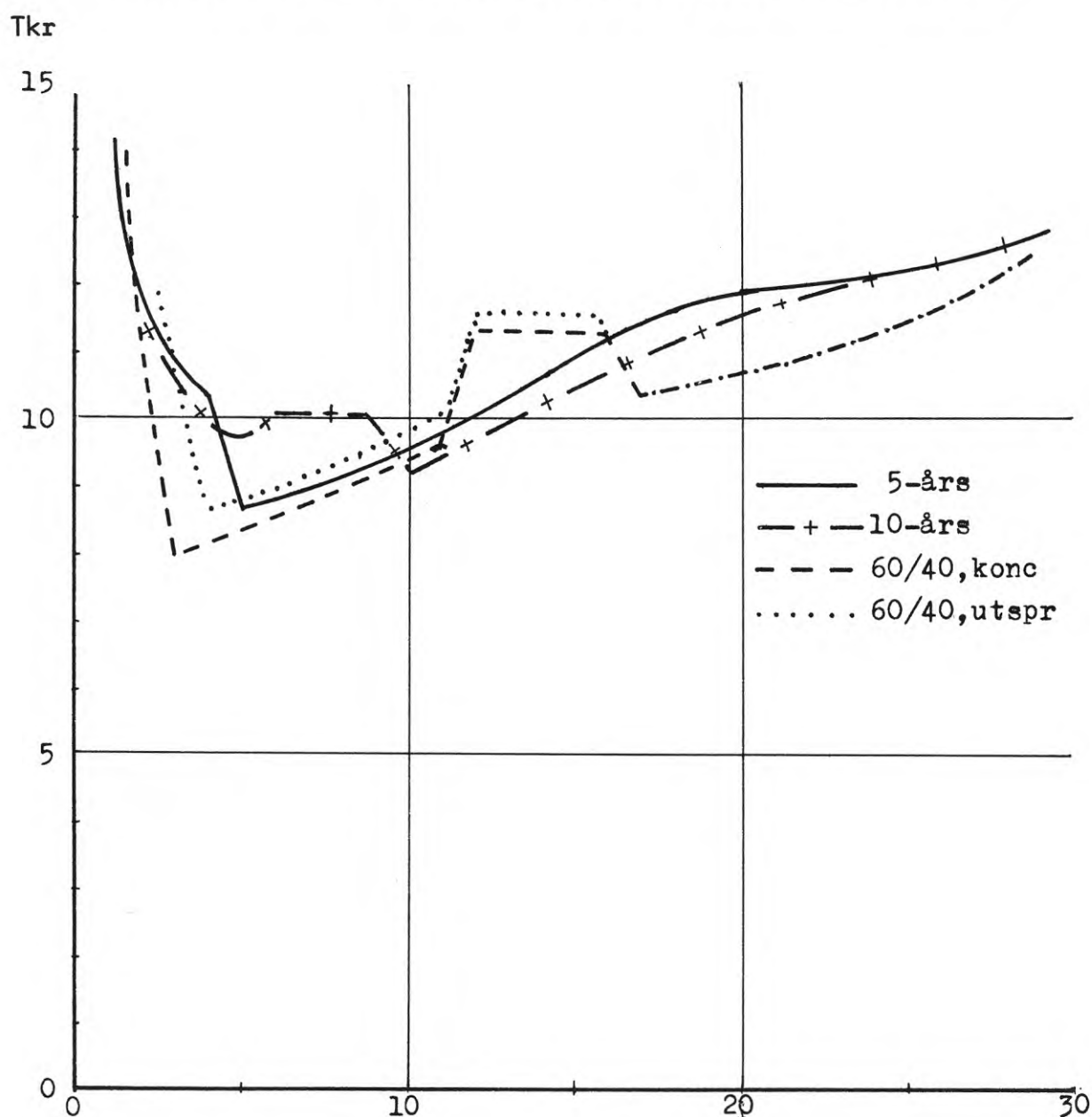
TABELL 8.26 Kapitalkostnad per år vid fullt utbyggda grannskap, tkr

Bland beräkningsresultaten återfinns begreppet kapitalkostnad per yrkesverksam. Om vi betraktar grannskapet som en ekonomisk

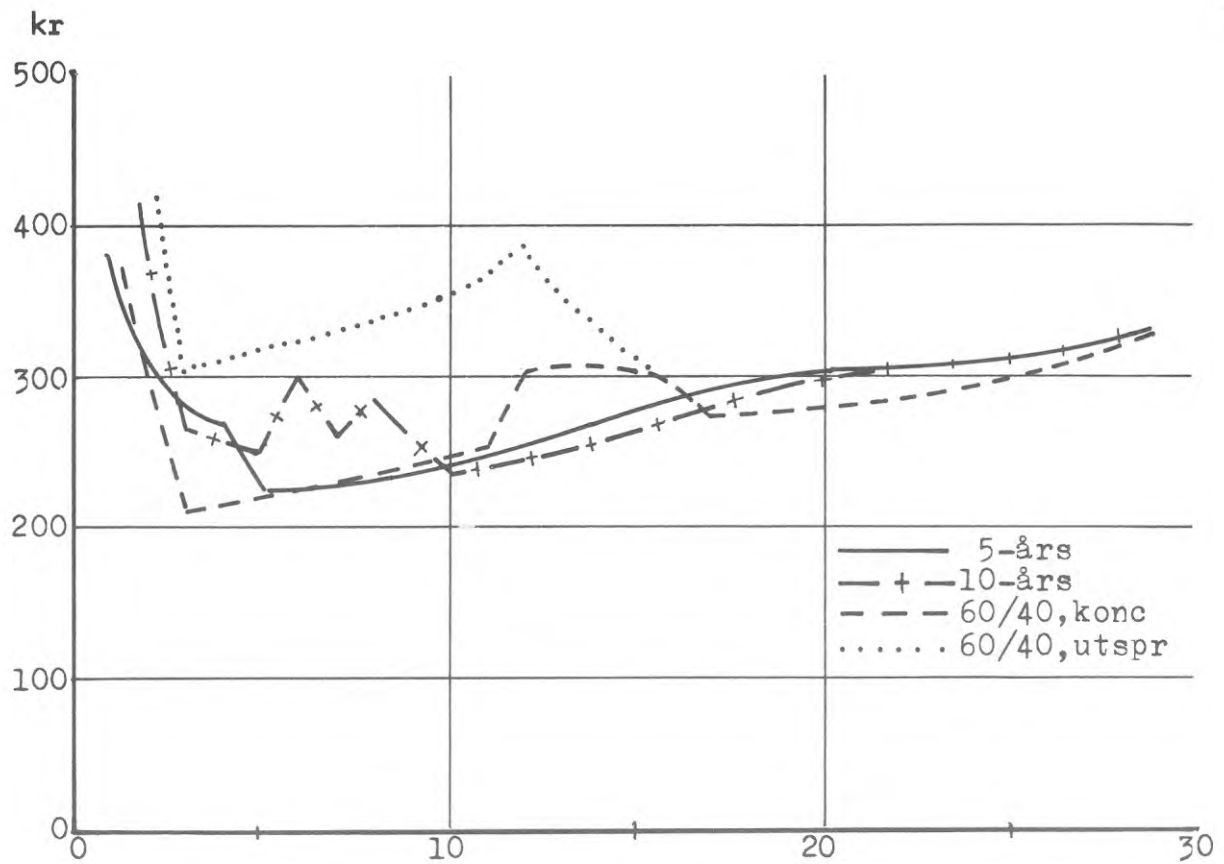
enhet kommer detta måttetal att ge relationen mellan grannskapets utgifter och inkomster.

Man vet nämligen att investeringsfasen innebär en stor belastning för kommunen. Det vore därför av intresse att se vilken skillnaden är mellan utbyggnadsfallen. FIG. 8.13 visar kapitalkostnaden/yrkesverksam för samtliga investeringar.

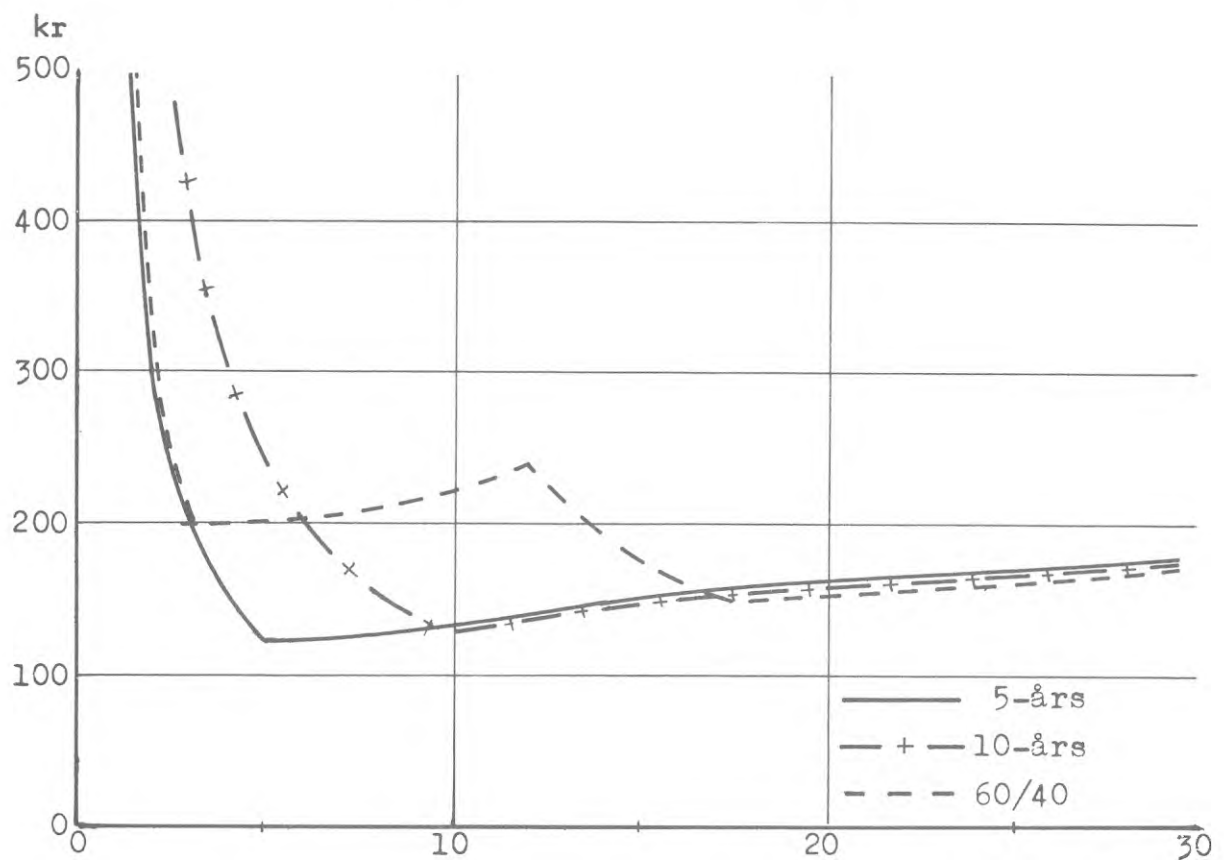
Därvid kan man göra följande iakttagelser. I färdigbyggt tillstånd, åren 18 till 30, får utbyggnadsfallen samma rang-

FIGUR 8.13 Total kapitalkostnad per yrkesverksam och år för åren 0 - 30

FIGUR 8.14 Kapitalkostnad per år och yrkesverksam. Sektorn lokalt vägnät

FIGUR 8.15 Kapitalkostnad per år och yrkesverksam. Sektorerna regionala vägar och ledningar

ordning som tidigare visats för investeringar och kapitalkostnader. Av TAB. 8.27 kan man se hur stor andel varje kostnadslag har av den totala kapitalkostnaden per yrkesverksam. Därvid har som jämförelseår valts år 20, då samtliga utbyggnadsfall är färdigbyggda.

Man ser av tabellen att byggnader och finplanering representerar ca 75 % vid samtliga utbyggnadsfall. En kontroll av primärmaterialet visar att så är förhållandet under i stort sett hela 30-årsperioden. Däremot har kostnadsslagen vägar och gator, regionala vägar och ledningar samt skolor och barnstugor olika förlopp.

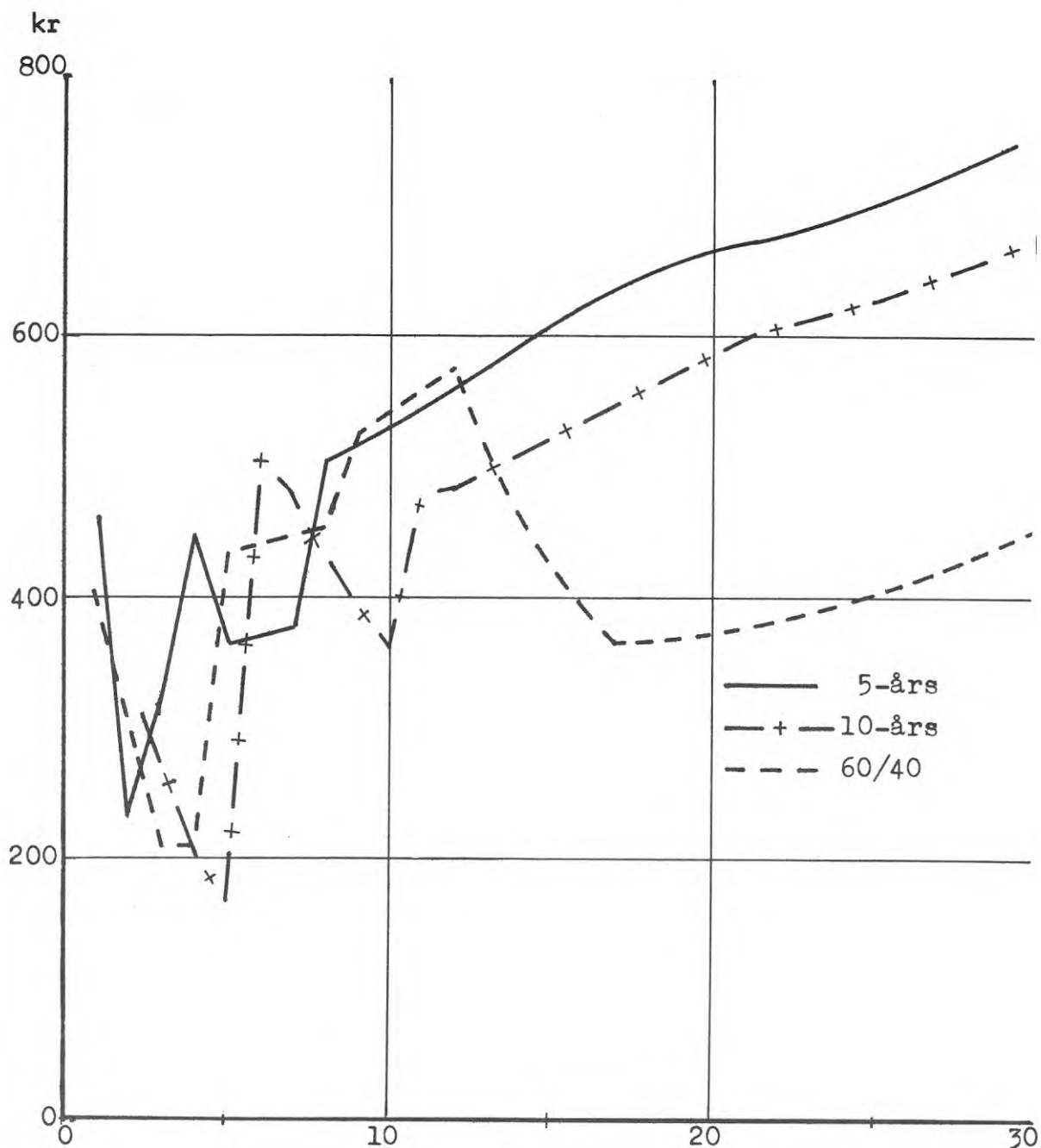
Kostnadslag	5-års	10-års	60/40
VA-ledningar	178	176	166
Vägar och gator	301	297	279
Parkanlägg.	381	377	354
Kvartersexpl.	1169	1154	1086
Byggn. o. finplan.	8924	8812	8290
Reg. väg- o. ledn.	167	165	156
Skolor o. barnst.	669	585	375
Totalt	11790	11566	10706

TABELL 8.27 Kapitalkostnad per yrkesverksam år 20

FIG. 8.14, avseende vägar och gator, visar bl a skillnaden mellan 60/40-utbyggnaderna vid koncentrerat och utspritt reservmarkhållande. FIG. 8.15, avseende regionala vägar och ledningar, visar en ogynnsam bild för etapputbyggandet, men sammantaget med skolor och barnstugor, FIG. 8.16, finner man att fördelarna för etapputbyggnad väger över. Av primärmaterialet framgår att dessa båda kostnadslag i 5ÅRS-utbyggnaden utgör

8.3.6 Utvärdering av den ekonomiska jämförelsen

Slutsatsen av denna del av studien är att utbyggnadssättet inte märkbart påverkar boendekostnaden. Den stora skillnaden finner man för den del av kostnaderna som faller på kommunen. T ex minskas kommunens investeringsbehov för utökning av infrastrukturen med 15-20 % sett över en längre tidsperiod, om etapputbyggnad väljes i stället för kontinuerlig snabb- eller långsamutbyggnad.

FIGUR 8.16 Kapitalkostnad per år och yrkesverksam, Sektorn LM-skola och barnstugor

7 % av gransskapets totala kapitalkostnad per yrkesverksam under åren 5 till 30, medan för etapputbyggnadsfallet samma kostnadsslag svarar för 8,2 % under den 10-åriga pausen mellan exploateringsetapperna för att sedan sjunka till ca 5 %-nivån då andra etappen är genomförd.

9. ANALYS

I det föregående kapitlet har resultaten från ett antal simulerade utbyggnader jämförts och kommenterats. Det har i stort sett varit en ekonomisk jämförelse där man diskuterat och sökt orsakerna till de olika kostnadsutfallen i avsikt att pröva de ställda hypoteserna.

Förutom dessa mer eller mindre direkta ekonomiska jämförelser finns det iakttagelser och erfarenheter som inte har kommit fram vid de olika rubrikerna. Innan slutsatser och rekommendationer presenterats skall några sådana iakttagelser beröras.

9.1 DISKUSSION AV YTTERLIGARE FAKTORER

9.1.1 Finansieringen

Det har vid studierna inte framkommit några för etapputbyggnad specifika finansieringsproblem. Som framgått av avsnitt 8.3.3 är inte initialinvesteringarna nämnvärt större än vid 5- och 10- årsutbyggnaderna. Finansieringsproblemen bör därför vara desamma oberoende av utbyggnadssättet.

9.1.2 Splittrat bostadsbyggande

Om man skall göra en rättvis jämförelse av utbyggnadssätten bör man utgå från att bostadsbyggandet sker i samma takt oberoende av utbyggnadssättet. Vid jämförelsen, avsnitt 8.3.2, har de tre kommunerna samma byggtakt och startar i samtliga fall ett nytt nyexploateringsområde vart 5:e år. Endast vid

5-årsutbyggnaden är kommunen engagerad i endast ett nyexploateringsområde i taget. Men kommunen måste under alla omständigheter hålla flera projekteringar igång samtidigt, som t ex nödvändig sanerings- eller förnyelsebyggnation. Den senare etappen vid etapputbyggnad kan i projekteringshänseende jämföras med sådan byggnation.

9.1.3 Markberedskap

Som nämndes i föregående avsnitt beträffande de tre kommunerna med var sitt utbyggnadssätt, så påbörjades i samtliga fall ett nytt nyexploateringsområde av samma storlek vart 5:e år. Detta betyder att markbehovet är detsamma i de tre kommunerna och detta alltså inte är större i etapputbyggnadsfallet. Beträffande markkostnader se avsnitt 9.3.5.

9.2 EJ KVANTIFIERBARA FÖRDELAR MED ETAPPUTBYGGNAD

Den ekonomiska jämförelsen har i princip varit inriktad på att undersöka huruvida etappvis utbyggnad är ett realistiskt alternativ. Man kan också göra jämförelser utan att lägga in rent ekonomiska värderingar, som t ex de sociala fördelarna av att ett områdes serviceaggregat får ett långvarigt och jämnt utnyttjande och därför bör kunna ges en ändamålsenlig utformning. Detta bör gälla för såväl allmänna som kommersiella anläggningar.

Beträffande serviceanläggningar är det otvivelaktigt bra om etableringen i grannskapet sker tidigt. Att serviceanläggningarna inte är för stora får väl anses som en fördel. Vidare är det av värde att serviceanläggningen överlever och finns till under grannskapets hela livstid. TAB. 9.1 är en sammanställning av hur de nämnda kraven kan tänkas uppfyllas vid de olika utbyggnadsfallen. Jämför även med TAB. 8.11 och 8.12.

	Snabb- utbyggnad	Långsam utbyggnad	Etapper 60:40
Dimension	Stor	Stor	Liten
Etablerings- tidpunkt	Tidig	Sen	Tidig
Risk för ned- läggning ca år 30	Mycket stor	Stor	Liten

TABELL 9.1 De olika utbyggnadssättens uppfyllande av kraven på serviceanläggningarnas etableringstidpunkt, storlek och chans till överlevnad.

Markreservaten kommer under den tid då grannskapet är nybyggt att fungera som ett välbehövligt inslag av naturmark. Den totalomvandling av miljön som dagens byggnadsteknik medför blir något begränsad i omfattning, ursprunglig vegetation finns kvar, och provisoriska lektytor finns till förfogande innan de ordinarie lekplatserna har färdigställts.

Efter den första tio- till femtonårsperioden har miljön inom de bebyggda kvarteren stabiliserats, lekplatsbehovet har minskat osv. Den nytillkommande bebyggelsen kan då utgöra ett positivt miljötillskott -den färdiga stadsdelen kommer att återspegla två epokers byggstilar. De nya bostäderna ger bättre möjlighet till kvarboende i en invand miljö för familjer med förändrade bostadsbehov, och både succesionsbostäder och nyproducerade lägenheter blir alltså tillgängliga inom området för nya hushåll.

En kommun med etappvis byggande som princip vid all nyexploatering får också en större geografisk spridning på utbudet av nyproducerade bostäder, och anhopningen av sociala problemfamiljer i vissa nya stadsdelar kan ej bli så markant. Socialt och miljömässigt bör alltså ett skickligt etapputbyggande kunna medföra stora fördelar.

9.3 SLUTSATSER

Av studien framgår att etapputbyggnad inte är ett dyrare alternativ och att det därför bör betraktas som ett realistiskt alternativ till kontinuerlig utbyggnad.

Den genomförda studien har i alla delar bekräftat de uppställda hypoteserna. Resultatet kan sammanfattas i följande slutsatser.

9.3.1 Etappernas storlek

I ett förberedande stadium undersöktes varierande etappstorlekar med kriteriet att den fördelning av bostadsbyggandet mellan första och andra etappen är den bästa, som ger den jämnaste åldersprofilen efter det att grannskapet är fullt utbyggt, d v s efter år 20.

Därvid befanns att storleksrelationen 60/40 mellan initial- och kompletteringsetapperna med byggpausen 10 år dem emellan ligger nära idealet. I praktiken skall man anpassa den andra etappens storlek med hänsyn till den första etappens faktiska demografiska utveckling.

9.3.2 Markreservernas läge och utbredning

Befolkningsmässigt är det likgiltigt om man väljer att förlägga markreserven till delkvarters storlek över hela grannskapet eller lägger den koncentrerad till någon del av grannskapet. Att få en utjämnad ålderspyramid och en variationsrik miljö i varje kvarter är naturligtvis eftersträvansvärt. Den ekonomiska jämförelsen visar emellertid att utbyggnaden med de koncentrerade reservaten är gynsamare än den

där reservaten är utspridda över hela grannskapet. Detta beror på att då reservmarken ligger koncentrerat ligger även bebyggelsen koncentrerad, vilket medför att alla de vägar och ledningar som byggs för första etappen kommer att fullt utnyttjas från början precis som i 5-års- och 10-årsfallen.

Som en kompromiss och som en allmän regel skulle man därför kunna säga att markreserverna bör minst vara av helt kvarters storlek.

9.3.3 Initialinvesteringar

Av beräkningarna framgår att vid samtliga utbyggnadsfall byggs det lokala VA- och vägsystemet för det omedelbara eller närmast liggande behovet. Detta betyder att man för etapputbyggandets del ej behöver göra några överinvesteringar i lokalt VA- och vägsystem för att klara den andra etappens försörjning. Se 8.22 och 8.23. Detta resonemang är givetvis ej tillämbart på fallet med utspridda reservat. Som framgår av avsnitt 9.3.2 rekommenderas ej denna variant.

I en sektor, nämligen regionala vägar och ledningar, kommer investeringen per lägenhet att bli större i etapputbyggnadsfallets första etapp, men denna skillnad vägs mer än väl upp av de lägre kostnaderna för skolor och barnstugor i ett fortfarighetstillstånd. Se tab 8.19.

9.3.4 Skolor och barnstugor

Institutioner såsom skolor och barnstugor dimensioneras efter grannskapets maximala behov vid samtliga utbyggnadsfall. Vid etapputbyggnaden är detta liktydigt med att dimensioneringen göres efter första etappens behov.

Vid etapputbyggnad uppnår man ett antal fördelar jämfört med de övriga fallen:

- a) De första årens obalans beträffande tillgång och efterfrågan på skol- och barnstugeplatser kan inte undvikas men kan bli av kortare varaktighet.
- b) Lokalerna kommer att bättre utnyttjas under hela den studerade 30-årsperioden. Antalet överskottsplatser är färre och samma är förhållandet med platsbristen.
- c) Det bättre utnyttjandet medför att lokalerna göres permanenta och erforderliga provisorier är få.

9.3.5 Kostnad för markreserv

Den mest karaktäristiska förberedelsen för en kommande etapp är reserveringen av mark för denna bebyggelse. I denna studie har vi avstått från att sätta pris på markreserverandet av den anledningen att det inte går att göra några allmängiltiga konstateranden. Kommunernas markinnehav varierar i hög grad och i vilken mån de kan kompensera räntekostnaderna torde även variera.

En annan anledning till att den inte medtagits är att den ingår i en engångsinvestering som sammanhänger med en över-

gång från ett system till ett annat. När etapputbyggandet kommit i ett fortfarighetstillstånd såsom i fallet med jämförelsen av de tre kommunerna i avsnitt 8.3.2, finns inte längre några skillnader i markkostnader.

Om man vid beräkning av denna engångsinvestering räknar med markpriset 1 kr/m², blir markkostnaden för ett grannskap (= 100 har) ungefär 1 Mkr. Till denna kostnad kommer kostnaden för infrastrukturinvesteringarna på 3,4 Mkr. För 10-årsutbyggnaden behövs en engångsinvestering av 4 tiondelar av ett grannskap och för etapputbyggnaden 9 tiondelar. Detta markbehov framgår vid studium av TABELL 8.11 - 13. Då blir markinvesteringen vid 10-årsutbyggnaden 1,8 Mkr och vid etapputbyggnaden 4,0 Mkr. Denna engångsinvestering kommer att bli intjänad på 15 resp 10 år jämfört med 5-årsutbyggnaden.

9.3.6 Terrängens inverkan

I samtliga utbyggnadsfall har man haft samma planlösning för alla terrängtyperna. Därför får man för varje terrängfall samma slutsumma på investeringarna för alla utbyggnadsalternativen. Studien av terrängens inverkan har därför inskränkts till undersökning hur man kan fördela kostnaderna mellan etapperna.

Resultatet visar att etapputbyggandet har den fördelen att den medger en utjämning av kostnadsutfallet över tiden. Vid komplicerade terrängförhållanden är förutsättningarna därför goda för att genomföra etappvis utbyggnad.

9.4 REKOMMENDATIONER

Dessa slutsatser kan sammanfattas i följande rekommendationer eller regler för projektering av etappvis utbyggnad:

1. Ungefär 40 % av varje nytt exploateringsområde bör lämnas som reservmark för en andra exploateringsfas.
2. Reservmarken för andra etappen bör minst vara av helt kvarters storlek i normala fall. Vid komplicerade terrängförhållanden kan dock andra regler gälla.
3. VA- och vägsystem skall dimensioneras efter första etappens behov och behöver inte överdimensioneras för att klara den andra etappens försörjning.
4. Skolor och barnstugor skall dimensioneras efter den första etappens behov och ges ett permanent utförande. Tomtyta för provisorier behöver ej reserveras.
5. Vid komplicerade terrängförhållanden bör planlösningen utformas så att de exploateringsytor som har de gynnammaste byggförhållandena kommer att utgöra den första etappen.

Andra etappens storlek och genomförandetidpunkt bör bestämmas med utgångspunkt från den genomförda initialetappens faktiska utveckling.

9.5 UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

De i föregående avsnitt redovisade slutsatserna och rekommendationerna berör endast det som ligger inom ramen för studien.

Under arbetets gång har emellertid ytterligare frågor kommit upp som förtjänar att omnämnas enär de bedömts ha intresse för ett eventuellt fortsatt arbete inom olika områden.

9.5.1 Outnyttjad kapacitet i tekniska system

Vid inventeringen bekräftades misstanken att de tekniska systemen i ett grannskap kan få överkapaciteter, se KAP 4. Då det visade sig att detta faktum inte hade någon ekonomisk betydelse på grannskapsnivå studerades det inte vidare.

Däremot kommer det att vara ekonomiskt betydelsefullt på högre nivåer, t.ex. på stadsdelsnivå. Om de system som försörjer stadsdelen dimensioneras för maxbefolkningen i grannskapen sammanlagda så följer därav att även dessa system torde få överkapaciteter.

Det bör därför vara angeläget att undersöka omfattningen av dessa överkapaciteter både för dimensioneringen av nya stadsdelar och för bebyggelse i förnyelseområden, där man i vissa fall alltså utan ytterligare infrastrukturinvesteringar bör kunna komplettera äldre områden med nya bostäder.

9.5.2 Datamodellen som skissinstrument

Den i KAP. 7 beskrivna datamodellen har konstruerats för ekonomisk jämförelse mellan olika utbyggnadssätt. Modellen kan utan större modifiering användas till att för en viss given terräng bedöma de ekonomiska konsekvenserna vid varierande planinnehåll och utbyggnadsordning.

Man har då ett instrument som är möjligt att använda i ett praktiskt planeringsfall och dessutom mycket tidigt i planeringsprocessen. Områdets yttre begränsning och eventuella markanvändnings- och terrängrestriktioner är det som behöver läggas in i registren för att en körning skall kunna göras. Man kan alltså från några planskisser i tiotusendels skala

snabbt få kunskap om plankonsekvenser såväl i ekonomiskt som i demografiskt (och alltså serviceförsörjningsmässigt) avseende. Resultatet erhålles också med tiden som ytterligare dimension, vilket ökar dess värde betydligt. Att göra detta arbetsinstrument praktiskt användbart är en ytterst angelägen uppgift.

9.5.3 Planprocessen och den kommunala demokratien

Markreservaten som föreslås i denna studie kan ej säkerställas med stadsplan, då reservationen gäller ett in-
språktagande efter en tidsrymd om mer än tio år. Alltså måste reservaten ingå i kommunens generalplanering.

Detta öppnar möjligheten till en konstruktiv debatt under en avsevärd tid med de närmast berörda kommuninnevånarna. De frågeställningar som noga kan analyseras inom en bred grupp är då:

- Skall området bebyggas eller bli grönområde?
- När skall området tas i anspråk?
- Vilka hustyper och vilken lägenhetsfördelning skall väljas?

Om kommande byggnadslagstiftning kommer att följa de tendenser som framskymtar i utredningarna om kommunal demokrati resp ny bygglag, så kommer ett sådant kontinuerligt samråds- och informationsförfarande att bli ett normalt inslag vid all planering.

9.5.4 Sociala aspekter

I avsnitt 1.2 uppräknas ett antal egenskaper hos bostadsområden vilka förutsättes ge positiva effekter ur social synpunkt. Etappvist byggande uppfyller dessa egenskaper. Huruvida egenskaperna verkligen är av socialt värde är ett angeläget forskningsområde för sociologi och andra samhällsvetenskaper.

0. SAMMANFATTNING

Ett nytt bostadsområde har vanligen en karaktäristisk befolkningssammansättning med en stark överrepresentation av unga familjer med små barn. Detta innebär, att stora investeringar måste göras för att klara de första årens behov av service och annan försörjning (barnstugor, skolor, teknisk service etc).

Till följd av den därpå inträdande snabba utglesningen blir serviceanläggningarna efter en tid allt sämre utnyttjade, samtidigt som antalet invånare som skall betala dem blir allt färre.

Skulle man däremot kunna åstadkomma ett över tiden jämnare behov av serviceförsörjning, t ex genom att ny befolkning "fylls på", när utglesningseffekterna inträder, så borde detta leda till ett bättre utnyttjande av gjorda investeringar. Problemet är dock, att man normalt saknar plats för denna nya befolkning.

En sådan möjlighet kan emellertid skapas genom ett etapputbyggande, där man redan från början reserverar plats för senare kompletteringsetapper, och där storleken av etapperna och tidsintervallet mellan dem anpassas så att de demografiska obalanserna motverkas.

Önskemålet att snabbt få ett maximalt utnyttjande av gjorda investeringar i väg- och VA-nät har emellertid ansetts utesluta möjligheten att systematiskt lämna delar av nyexploateringsområden obebyggda under viss tid.

I generalplanarbetet för stadsdelarna Nysved, Fäboda och

Alboda i Sollentuna kommun utanför Stockholm gjorde Höjer - Ljungqvist och Sevensco bl a en studie av ett sådant etapp-utbyggnadsalternativ. Detta väckte stort intresse, men de speciella lokala förutsättningar som rådde gjorde att resultatet inte enkelt kunde översättas till allmängiltiga slutsatser.

Med anslag från Statens Råd för Byggnadsforskning har därför en mer generell modellstudie genomförts av Höjer - Ljungqvist Arkitektkontor AB och Sevensco AB i syfte att utreda etapputbyggandets demografiska och ekonomiska effekter.

0.1 FÖRBEREDANDE STUDIER

Som förberedelse gjordes en pilotstudie i stadsdelen Johannelund i Linköping. Av denna inventering framgår att:

- totalbefolkningen har på 10 år utglesats med ca 25 % av maximivärdet strax efter områdets färdigställande,
- barnantalet har minskat med 60 % under samma tid,
- behovet av LM-klasser har på 8 år minskat med 46%.

Den i vissa sammanhang uttalade uppfattningen, att utglesning av detta dramatiska slag är en storstadsföreteelse, vederlades alltså i viss mån genom pilotstudien.

För att bredda kunskapsbasen i detta avseende har ytterligare inventeringar gjorts även i mindre tätorter. Resultaten av dessa studier på kvarters- och stadsdelsnivå är helt samstämmiga med Johannelundsinventeringen och har tjänat som underlag för den demografiska framskrivning som ingår i huvudstudien. Visst samarbete har härvid skett med Kommunförbundets demografiska expertis.

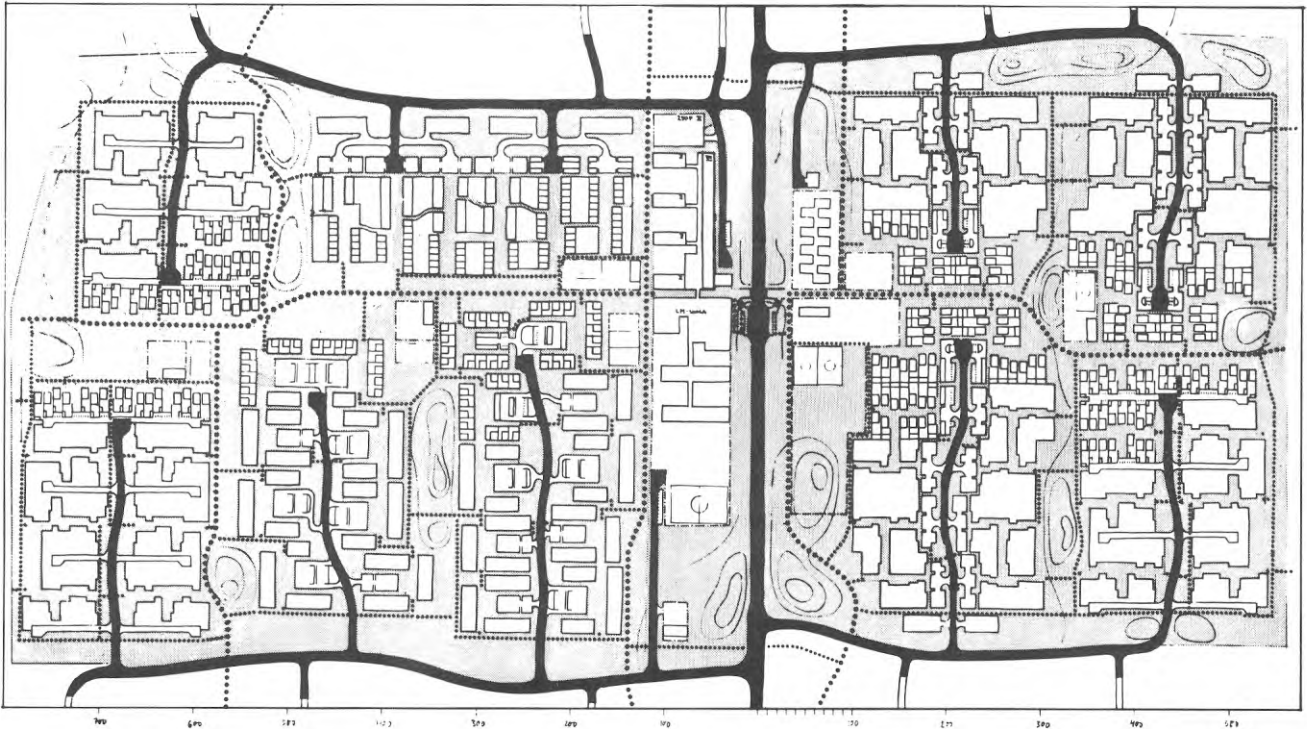
0.2 MODELLSTUDIER

Modellarbetet har utformats för att simulera en kommunal projekteringsprocess. En fysisk modell, representerande en ny stadsdel om ca 1200 lgh (FIG 0.1) kring ett LM-skolecentrum, har konstruerats och sedan översatts till en kvantitativ modell där alla grannskapets 39 delkvarter (FIG 0.2) är beskrivna och deras komponenter är förtecknade beträffande sort och mängd.

Den kvantitativa modellen har studerats med ett datasimuleringsprogram, utgörande en matematisk modell av komponenternas inbördes samband. Databearbetningens resultat redovisar olika utbyggnadsalternativs demografiska och ekonomiska konsekvenser under en trettioårsperiod från första byggstart. Programmet ger stor frihet att välja utbyggnadstakt, utbyggnadsordning och terräng. I det följande beskrivs endast ett fåtal, signifikanta, utbyggnadsfall.

Följande utbyggnadsvarianter har valts för studium:

- 5-årsutbyggnad. Hela grannskapet utbyggt kontinuerligt med ca 240 lgh/år under en femårsperiod ("Snabbutbyggnad"). Varianten representerar en normal exploateringstakt i en mellanstor tätort.
- 10-årsutbyggnad. Hela grannskapet utbyggt kontinuerligt med ca 120 lgh/år under en 10-års-period ("Långsam utbyggnad"). I stadsbyggnadspolitisk debatt aktuellt mönster för att "kappa topparna".
- etapputbyggnad 60:40. En andel av grannskapet (60 %) byggs med samma byggtakt som i varianten 5-årsutbyggnad, d v s ca 240 lgh/år. Efter tre år sker uppehåll i exploateringsverksamheten till år 12 efter byggstart, då en andra exploa-

ETAPPUTBYGGNAD, TYPGRANNSKAP

ILLUSTRATIONSPLAN

APRIL 1975

HÖJER - LJUNGVIST ARKITEKTKONTOR AB

FIGUR 0.1 Illustrationsplan av typgrannskapet

ETAPPUTBYGGNAD, TYPGRANNSKAP

DELKVARTERSINDELNING.

KVARTERSNUMMER OCH

ANTAL RUMSENHETER

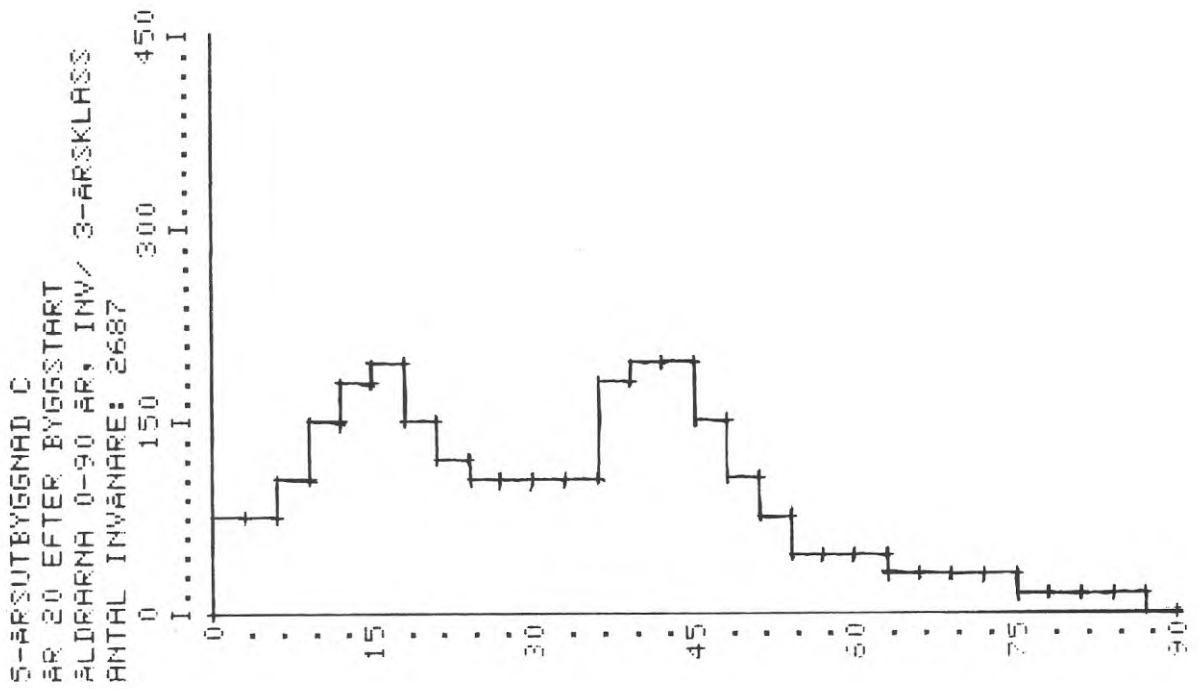
FIGUR 0.2 Indelning i delkvarter

teringsfas startar. I detta skede byggs de resterande 40 % av gransskapet med ca 100 lgh/år under en femårsperiod. Proportionerna mellan etapperna och tidsintervallet dem emellan är valda efter förberedande, iterativa datakörningar av programmets demografiska del.

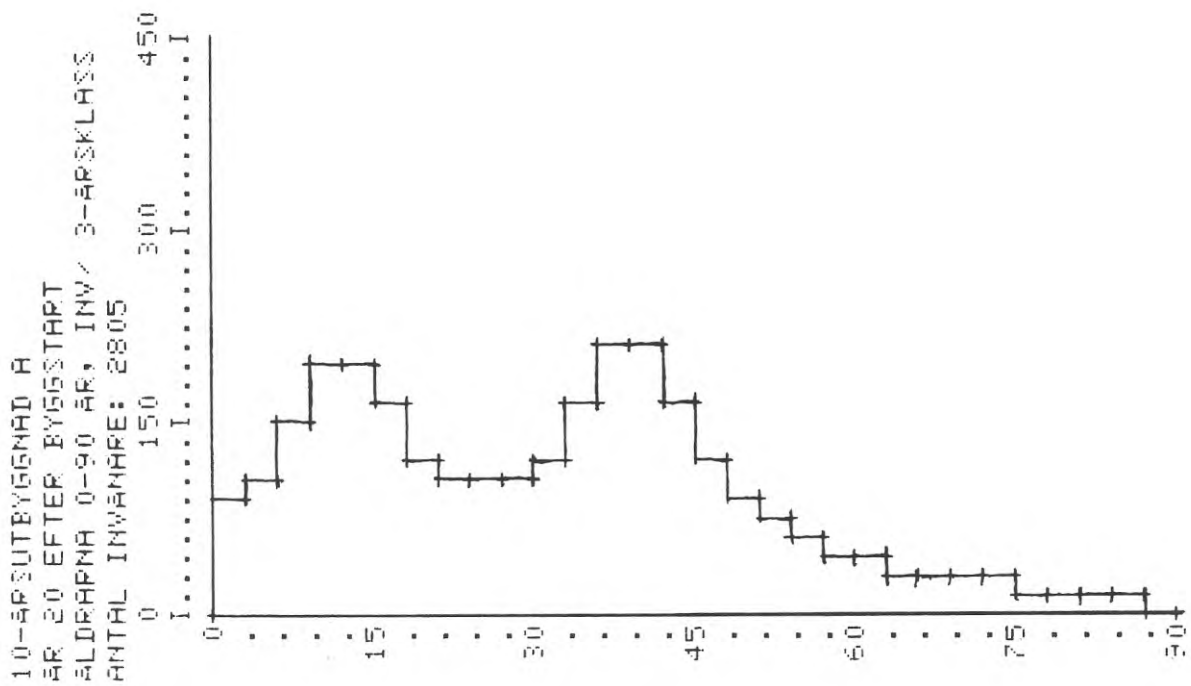
- utebliven etapp II. Lika föregående variant med det undantaget att andra etappen ej utföres under den studerade tidsperioden. Denna kontrollvariant är avsedd att undersöka konsekvenserna av en omprövning av exploateringsbesluten på g a t ex lokalt opinionstryck eller reducerat bostadsbyggande.

0.3 DEMOGRAFISK JÄMFÖRELSE

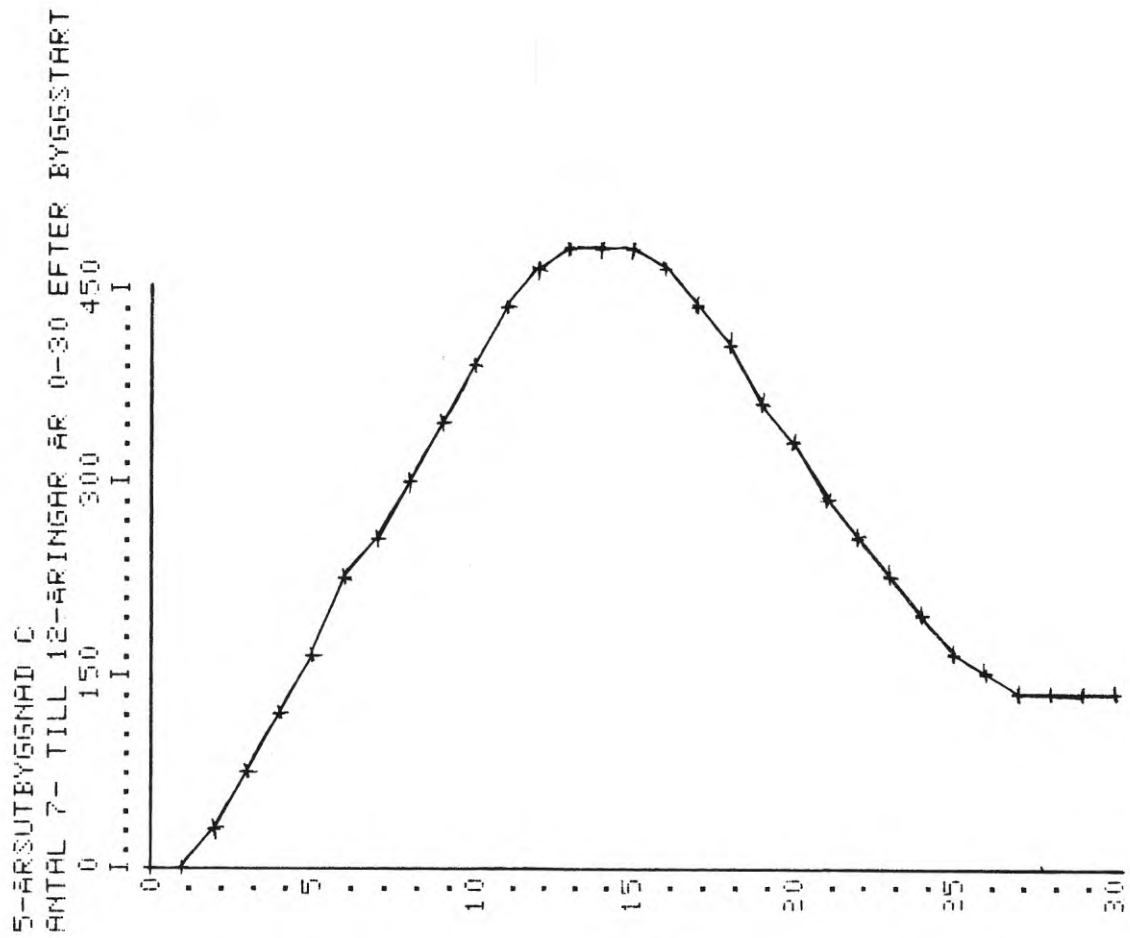
Den demografiska delen av studien visar att den långsamma tioårsutbyggnaden endast har mycket begränsade effekter vad beträffar målsättningen att erhålla en "utjämnad" ålderspyramid. De två tydliga topparna resp. "svackorna" i ett snabbt utbyggt områdes ålderspyramid (FIG 0.3) förekommer också här (FIG 0.4). Ej heller uppnås ett över tiden någorlunda konstant antal skolbarn (FIG 0.5 - 0.6). Detta avspeglas ex.vis i proportionerna mellan LM-skolans permanenta respektive provisoriska delar. Permanentdelen omfattar både i femårs- och i tioårsvarianten 9 klassavdelningar. Provisoriebehovet är i 5-årsutbyggnaden 7 klassavdelningar och i 10-årsutbyggnaden 6 klassavdelningar. "Barntoppen" inträffar i fallet femårsutbyggnad åren 13-15; antalet barn i åldrarna 7 - 12 år är då ca 480. I 10-årsutbyggnaden är maximala antalet barn i LM-åldrarna ca 440 under åren 15 - 17. År 30 är antalet 7 - 12 åringar 135 i det snabbutbyggda gransskapet och 150 i tioårsfallet. Endast 28 % resp 34 % av servicebehovet kvarstår alltså år 30 efter byggstart. Skolan som år 15 hade mer än tre paralleller är då starkt nedläggningshotad.

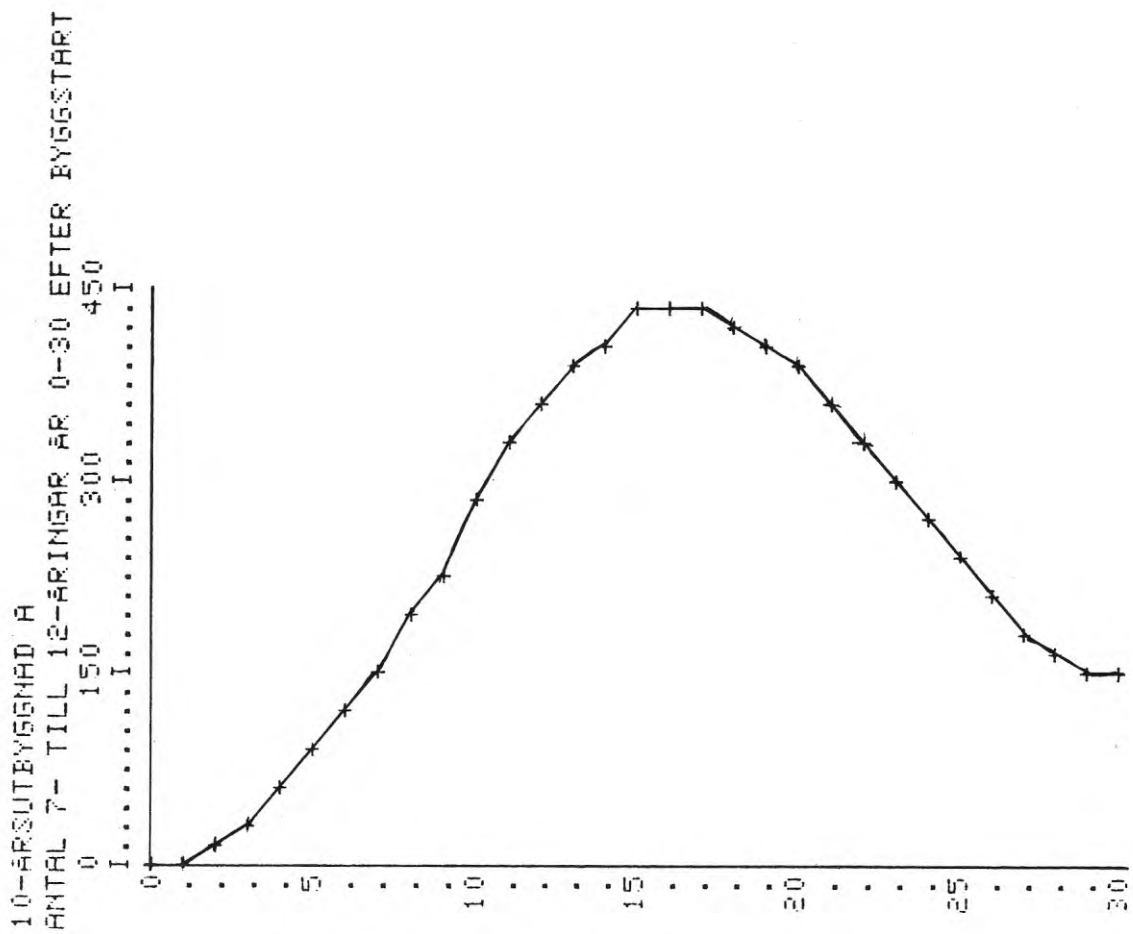
FIGUR 0.3 Ålderspyramid år 20, 5-årsutbyggnad

FIGUR 0.4 Ålderspyramid år 20, 10-årsutbyggnad

FIGUR 0.5 Antal LM-skolebarn åren 0-30, 5-årsutbyggnad

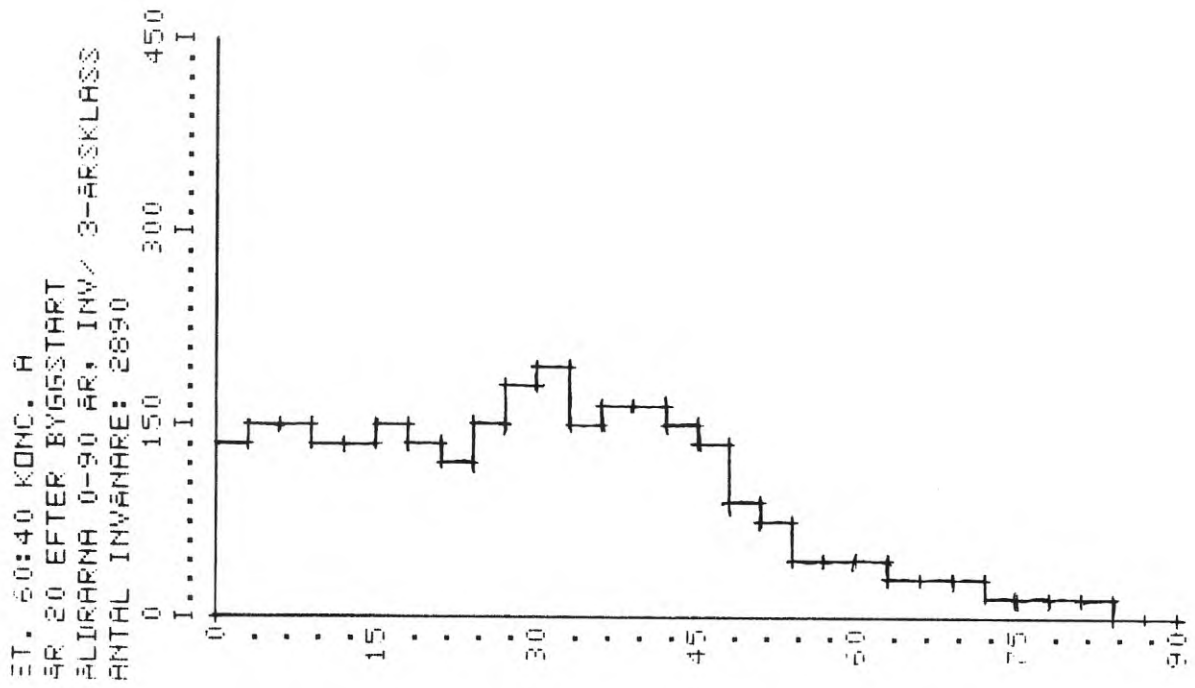
FIGUR 0.6 Antal LM-skolebarn åren 0-30, 10-årsutbyggnad

Etapptvis utbyggnad enligt det ovan beskrivna mönstret ger en helt annan demografisk utveckling. Ålderspyramiden efter andra etappens färdigställande (FIG 0.7) visar visserligen att åldersgruppen 30-45 år är något överrepresenterad (år 20 efter första byggstart), men också att ingen annan åldersgrupp är påtagligt underrepresenterad.

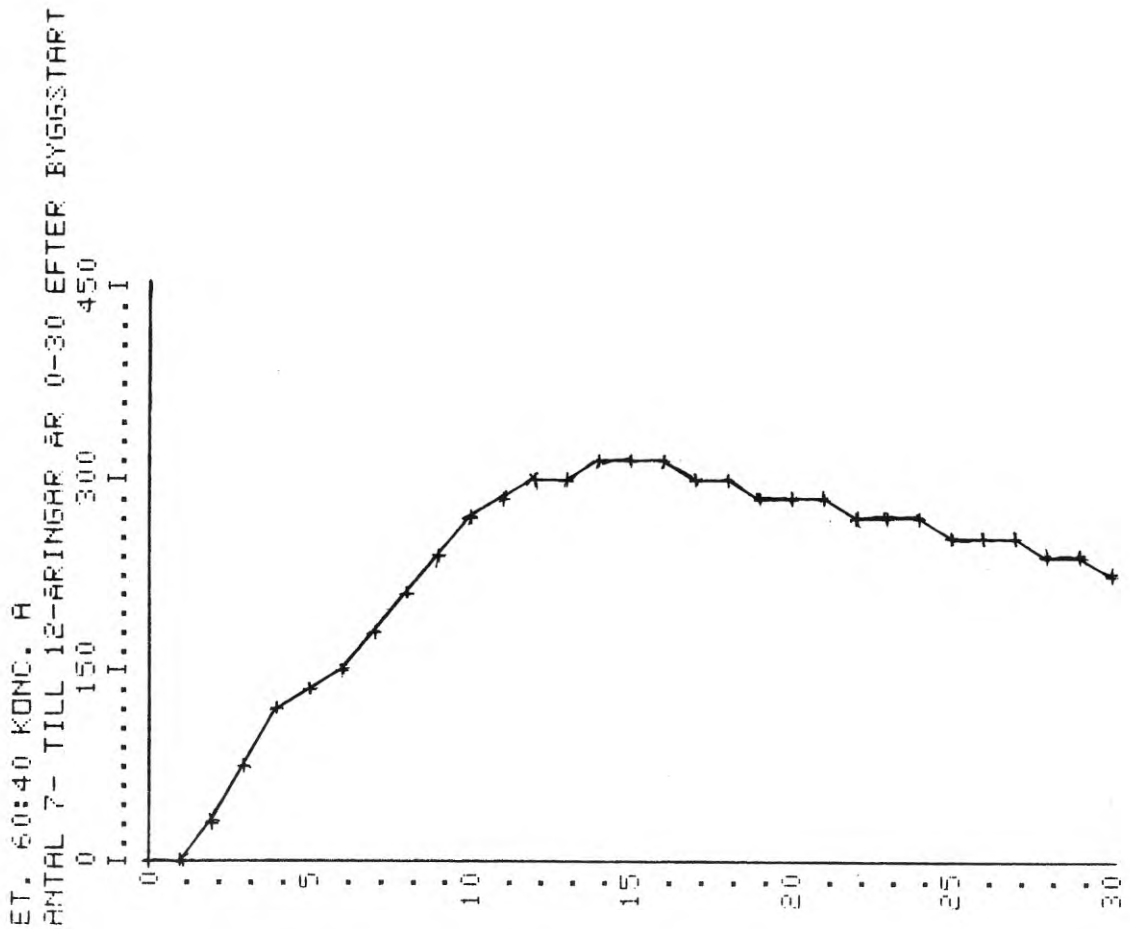
Målsättningen att utjämna behovet av serviceanläggningar över tiden uppfylls också mycket bättre av etapputbyggnaden. (FIG 0.8). LM-skolans permanenta del blir även i detta fall 9 klassavdelningar. Provisoriebehovet inskränker sig till endast 2 klassavdelningar. Maximala antalet 7 - 12 åringar inträffar åren 14 - 16. Antalet skolbarn är då ca 315 st. År 30 är antalet barn i dessa åldrar 225 st d v s ca 71 % av maximum. Här kan skolan uppföras och drivas som två-parallellig skola under hela den studerade perioden.

Kontrollvarianten med utebliven andra etapp är ju egentligen en treårsutbyggnad av ett reducerat grannskap (60 % av 5.300 re). I demografiskt avseende är denna variant likvärdig med 5-årsutbyggnaden. Ålderspyramiden uppvisar den karaktäristiska form som kan förväntas, och skolbyggnadsbehovet reduceras i proportion till bebyggelsemängden. Denna variant skall också jämföras med 60/40-fallet. Skillnaden är att i ena fallet (60/40) blir nästan alla institutioner permanenta, i det andra blir nästan alla lokaler provisoriska (= de får ett kortare utnyttjande än 15 år).

Man förstår av ovanstående att i 60/40-fallet kommer den första etappens institutioner att få ett förnyat utnyttjande vid den andra etappen. Den befolkning som flyttar in i den andra etappens bostäder kan alltså utnyttja existerande anläggningar för att få grundläggande servicebehov tillfredsställd utan att anläggningarna behövt överdimensioneras.

FIGUR 0.7 Ålderspyramid år 20, 60/40-utbyggnad

FIGUR 0.8 Antal LM-skolebarn åren 0-30, 60/40-utbyggnad

Den demografiska studien visar att etapputbyggnad bäst uppfyller målsättningen att erhålla en utjämnad befolkningsutveckling. Etapputbyggnaden ger därvid i motsats till både snabbutbyggnad och långsamutbyggnad en jämn belastning på skolor och barnstugor samt medför att serviceanläggningarnas existens säkerställs för en avsevärd tid.

0.4 EKONOMISK JÄMFÖRELSE

0.4.1 Investeringar

Studiens ekonomiska del visar att sättet för utbyggnaden skapar påtagliga skillnader i investeringsbehov per ny lägenhet endast beträffande investeringslagen regionala vägar och ledningar samt skolor och barnstugor (TAB 0.1). Övriga studerade investeringslag uppvisar en nära följsamhet i relationen investering per ny lägenhet oavsett utbyggnadssätt. Dessa investeringar omfattar lokalt VA-nät, lokala vägar och gator, parkanläggningar, kvartersexploatering samt husbyggnadskostnader och finplanering och utgör ca 95 % av de studerade investeringarna.

Den etapputbyggnadsvariant som studerats mest ingående karakteriseras av samlade reservat på kvartersnivå, och resultatet uppvisar inga överkostnader beträffande de lokala kostnadsslagen. Ett utspritt reservathållande med markreserver i varje delkvarter uppvisar däremot ogynnsamma effekter beträffande lokalt VA-nät, lokala vägar och gator samt parkanläggningar. Reservaten bör alltså normalt vara av kvartersstorlek.

Kostnaden för regional väg och ledning är den del av exploateringsinvesteringen som uppvisar en ogynnsam relation beträffande investering per ny lägenhet i etapputbyggnadsfallets förs-

	5-årsutb.	10-årsutb.		et. 60/40	
		år 0-4	år 5-9	et. I	et. II
Lokalt VA-nät	3062	3301	2815	3400	2545
Lokala vägar o. gator	5158	4834	5495	4969	5447
Parkanläggningar	6545	6103	7004	6379	6800
Kvartersexploatering	20063	18891	21278	18606	22294
Husbyggn. o. finplanering	153150	146173	160377	146811	162855
Reg. väg o. ledn.	2873	5649	0	4750	0
Skolor o. barnstugor	6310	8815	2523	6995	129
S:a invest./lgh	197162	193761	199491	191907	200073

TABELL 0.1 Investeringsbehov per lägenhet och etapp

ta fas i förhållande till femårsutbyggnaden. I det simulerade granskapet har antagits att ca 800 m sekundärled och ca 600 m regional VA-ledning behöver byggas för att öppna exploateringsområdet. Detta innebär en odelbar investering av ca 3,4 milj. kr (1974 års prisnivå). Per lägenhet behöver alltså ca 2900 kr investeras för att ansluta granskapet till omgivande system. Det etapputbyggda granskapets lägenheter måste under en övergångsperiod om ca 12 år bära kapitalkostnaden av en större investering per lägenhet, ca 4750 kr. Andra etappens bostäder kan uppföras utan att någon ytterligare investering höver göras.

I ett verkligt projekteringsfall kan denna initialinvestering ofta vara delbar. Modellantagandet är tänkt att innebära både nyanläggning av väg och ledning och nödvändig förstärkning av övriga delar av ortens infrastruktur. Detta kan exempelvis innebära utökning av reningsverk och ombyggnad av trafikplatser för att öka systemens kapacitet i relation till den ny-

tillkomna befolkningen. Det studerade grannskapets andel i ortens befolkningstillväxt är ju dels beroende av utbyggnads-sättet och dels av övrig byggnadsverksamhet. Att som i modellen belasta den första etappen med hela infrastrukturinvesteringen är alltså ett maximalt ogynnsamt fall.

Beträffande investeringar i lokal service, d v s LM-skola och barnstuga är bilden annorlunda. Här blir investeringen per lägenhet av samma storleksordning såväl i 5-års- som i etapputbyggnadsvariantens första fas (6300 resp. 7000 kr/lgh). Andra etappens bostäder kan uppföras utan någon ytterligare investering i denna sektor. Slutresultatet för detta kostnadslag innebär i etappfallet 4300 kr/lgh då investeringen kan fördelas på samtliga lägenheter efter andra exploateringsfasen. Detta betyder att en ren besparing på ca 2000 kr/lgh kunnat göras i jämförelse med kontrollfallet med femårig utbyggnad.

Summan av de båda sektorernas investeringsbehov minskas alltså från 10,8 till 8,4 milj. kr, d v s 22 % om etapputbyggnad väljes i stället för femårsutbyggnad (TAB 0.2). Motsvarande investering i tioårsutbyggnadsvarianten är 10,1 milj. kr, innebärande en överkostnad om 1,7 milj. kr i jämförelse med etapputbyggnaden.

	5-års	10-års	60/40
Reg. väg. o. ledn.	3385	3385	3385
Skolor o. barnst.	7435	6745	5045
Summa	10820	10130	8430
Överkostn. rel. 60/40	2390	1700	0

TABELL 0.2 Kommunala infrastrukturinvesteringar på grannskapsnivå, tkr

0.4.2 Kapitalkostnader

För att få en grov uppfattning om utbyggnadssättets betydelse ur kapitalkostnadssynpunkt har de olika investeringsslagens årskostnader beräknats och ställts i relation till antalet yrkesverksamma (= antalet skattebetalare) för varje år under den studerade tidsperioden. 60 % av den framräknade befolkningen i åldrarna 18 till 65 år har ansetts vara yrkesverksamma.

De båda kostnadsslagen regional väg och ledning samt skola och barnstuga utgör i snabbutbyggnadsfallet sammanlagt 7 % av grannskapets totala kapitalkostnad per yrkesverksam för vart och ett av åren 5 - 30 efter byggstart. Beträffande etapputbyggnadsfallet gäller att samma kostnadsslag svarar för 8,2 % av den totala kapitalkostnaden per yrkesverksam under den ca tioåriga pausen mellan exploateringsperioderna för att sedan sjunka till en ny stabil nivå på 4,9 % då andra etappens inflyttning är genomförd.

Totala kapitalkostnaden per yrkesverksam och år är av samma storleksordning oavsett utbyggnadssätt. Skillnaden mellan varianterna är ± 2 % under år då exploateringsverksamhet ej pågår. Detta gäller även kontrollfallet med utebliven andra etapp.

Slutsatsen av studiens ekonomiska del är att utbyggnadssättet ej märkbart påverkar boendekostnaden. Kommunens investeringsbehov för utökning av infrastrukturen minskas med 15 - 20 % sett över en längre tidsperiod om etappvis utbyggnad väljes i stället för kontinuerlig snabb- eller långsamutbyggnad.

0.5 SLUTSATSER OCH REKOMMENDATIONER

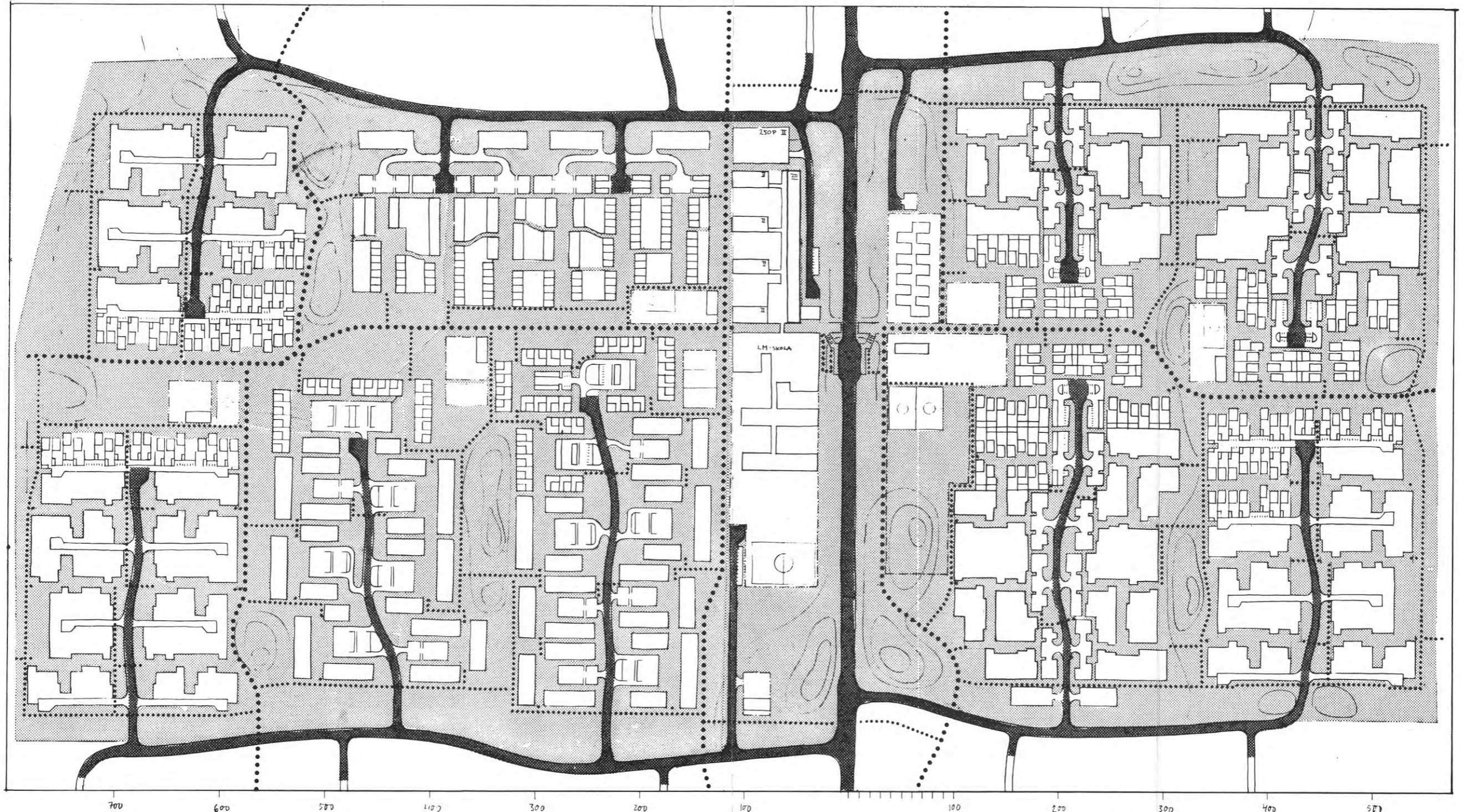
De fördelar av demografisk art som kännetecknar etapputbyggnadsvarianten motverkas alltså ej av några sektoriella överkostnader som kan motivera att etappvis utbyggnad ej betraktas som ett realistiskt alternativ till kontinuerlig utbyggnad.

Den gjorda studien visar att etappvis utbyggnad bör genomföras på följande sätt:

- Cirka 40 % av exploateringsområdet skall lämnas till andra exploateringsfasen.
- Reservat för andra etappen skall vara av helt kvarters storlek.
- Inga överdimensioneringar av lokalt VA och vägnät behöver göras i samband med första etappen för att förbereda andra etappens försörjning.
- Serviceanläggningar dimensioneras efter första etappens maxibehov och ges ett permanent utförande.

Andra etappens dimension och genomförandetidpunkt bör bestämmas med utgångspunkt från den utförda förstaetappens konstaterade demografiska utveckling.

De gjorda reservaten måste säkerställas i kommunens generalplanering, och kontinuerlig information och samråd om deras karaktär av framtida bebyggelseområden blir en betydelsefull ingrediens i det kommunala arbetet.

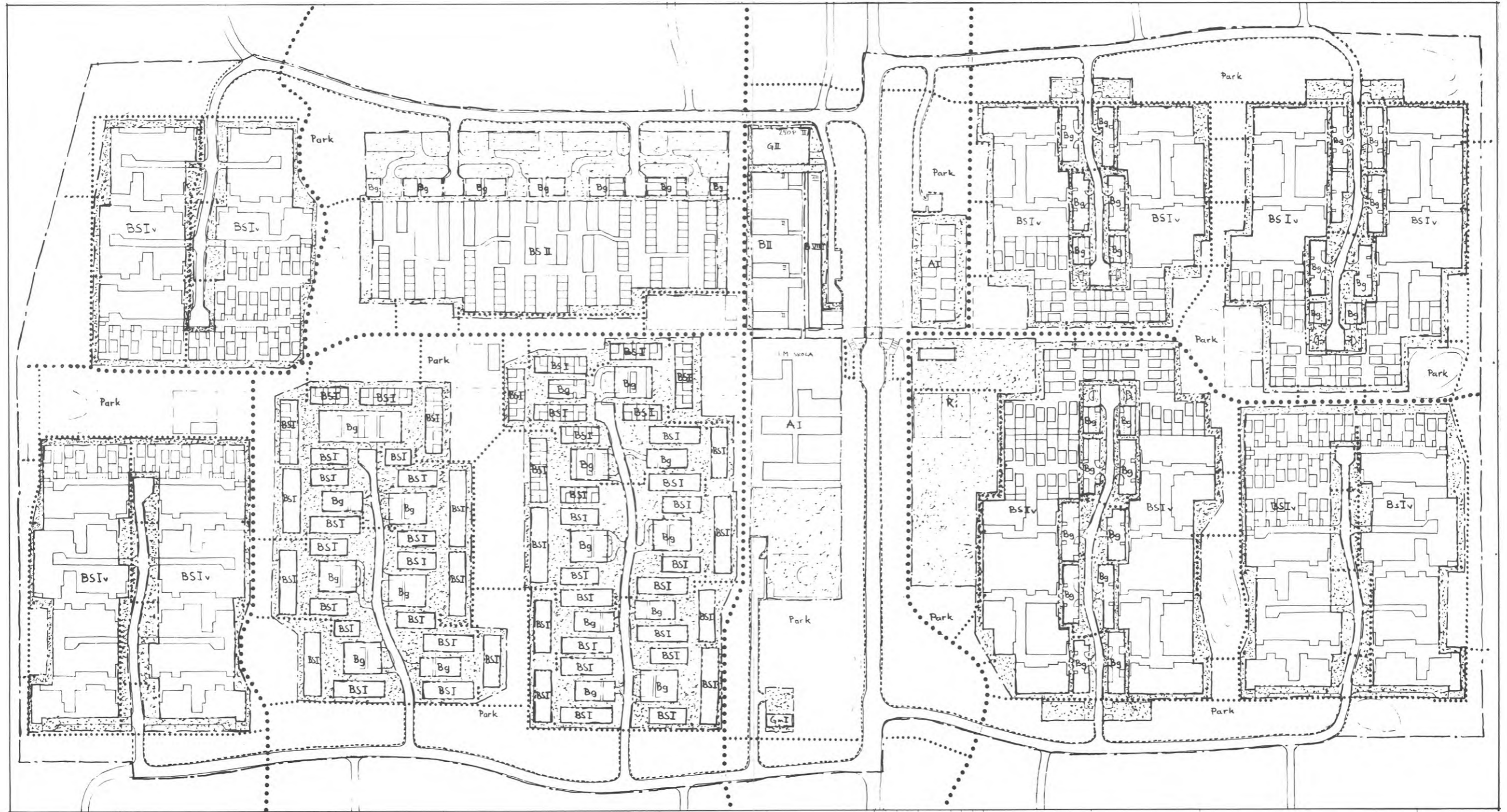
ETAPPUTBYGGNAD, TYPGRANSKAP

ILLUSTRATIONSPLAN

SKALA 1:4000

APRIL 1975

HÖJER - LJUNGQVIST ARKITEKTKONTOR AB

700 600 500 400 300 200 100 0 100 200 300 400 500 600 700

ETAPPUTBYGGNAD, TYPGRANSKAP

PRINCIPSTADSPLAN SKALA 1:4000

APRIL 1975

HÖJER - LJUNGQVIST ARKITEKTKONTOR AB

BILAGA 2

KV-NR	RE	ANSLUTANDE SEKTIONER				
1	103	1	116	181	290	
2	194	3	116	184	292	
3	103	5	115	183	294	
4	112	7	115	186	296	
11	156	11	118	152	193	298
12	194	12	118	153	196	300
13	184	13	120	154	198	301
14	156	14	120	155	201	302
21	175	21	123	159	303	372
22	175	22	124	159	303	374
23	350	23	124	160	303	376
31	115	25	128	161	240	305
32	123	32	128	162	245	307
33	123	35	129	163	243	309
41	117	38	131	164	247	311
42	117	45	131	165	259	313
43	103	48	132	166	249	315
44	117	58	132	167	257	317
51	102	61	133	208	319	
52	112	63	133	213	321	
53	125	65	134	215	323	
54	135	67	134	216	325	
61	128	75	136	168	224	327
62	128	76	136	169	229	328
63	121	77	137	170	228	330
64	128	78	137	171	231	332
71	132	82	140	172	233	334
72	127	83	141	173	234	335
73	132	85	141	174	237	337
74	132	84	142	175	236	338
75	132	88	142	176	239	340
81	151	91	147	177	278	342
82	143	93	147	178	277	343
83	143	95	148	179	279	345
84	143	101	148	180	276	347
91	111	106	151	267	349	
92	102	108	151	261	350	
93	134	110	150	270	351	
94	124	111	150	262	353	

Datafilen KVART. Tabellen anger för varje kvarter dess nummer (för identifiering på planskisserna), antalet re samt nummer (enligt datafilen KOMPON, se BIL 3) på de sektioner som direkt ansluter till kvarteret.

BILAGA 3

Datafilen KOMPON

KOMPON beskriver 485 st sektioner av de olika komponenttyper som ingår i typgrannskapet. För sektionerna anges:

- ordningsnummer
- mängdtal (m, m² etc), karakteristiskt för sektionstypen
- sektionstyp (definierad av PRIS, BIL 4)
- nummer på det kvarter inom vilket sektionen är belägen
- nummer på den eller de sektioner som initieras av den aktuella sektionen. I det fall att sektionsnumret är föregånget av ett minustecken skall sektionen initieras ytterligare en gång innan den realiseras.

ORDN NR	MÄNGD	SEKT TYP	KV NR	INITIERAR SEKTION	
1	105	12	1		2
2	100	12	1		3
3	95	12	2		4
4	60	12	2		8
5	100	12	3		6
6	100	12	3		9
7	85	12	4		9
8	150	9	2		9
9	80	8	4	-113 DCH	10
10	165	5	4		17
11	55	16	11	15 DCH	17
12	55	16	12		15
13	55	16	13	16 DCH	19
14	55	16	14		16
15	140	15	11	18 DCH	20
16	130	15	13		20
17	65	4	11		13
18	100	4	12		19
19	80	4	13		20
20	150	4	14		24
21	55	8	21	22 DCH	203
22	40	8	22	23 DCH	203
23	25	8	23	24 DCH	203
24	110	1	23		482
25	50	15	31		26
26	45	13	31		27
27	30	14	31		28
28	60	13	31		29
29	40	5	31		30
30	95	4	31		31
31	135	2	33		482
32	70	14	32		33
33	55	14	32		44
34	95	5	32		29
35	40	14	33		36
36	40	14	33		37
37	185	12	33		31
38	50	15	41		39
39	45	13	41		40
40	30	14	41		41
41	60	13	41		42
42	35	11	41	-114 DCH	43
43	80	6	41		44
44	35	6	32		34
45	70	14	42		46
46	55	14	42		47
47	95	11	42		42
48	70	16	43		49
49	70	12	43		50
50	160	6	43	-114 DCH	51
51	115	5	91		52
52	35	5	93		53
53	80	4	93		54
54	150	3	93		55
55	120	3	94		56

ORDN NR	MÄNGD	SEKT TYP	KV NR	INITIERAR SEKTION
56	110	3	83	57
57	70	1	83	483
58	40	12	44	59
59	120	12	44	60
60	140	12	44	50
61	100	12	51	62
62	80	12	51	68
63	85	12	52	64
64	100	12	52	68
65	100	12	53	66
66	90	12	53	69
67	80	12	54	69
68	160	6	52	-113 DCH 69
69	75	5	54	70
70	145	4	54	71
71	105	4	63	72
72	150	2	64	73
73	128	1	74	74
74	185	1	75	484
75	60	12	61	80
76	95	12	62	80
77	80	12	63	81
78	100	12	64	79
79	50	12	64	91
80	150	10	61	91
81	162	8	63	72
82	215	10	71	83
83	150	10	72	84
84	135	8	74	73
85	80	16	73	86
86	80	16	73	87
87	140	10	73	90
88	80	16	75	89
89	80	16	75	90
90	150	8	75	74
91	45	14	81	92 DCH 96
92	90	12	81	95
93	45	14	82	94 DCH 99
94	100	12	82	95
95	170	9	81	97 DCH 102
96	20	12	83	97
97	120	8	83	98
98	20	8	83	57
99	65	14	82	100
100	55	14	82	101
101	100	12	82	96 DCH 104
102	45	14	83	56 DCH 103
103	70	12	83	98
104	45	14	84	55 DCH 105
105	120	12	84	103
106	70	12	91	107
107	80	12	91	51
108	115	12	92	109
109	110	12	92	51
110	80	12	93	53

ORDN NR	MÅNGD	SEKT TYP	KV NR	INITIERAR SEKTION
111	105	12	94	112
112	95	12	94	53
113	110	7	52	0
114	90	7	41	0
115	90	18	3	116
116	190	18	1	117
117	190	17	11	119
118	95	18	11	119
119	165	17	12	121
120	95	18	13	121
121	175	17	14	122
122	45	17	21	480
123	90	18	21	122
124	155	18	22	123
125	50	17	31	480
126	155	18	31	125
127	145	17	31	125
128	135	18	32	127
129	90	18	33	128
130	200	17	32	127
131	135	18	41	130
132	150	18	44	131
133	90	18	52	134
134	195	18	53	135
135	250	17	54	138
136	130	18	62	137
137	165	18	63	138
138	100	17	64	139
139	105	17	74	143
140	55	18	71	141
141	145	18	73	142
142	160	18	74	143
143	120	17	75	144
144	105	17	75	481
145	225	18	75	204 DCH 144
146	210	17	83	481
147	150	18	81	148
148	200	18	84	146
149	175	17	84	146
150	230	18	93	149
151	85	18	92	150
152	1670	19	11	0
153	1670	19	12	0
154	1670	19	13	0
155	1670	19	14	0
156	1770	19	21	0
157	350	29	21	0
158	225	19	31	126
159	0	19	21	-157 DCH 156
160	0	19	21	-157 DCH 156
161	1216	19	31	0
162	1230	19	32	0
163	1072	19	33	0
164	1408	19	41	0
165	1488	19	42	0

ORDN NR	MÅNGD	SEKT TYP	KV NR	INITIERAR SEKTION
166	1040	19	43	0
167	1040	19	44	0
168	1692	19	61	0
169	1960	19	62	0
170	1960	19	63	0
171	1692	19	64	0
172	1586	19	71	0
173	2016	19	72	0
174	1692	19	73	0
175	1388	19	74	0
176	1692	19	75	0
177	1552	19	81	0
178	1552	19	82	0
179	1712	19	83	0
180	1712	19	84	0
181	450	19	1	187
182	450	19	1	0
183	425	19	3	188
184	350	19	2	190
185	500	19	2	0
186	425	19	4	-212 DCH 189
187	210	20	1	182
188	210	20	2	-211 DCH 182
189	215	20	4	-194 DCH 185
190	255	20	2	-191 DCH 185
191	30	20	11	0
192	30	20	11	-194 DCH 206
193	0	20	11	-191 DCH 192
194	80	20	4	-226 DCH 195
195	55	20	11	-230 DCH 485
196	105	20	12	197
197	0	20	12	-194 DCH 205
198	130	20	13	200
199	170	20	71	283
200	0	20	71	-202 DCH 207
201	90	20	14	203
202	90	20	71	285
203	195	20	23	355
204	250	20	23	-474 DCH 485
205	0	20	12	-199 DCH 485
206	0	20	11	195 DCH 197
207	0	20	71	-199 DCH 485
208	425	19	51	209
209	200	20	51	-211 DCH 210
210	450	19	51	0
211	110	20	3	0
212	50	20	4	281
213	425	19	52	221
214	450	19	52	0
215	350	19	53	217
216	450	19	54	214 DCH 218
217	475	19	53	219
218	475	19	54	220
219	260	20	53	210
220	115	20	54	223

ORDN NR	MÄNGD	SEKT TYP	KV NR	INITIERAR SEKTION
221	110	20	52	214 DCH 222
222	120	20	52	-212 DCH 485
223	185	20	54	222
224	0	20	61	-226 DCH 225
225	40	20	61	222
226	40	20	61	0
227	40	20	63	223 DCH 225
228	130	20	63	227
229	150	20	62	-230 DCH 485
230	40	20	62	0
231	105	20	64	232
232	100	20	64	0
233	140	20	71	205 DCH 207
234	0	20	72	235
235	25	20	72	0
236	210	20	74	235
237	30	20	73	238
238	225	20	73	355
239	415	20	75	238
240	305	20	31	-241 DCH 485
241	115	20	33	287
242	250	20	33	-241 DCH 473
243	20	20	33	244
244	20	20	33	242
245	110	20	32	246
246	150	20	32	244
247	130	20	41	248
248	70	20	41	246
249	20	20	43	244 DCH 250
250	20	20	43	251
251	50	20	91	-254 DCH 252
252	30	20	43	253 DCH 288
253	60	20	82	242
254	150	20	92	0
255	120	20	44	256
256	30	20	92	-254 DCH 485
257	10	20	44	258
258	20	20	44	255
259	260	20	42	255
260	110	20	92	256
261	10	20	92	260 DCH 263
262	260	20	94	260 DCH 266
263	425	19	92	264
264	450	19	92	0
265	300	19	94	264
266	500	19	94	265
267	425	19	91	268 DCH 273
268	475	19	91	0
269	450	19	93	268
270	450	19	93	269 DCH 271
271	95	20	93	272
272	155	20	93	273
273	120	20	91	251
274	35	20	84	273
275	80	20	84	272

DRIN NR	MÄNGD	SEKT TYP	KV NR	INITIERAR SEKTION
276	125	20	84	274 DCH 275
277	25	20	82	274
278	10	20	81	242 DCH 280
279	580	20	83	0
280	150	20	81	0
281	300	23	52	282
282	1	25	52	0
283	800	23	62	284
284	1	25	71	0
285	300	23	14	286
286	1	25	14	0
287	1	24	33	0
288	800	23	43	289
289	1	25	43	0
290	4000	22	1	291
291	6250	21	1	356
292	3280	22	2	293
293	3880	21	2	358
294	4520	22	3	295
295	7620	21	3	360
296	5600	22	4	297
297	1400	21	4	362
298	6520	22	11	299
299	4000	21	11	364
300	2560	22	12	366
301	1420	22	13	368
302	2500	22	14	370
303	2000	22	23	304
304	5040	22	22	0
305	6920	22	31	306
306	3520	21	31	378
307	3560	22	32	308
308	4360	21	32	380
309	4380	22	33	310
310	340	21	33	382
311	3360	22	41	312
312	4320	21	41	384
313	3080	22	42	314
314	4920	21	42	386
315	1840	22	43	316
316	400	21	43	388
317	4720	22	44	318
318	960	21	44	390
319	2280	22	51	320
320	3240	21	51	392
321	2920	22	52	322
322	680	21	52	394
323	3680	22	53	324
324	1960	21	53	396
325	4720	22	54	326
326	1680	21	54	398
327	3160	22	61	400
328	6040	22	62	329
329	1280	21	62	402
330	3800	22	63	331

ORDN NR	MÄNGD	SEKT TYP	KV NR	INITIERAR SEKTION
331	3800	21	63	404
332	3660	22	64	333
333	3580	21	64	406
334	7120	22	71	408
335	1960	22	72	336
336	2040	21	72	410
337	2200	22	73	412
338	3690	22	74	339
339	3030	21	74	414
340	5360	22	75	341
341	2600	21	75	416
342	7560	22	81	418
343	3320	22	82	344
344	400	21	82	420
345	7720	22	83	346
346	5960	21	83	422
347	3400	22	84	348
348	3000	21	84	424
349	1680	22	91	426
350	2960	22	92	428
351	3320	22	93	352
352	2800	21	93	430
353	5480	22	94	354
354	2720	21	94	432
355	0	20	23	-202 DCH 485
356	22	26	1	357
357	103	30	1	434
358	20	26	2	359
359	94	30	2	435
360	22	26	3	361
361	103	30	3	436
362	24	26	4	363
363	112	30	4	437
364	33	27	11	365
365	156	31	11	438
366	41	27	12	367
367	194	31	12	439
368	39	27	13	369
369	184	31	13	440
370	33	27	14	371
371	156	31	14	441
372	175	33	21	373
373	175	32	21	442
374	175	33	22	375
375	175	32	22	443
376	350	33	23	377
377	350	32	23	444 DCH 204
378	25	26	31	379
379	115	30	31	445
380	27	26	32	381
381	123	30	32	446
382	27	26	33	383
383	123	30	33	447
384	26	26	41	385
385	117	30	41	448

ORDN NR	MÅNGD	SEKT TYP	KV NR	INITIERAR SEKTION
386	26	26	42	387
387	117	30	42	449
388	23	26	43	389
389	103	30	43	450
390	26	26	44	391
391	117	30	44	451
392	22	26	51	393
393	102	30	51	452
394	24	26	52	395
395	112	30	52	453
396	27	26	53	397
397	125	30	53	454
398	29	26	54	399
399	135	30	54	455
400	23	27	61	401
401	128	31	61	456
402	23	27	62	403
403	128	31	62	457
404	22	27	63	405
405	121	31	63	458
406	23	27	64	407
407	128	31	64	459
408	24	27	71	409
409	132	31	71	460
410	22	27	72	411
411	127	31	72	461
412	24	27	73	413
413	132	31	73	462
414	24	27	74	415
415	132	31	74	463
416	24	27	75	417
417	132	31	75	464
418	33	26	81	419
419	151	30	81	465
420	31	26	82	421
421	143	30	82	466
422	31	26	83	423
423	143	30	83	467
424	31	26	84	425
425	143	30	84	468
426	24	26	91	427
427	111	30	91	469
428	22	26	92	429
429	102	30	92	470
430	29	26	93	431
431	134	30	93	471
432	27	26	94	433
433	124	30	94	472
434	8360	28	1	0
435	7600	28	2	0
436	8360	28	3	0
437	9120	28	4	0
438	9306	28	11	0
439	10500	28	12	0
440	9600	28	13	0

ORDN NR	MÅNGD	SEKT TYP	KV NR	INITIERAR SEKTION
441	9150	28	14	0
442	2022	28	21	0
443	1512	28	22	0
444	2473	28	23	0
445	9500	28	31	0
446	10260	28	32	0
447	10260	28	33	0
448	9880	28	41	0
449	9880	28	42	0
450	8740	28	43	0
451	9880	28	44	0
452	8360	28	51	0
453	9120	28	52	0
454	10260	28	53	0
455	11020	28	54	0
456	7315	28	61	0
457	7315	28	62	0
458	6996	28	63	0
459	7315	28	64	0
460	7632	28	71	0
461	7315	28	72	0
462	7632	28	73	0
463	7632	28	74	0
464	7632	28	75	0
465	12540	28	81	0
466	11780	28	82	0
467	11780	28	83	0
468	11780	28	84	0
469	9120	28	91	0
470	8360	28	92	0
471	11020	28	93	0
472	10260	28	94	0
473	20	20	81	-474 DCH 485
474	150	34	23	479
475	9520	22	75	476
476	8240	21	75	145
477	6140	22	31	478
478	1460	21	31	158
479	1	35	23	0
480	600	36	73	481
481	270	36	75	0
482	280	37	81	483
483	115	37	83	484
484	230	37	75	0
485	0	1	11	0

BILAGA 4

			PRISNIVÅ 74-12-01					
Typ av komponent		NR	TER.1	TER.2	TER.3	TER.4	TER.5	KBÄR
Ledningskomb. 200/300/800	kr/m	1	1980	1170	1125	1710	2700	1
"-" 200/300/600	"-"	2	1575	945	945	1425	2250	1
"-" 200/225/600	"-"	3	1552	885	870	1335	2190	1
"-" 200/225/500	"-"	4	1417	866	787	1102	1890	1
"-" 200/225/400	"-"	5	1265	795	727	1018	1746	1
"-" 200/225/300	"-"	6	1173	737	674	944	1620	1
"-" 200/ - / -	"-"	7	567	275	220	346	787	1
"-" 150/225/400	"-"	8	1254	785	712	997	1710	1
"-" 150/225/300	"-"	9	1154	685	612	897	1610	1
"-" 100/225/300	"-"	10	1023	551	512	787	1340	1
"-" 75/225/300	"-"	11	1015	565	520	730	1315	4
"-" 75/225/225	"-"	12	945	509	436	727	1236	4
"-" 50/225/300	"-"	13	1005	555	510	720	1305	4
"-" 50/225/225	"-"	14	935	499	426	716	1226	4
"-" - / - /300	"-"	15	513	313	270	356	783	4
"-" - / - /225	"-"	16	450	240	195	300	705	4
Matarled, B=9,0 m	"-"	17	1875	1440	1330	1385	1640	2
Angöringsgata, B=7,5 m	"-"	18	1625	1160	1060	1120	1475	2
Parkeringsyta, kv.-mark	kr/m ²	19	70	70	70	70	70	4
Gång- o cykelväg, B=3 m	kr/m ²	20	350	350	350	350	350	3
Naturmark	kr/m ²	21	2	2	2	2	2	3
Iordningsställd park	"-"	22	25	25	25	26	29	3
Bollplaner m.m.	"-"	23	35	35	35	39	44	3
"Liten" lekplats	kr/st	24	10000	10000	10000	10000	10000	3
"Stor" "	"-"	25	50000	50000	50000	50000	50000	3
Grovpl/grundber, fril.	kr/lgh	26	35500	20000	18000	29000	59000	4
"-" sammanb.	"-"	27	28500	15500	14000	23500	53000	4
Finplan. kv.-mark	kr/m ²	28	50	50	50	50	50	5
P-däck, 2-vån.	kr/bil	29	9000	9000	9000	9000	9000	5
Småhus, friliggande	kr/re	30	32500	32500	32500	32500	32500	5
Småhus, sammanbyggda	"-"	31	30500	30500	30500	30500	30500	5
Flerfam.-hus	"-"	32	22000	22000	22000	22000	22000	5
Grovpl/grundber, flerfam.	"-"	33	8305	4430	3322	4430	6645	4
Gångtunnel	kr/m ²	34	3000	2300	2000	2300	2600	6
Busshållplats	kr/st	35	30000	30000	30000	30000	30000	6
Sekundärled, B=12 m	kr/m	36	1500	1500	1500	1500	1500	6
Regional ledning	"-"	37	2800	2800	2800	2800	2800	6

Datafilen PRIS. Beteckningar och priser på typgranskapets komponenter. I datafilen KOMPON, se BIL 3, anges typnumret, med vars hjälp komponenttypen identifieras, priser erhålles för 5 terrängtyper samt kostnadsbärare anges. Priserna är å-priser (se kolumn 2) och avser prisnivå 1974-12-01 och orstskoefficienten är 1,0.

BILAGA 5

Datafilen BINFRAM

BINFRAM beskriver åldersutvecklingen av en typbefolkning på 10 000 personer. För varje år från år 0 till år 30 anges antalet personer åldersvis från 0 år till 90 år samt summa antal personer för året ifråga.

Talet längst upp till vänster i varje befolkningsmatris avser åldern 0, dvs antalet under året födda och därefter läser man antalet för stigande ålder från vänster till höger för att till sist finna antalet 90-åringar längst ned till vänster. Slutligen anges summa antalet personer för året efter "SUMMAN=".

TYPBEFOLKNING, 10000 PERSONER

BEFOLKNINGSMATRIS ÅR 0

400	330	300	280	220	190	150	90	70	80	80	80	90	100	90
90	40	50	120	210	330	350	390	410	440	460	460	450	400	340
250	180	160	130	120	120	110	110	100	100	90	90	80	80	80
70	60	50	50	50	48	46	40	40	36	34	34	32	30	30
26	26	26	24	24	22	22	22	22	22	22	22	20	20	20
15	15	13	11	11	11	11	9	9	5	4	2	2	1	1
0	SUMMAN=10000													

BEFOLKNINGSMATRIS ÅR 1

373	380	310	284	265	204	181	141	82	68	78	78	78	88	98
98	88	38	68	138	228	320	340	379	391	421	441	441	430	379
319	229	159	139	138	128	128	118	118	96	95	86	86	76	81
82	72	60	52	50	50	48	46	40	40	36	34	34	32	30
30	26	26	26	24	24	22	22	22	22	22	22	22	20	20
20	13	15	13	10	11	10	10	9	7	5	4	2	2	1
1	SUMMAN=10083													

BEFOLKNINGSMATRIS ÅR 2

359	353	359	294	270	250	197	173	133	79	65	75	76	76	86
96	86	86	56	86	156	218	311	331	362	372	402	422	422	410
360	300	210	140	147	146	135	136	126	114	91	91	81	81	76
82	82	72	62	52	51	52	50	48	42	41	37	35	35	33
32	31	27	27	26	24	24	22	21	22	22	21	21	20	18
18	18	13	13	12	10	10	10	9	7	7	4	4	2	2
1	SUMMAN=10167													

BEFOLKNINGSMATRIS ÅR 3

290	343	335	348	284	258	244	190	166	132	78	64	74	76	76
86	94	84	103	74	104	149	212	304	315	345	356	386	406	404
393	341	281	192	148	155	152	143	143	122	109	88	88	78	82
78	84	84	74	63	53	52	52	50	48	42	42	38	36	36
34	32	32	28	28	27	24	24	22	21	21	20	20	20	20
18	18	18	13	13	11	9	9	8	8	7	7	4	2	2
3	SUMMAN=10250													

BEFOLKNINGSMATRIS ÅR 4

266	268	321	320	332	268	250	234	181	164	129	75	62	72	74
74	82	92	102	121	92	93	139	201	284	295	325	336	366	385
383	372	320	260	199	156	163	160	150	138	116	105	83	83	79
84	80	86	86	74	64	53	52	52	50	48	42	42	38	36
36	34	32	32	28	28	28	24	24	21	20	20	20	20	20
20	17	17	16	12	12	10	8	8	8	8	6	6	3	2
3	SUMMAN=10200													

BEFOLKNINGSMATRIS ÅR 5

198	247	250	308	307	318	260	242	228	179	162	127	74	61	72
72	72	81	110	120	139	83	85	130	184	267	277	308	318	346
366	364	353	301	268	207	163	171	168	146	134	113	101	79	84
80	85	81	87	86	76	64	54	53	53	51	49	43	43	39
36	37	34	32	32	28	28	26	24	23	20	20	20	20	19
19	19	16	16	15	11	11	10	8	8	7	7	5	5	3
4	SUMMAN=10150													

BEFOLKNINGSMATRIS ÅR 6
 199 196 246 251 309 308 308 248 230 218 170 153 123 69 56
 78 78 78 86 115 124 147 91 94 128 182 265 275 306 304
 332 351 349 338 291 258 197 152 159 164 144 130 109 97 74
 79 75 81 76 84 83 72 62 51 50 50 50 48 42 41
 38 35 35 33 31 31 28 27 26 24 22 20 20 20 18
 18 18 18 16 15 14 11 10 8 7 7 6 6 4 4
 6 SUMMAN=10100

BEFOLKNINGSMATRIS ÅR 7
 183 195 192 245 251 309 294 292 234 220 208 159 147 117 64
 63 84 84 82 90 118 131 153 98 89 123 177 260 270 288
 287 315 334 332 325 278 244 183 140 155 160 138 126 105 91
 68 73 70 74 73 81 80 69 58 48 47 48 48 46 40
 40 36 33 33 31 29 30 27 26 26 22 22 19 18 18
 18 18 16 16 14 14 13 9 9 8 6 5 5 5 4
 7 SUMMAN= 9933

BEFOLKNINGSMATRIS ÅR 8
 150 179 191 192 246 251 296 281 280 224 210 197 154 142 111
 70 70 91 88 86 94 125 137 160 94 85 120 173 255 254
 271 270 299 318 320 313 266 232 171 135 151 156 134 122 99
 86 63 68 64 71 69 77 76 65 55 44 45 47 46 44
 39 38 34 33 31 29 29 29 27 26 24 22 21 18 18
 18 16 16 16 14 13 12 12 9 7 6 5 5 5 3
 9 SUMMAN= 9767

BEFOLKNINGSMATRIS ÅR 9
 138 147 177 192 194 246 238 282 268 270 214 200 191 149 137
 118 76 76 95 92 90 100 133 145 156 91 82 116 169 240
 238 256 254 283 306 307 299 253 220 167 131 147 152 130 116
 94 81 57 63 61 67 66 74 73 62 51 43 44 45 45
 43 37 37 33 31 30 29 27 28 26 25 24 22 20 17
 16 16 16 16 14 14 12 11 10 7 7 5 4 3 3
 10 SUMMAN= 9600

BEFOLKNINGSMATRIS ÅR 10
 107 133 142 175 190 192 230 222 267 255 257 202 192 185 142
 143 124 82 78 98 96 95 106 137 139 151 84 75 110 151
 221 220 237 235 268 291 293 285 238 215 161 126 142 146 124
 110 87 73 51 59 57 64 63 70 69 59 49 41 42 43
 43 41 35 35 31 29 29 29 27 28 25 24 23 20 19
 16 16 16 14 14 14 12 10 10 9 6 5 5 3 3
 10 SUMMAN= 9300

BEFOLKNINGSMATRIS ÅR 11
 103 107 132 139 173 188 185 224 216 260 249 250 187 178 171
 132 132 114 86 82 101 97 97 108 131 132 143 78 69 108
 149 219 217 235 222 254 277 279 272 224 201 147 112 127 139
 116 103 81 67 47 56 55 61 59 67 66 55 47 38 39
 41 39 37 32 31 27 27 29 27 27 27 24 23 22 20
 18 16 14 14 14 12 12 11 9 9 8 5 5 3 3
 11 SUMMAN= 9000

BEFOLKNINGSMATRIS ÅR 12
 68 102 106 130 137 171 182 180 218 210 254 243 236 173 164
 161 122 122 117 90 85 103 99 99 102 125 126 137 72 67
 106 147 217 215 222 210 242 265 267 258 210 187 134 98 120
 133 110 96 73 65 45 53 51 59 57 65 63 53 45 35
 37 37 37 35 29 29 27 27 29 27 25 26 23 22 22
 18 17 14 14 14 12 12 11 10 8 7 7 5 4 3
 10 SUMMAN= 8700

BEFOLKNINGSMATRIS ÅR 13

66	69	102	105	130	137	166	177	175	213	205	250	230	224	161
156	153	114	127	122	94	89	107	103	95	97	120	122	133	71
66	105	146	216	204	212	198	230	253	254	246	198	175	122	92
114	127	103	90	71	62	43	51	49	57	55	63	61	51	43
33	35	35	35	33	27	28	27	27	27	26	25	25	22	22
20	17	16	14	12	12	12	10	10	9	7	7	5	4	4
10	SUMMAN= 8466													

BEFOLKNINGSMATRIS ÅR 14

64	67	70	102	105	130	133	162	173	170	208	200	237	218	212
153	148	144	118	132	126	98	93	111	99	91	93	116	117	132
69	64	104	145	204	193	200	188	220	241	242	234	186	162	116
87	109	121	97	87	69	61	41	49	47	55	53	60	59	49
39	31	31	33	32	30	26	28	26	26	27	25	24	24	22
20	20	16	15	13	12	11	10	10	9	8	7	5	5	3
11	SUMMAN= 8233													

BEFOLKNINGSMATRIS ÅR 15

74	65	68	70	102	105	124	128	157	169	166	203	188	225	206
204	144	139	149	122	136	130	102	96	107	95	86	89	112	116
130	68	63	102	134	193	182	189	176	207	229	229	221	174	156
110	81	103	115	95	85	67	58	39	47	45	52	51	57	56
46	37	29	29	31	30	30	26	27	25	25	26	25	23	23
20	20	18	15	14	12	11	10	9	9	7	7	5	5	4
11	SUMMAN= 8000													

BEFOLKNINGSMATRIS ÅR 16

72	75	65	66	68	99	103	124	127	153	163	160	197	182	218
197	195	136	131	141	115	128	122	94	95	105	94	85	87	108
112	127	65	60	107	138	197	186	193	166	196	217	218	210	167
150	104	75	96	112	93	83	65	55	37	45	45	51	50	57
56	45	37	28	29	30	30	29	25	27	25	24	25	24	22
22	20	18	17	15	13	11	10	9	8	7	7	5	5	4
11	SUMMAN= 7820													

BEFOLKNINGSMATRIS ÅR 17

70	73	76	63	64	66	99	103	122	122	148	159	154	190	176
210	188	186	128	124	133	107	120	114	92	94	104	92	84	83
104	109	124	62	64	112	142	201	190	182	154	185	207	208	204
161	144	98	67	93	109	91	81	62	53	35	44	45	51	49
56	54	44	36	28	28	30	29	29	25	26	24	24	24	23
21	21	18	17	16	13	12	10	9	8	7	7	5	5	4
12	SUMMAN= 7640													

BEFOLKNINGSMATRIS ÅR 18

79	71	74	74	61	62	64	97	101	118	118	143	153	148	184
166	201	179	178	120	116	125	98	110	112	91	92	102	91	80
80	101	105	120	66	68	115	146	205	179	171	144	175	196	201
197	155	136	90	65	91	107	88	78	60	51	35	44	44	50
48	56	54	44	36	27	28	29	28	28	24	25	23	23	23
22	20	20	18	16	15	13	11	9	8	7	7	5	5	4
13	SUMMAN= 7460													

BEFOLKNINGSMATRIS ÅR 19

78	80	71	72	72	59	60	64	97	97	113	112	137	147	142
176	158	192	172	171	112	108	117	90	109	111	89	92	101	87
77	77	97	102	124	70	72	120	150	194	168	160	133	163	189
194	190	147	130	88	63	89	104	86	76	58	50	34	43	43
50	48	54	53	42	34	27	27	28	28	27	23	24	22	22
22	21	19	18	16	15	13	11	10	8	7	7	5	5	4
13	SUMMAN= 7280													

BEFOLKNINGSMATRIS AR 20

76	78	80	69	70	70	58	60	62	92	92	108	106	131	141
133	167	149	184	164	163	104	99	109	88	108	109	88	90	98
33	73	73	94	106	128	74	76	124	139	183	157	149	122	157
183	188	183	141	127	86	61	86	102	84	74	57	50	33	42
42	49	47	54	52	42	34	26	26	28	27	26	23	24	21
21	20	20	18	18	15	13	13	10	9	7	7	5	5	4
13	SUMMAN= 7100													

BEFOLKNINGSMATRIS AR 21

37	78	80	81	70	70	70	58	59	58	87	87	104	102	126
137	129	163	144	180	159	156	96	92	106	86	106	106	85	86
93	79	69	68	92	104	127	72	75	123	139	183	157	149	113
149	174	178	175	138	125	84	59	84	100	81	73	56	49	33
42	42	48	46	52	51	41	34	26	26	28	26	26	22	22
20	20	20	18	16	16	14	13	11	9	8	7	5	5	4
13	SUMMAN= 6980													

BEFOLKNINGSMATRIS AR 22

86	88	80	80	82	70	69	68	57	55	54	83	83	100	98
123	133	125	158	140	175	152	148	89	90	103	84	103	105	80
31	89	74	65	67	91	103	126	71	75	122	139	183	156	141
105	139	164	169	171	136	122	81	56	82	97	80	72	56	49
33	42	42	48	46	52	51	41	32	26	26	26	26	24	21
22	20	18	18	16	16	14	13	11	10	8	7	5	5	4
14	SUMMAN= 6860													

BEFOLKNINGSMATRIS AR 23

86	88	90	80	80	82	70	69	68	53	50	50	80	79	95
94	119	129	121	153	135	168	144	141	87	87	101	81	101	100
76	77	84	70	63	66	90	102	124	70	75	122	139	182	148
131	95	131	156	167	170	133	120	79	54	79	96	80	72	56
48	32	41	41	46	44	51	49	40	32	24	25	26	25	24
20	20	18	18	18	16	14	14	11	11	9	7	6	5	3
14	SUMMAN= 6740													

BEFOLKNINGSMATRIS AR 24

86	88	90	90	80	81	82	69	68	64	49	46	46	75	75
92	90	115	124	117	149	128	160	137	138	85	85	99	79	97
96	73	72	80	69	61	65	88	100	124	70	74	122	138	174
139	123	87	122	153	165	167	131	117	77	52	79	96	78	70
54	48	32	40	40	46	44	49	48	39	31	24	24	25	23
23	19	19	18	16	16	14	13	12	11	9	8	6	6	3
14	SUMMAN= 6620													

BEFOLKNINGSMATRIS AR 25

85	87	89	90	91	80	81	81	69	64	60	45	42	42	71
71	88	86	110	119	112	142	121	154	135	136	82	83	96	75
92	91	68	68	79	68	61	63	86	100	124	70	74	122	129
165	130	114	79	120	151	162	164	128	115	74	52	77	94	78
70	54	47	31	40	40	45	43	49	48	38	31	23	23	23
23	21	18	18	16	15	15	13	12	11	9	8	7	6	4
14	SUMMAN= 6500													

BEFOLKNINGSMATRIS AR 26

84	86	89	90	91	92	80	80	81	65	61	56	41	39	38
68	68	85	83	106	116	112	142	122	149	131	132	78	79	92
71	88	87	64	68	78	67	59	62	88	101	124	72	75	118
125	160	126	110	73	114	145	156	158	122	109	72	51	76	93
76	68	52	46	30	38	38	45	43	48	46	36	29	22	23
23	21	21	17	17	15	14	13	12	10	10	8	7	6	4
14	SUMMAN= 6400													

BEFOLKNINGSMATRIS AR 27

84	86	88	90	91	92	92	81	81	77	61	57	52	37	35
34	64	65	81	79	103	116	112	143	117	145	126	128	74	75
89	67	84	83	64	66	77	66	59	63	88	102	125	72	72
114	121	156	122	104	68	108	139	150	152	116	108	71	49	74
91	75	67	51	44	28	38	38	43	41	46	45	36	29	21
21	21	21	19	16	15	14	13	12	11	10	8	7	6	4
14	SUMMAN= 6300													

BEFOLKNINGSMATRIS AR 28

82	86	88	90	91	92	92	92	80	77	74	57	53	49	33
31	31	61	61	77	75	103	117	113	138	113	141	123	123	70
71	85	63	81	82	62	66	76	65	59	64	90	102	125	68
67	110	117	152	116	99	62	103	133	144	145	115	105	70	48
73	89	73	65	49	43	28	37	37	42	40	45	43	34	27
21	21	21	19	17	15	15	13	12	11	10	8	8	6	5
15	SUMMAN= 6200													

BEFOLKNINGSMATRIS AR 29

80	84	88	90	91	92	92	92	92	77	73	70	54	49	45
30	28	28	58	58	74	76	104	117	108	135	109	137	118	119
66	67	81	59	79	82	62	64	75	66	61	65	90	103	121
64	63	106	112	146	111	94	57	97	127	138	144	113	104	69
47	71	88	71	63	47	41	28	37	37	42	40	43	41	33
26	19	19	19	18	17	13	13	11	10	10	8	8	6	5
15	SUMMAN= 6100													

BEFOLKNINGSMATRIS AR 30

76	82	86	90	91	92	92	92	92	88	74	70	67	51	46
42	27	25	24	54	54	74	76	104	113	105	130	105	132	114
116	63	63	77	58	79	81	60	64	76	67	61	65	90	99
117	60	60	102	108	140	105	88	52	91	122	136	142	111	102
66	46	70	86	70	62	47	41	28	35	35	40	38	42	40
31	24	19	18	18	17	15	13	12	10	10	8	8	6	6
16	SUMMAN= 6000													

Datafilerna BYGG- H, I, G, N och P

Byggdatafilerna definierar byggordningen, dvs vilka kvarter som bebyggs varje år, för 5 olika utbyggnadssätt:

BYGG H	5-årsutbyggnad	sid 6:2
BYGG I	10-årsutbyggnad	sid 6:3
BYGG G	60:40 Konc A	sid 6:4
BYGG N	60:40 Utspr A	sid 6:5
BYGG P	Utebliven Et II	sid 6:6

På INDATABLANKETT TYPGRANSKAP 5302 RE anges:

- utbyggnadssätt

ET. 60:40 UTSPR. A

- datafil

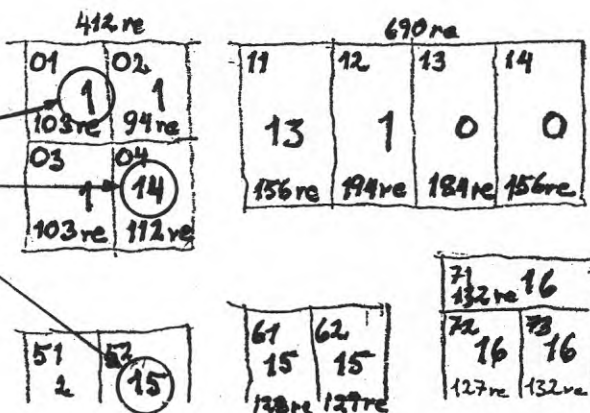
FILE:BYGGN

- kvarterens byggår:

kvarter 01 byggs år 1

kvarter 04 byggs år 14

kvarter 52 byggs år 15

- de kvarter som byggs visst år:

år 0 byggs bl a kvarter 14

år 1 byggs bl a kvarter 12

År	K ₀ nr	K ₁ nr	K ₂ nr	K ₃ nr	K ₄ nr	K ₅ nr	K ₆ nr
0	13	14	21	22	31	32	75
1	01	02	03	12	74	83	84
2	41	42	51	53	54	63	64

- summa rumsenheter byggda visst år

- ackumulerat antal byggda re visst år

- ackumulerad %-andel byggda re visst år

K _{nr} nr	K _{nr} nr	Σ re	Acc. re	% av 5302 re
		1060	1060	20.0
		1046	2106	39.7
94		1071	3177	59.9

INDATABLANKETT TYPGRÄNSKAP 5302 RE

KÖRNINGENS NAMN: 10-ÅRSUTBYGGNAD A FILE:BYGGI

412ve <table border="1"> <tr><td>01</td><td>8</td><td>02</td><td>8</td></tr> <tr><td>103ve</td><td></td><td>94ve</td><td></td></tr> <tr><td>03</td><td>8</td><td>04</td><td>8</td></tr> <tr><td>103ve</td><td></td><td>112ve</td><td></td></tr> </table>	01	8	02	8	103ve		94ve		03	8	04	8	103ve		112ve		690ve <table border="1"> <tr><td>11</td><td>12</td><td>13</td><td>14</td></tr> <tr><td>9</td><td>4</td><td>4</td><td>4</td></tr> <tr><td>156ve</td><td>194ve</td><td>184ve</td><td>156ve</td></tr> </table>	11	12	13	14	9	4	4	4	156ve	194ve	184ve	156ve	700ve <table border="1"> <tr><td>21</td><td>1</td></tr> <tr><td>175ve</td><td></td></tr> <tr><td>22</td><td>0</td></tr> <tr><td>175ve</td><td></td></tr> <tr><td>23</td><td>0</td></tr> <tr><td>350ve</td><td></td></tr> </table>	21	1	175ve		22	0	175ve		23	0	350ve		361ve <table border="1"> <tr><td>31</td><td>32</td></tr> <tr><td>1</td><td>1</td></tr> <tr><td>115ve</td><td>123ve</td></tr> <tr><td>33</td><td></td></tr> <tr><td>123ve</td><td>1</td></tr> </table>	31	32	1	1	115ve	123ve	33		123ve	1	454ve <table border="1"> <tr><td>41</td><td>42</td></tr> <tr><td>6</td><td>6</td></tr> <tr><td>117ve</td><td>117ve</td></tr> <tr><td>43</td><td>44</td></tr> <tr><td>6</td><td>7</td></tr> <tr><td>103ve</td><td>117ve</td></tr> </table>	41	42	6	6	117ve	117ve	43	44	6	7	103ve	117ve		
01	8	02	8																																																																	
103ve		94ve																																																																		
03	8	04	8																																																																	
103ve		112ve																																																																		
11	12	13	14																																																																	
9	4	4	4																																																																	
156ve	194ve	184ve	156ve																																																																	
21	1																																																																			
175ve																																																																				
22	0																																																																			
175ve																																																																				
23	0																																																																			
350ve																																																																				
31	32																																																																			
1	1																																																																			
115ve	123ve																																																																			
33																																																																				
123ve	1																																																																			
41	42																																																																			
6	6																																																																			
117ve	117ve																																																																			
43	44																																																																			
6	7																																																																			
103ve	117ve																																																																			
474ve <table border="1"> <tr><td>51</td><td>52</td></tr> <tr><td>8</td><td>9</td></tr> <tr><td>102ve</td><td>112ve</td></tr> <tr><td>53</td><td>54</td></tr> <tr><td>9</td><td>9</td></tr> <tr><td>125ve</td><td>135ve</td></tr> </table>	51	52	8	9	102ve	112ve	53	54	9	9	125ve	135ve	505ve <table border="1"> <tr><td>61</td><td>62</td></tr> <tr><td>7</td><td>5</td></tr> <tr><td>128ve</td><td>128ve</td></tr> <tr><td>63</td><td>64</td></tr> <tr><td>5</td><td>5</td></tr> <tr><td>121ve</td><td>128ve</td></tr> </table>	61	62	7	5	128ve	128ve	63	64	5	5	121ve	128ve	655ve <table border="1"> <tr><td>71</td><td>5</td></tr> <tr><td>132ve</td><td></td></tr> <tr><td>72</td><td>73</td></tr> <tr><td>2</td><td>2</td></tr> <tr><td>127ve</td><td>132ve</td></tr> <tr><td>74</td><td>75</td></tr> <tr><td>3</td><td>3</td></tr> <tr><td>132ve</td><td>132ve</td></tr> </table>	71	5	132ve		72	73	2	2	127ve	132ve	74	75	3	3	132ve	132ve	580ve <table border="1"> <tr><td>81</td><td>82</td></tr> <tr><td>2</td><td>2</td></tr> <tr><td>151ve</td><td>143ve</td></tr> <tr><td>83</td><td>84</td></tr> <tr><td>3</td><td>3</td></tr> <tr><td>143ve</td><td>143ve</td></tr> </table>	81	82	2	2	151ve	143ve	83	84	3	3	143ve	143ve	471ve <table border="1"> <tr><td>91</td><td>92</td></tr> <tr><td>6</td><td>6</td></tr> <tr><td>111ve</td><td>102ve</td></tr> <tr><td>93</td><td>94</td></tr> <tr><td>7</td><td>7</td></tr> <tr><td>134ve</td><td>124ve</td></tr> </table>	91	92	6	6	111ve	102ve	93	94	7	7	134ve	124ve
51	52																																																																			
8	9																																																																			
102ve	112ve																																																																			
53	54																																																																			
9	9																																																																			
125ve	135ve																																																																			
61	62																																																																			
7	5																																																																			
128ve	128ve																																																																			
63	64																																																																			
5	5																																																																			
121ve	128ve																																																																			
71	5																																																																			
132ve																																																																				
72	73																																																																			
2	2																																																																			
127ve	132ve																																																																			
74	75																																																																			
3	3																																																																			
132ve	132ve																																																																			
81	82																																																																			
2	2																																																																			
151ve	143ve																																																																			
83	84																																																																			
3	3																																																																			
143ve	143ve																																																																			
91	92																																																																			
6	6																																																																			
111ve	102ve																																																																			
93	94																																																																			
7	7																																																																			
134ve	124ve																																																																			

0	Ku	Kv	Ku	Ku	Ku	Ku	Kv	Kv	Kv	Kv	Σve	Arb. ve	% av 5302ve
Ar	vr	vr	vr	vr	vr	vr	vr	vr	vr	vr			
0	22	23									525	525	9.9
1	21	3									536	1061	20.0
2	72	73	81	82							553	1614	30.4
3	74	75	83	84							550	2164	40.8
4	12	13	14								534	2698	50.9
5	62	63	64	71							509	3207	60.5
6	41	42	43	91	92						550	3757	70.9
7	44	61	93	94							503	4260	80.3
8	0	51									514	4774	90.0
9	11	52	53	54							528	5302	100.0

INDATABLANKETT TYPGRANSKAP 5302 RE

KÖRNINGENS NAMN: ET. 60:40 KONC. A FILE: BYGGG

412ve	690ve	700ve	361ve	454ve
01 14 02 14 103ve 94ve	11 12 13 14 14 2 2 2 156ve 194ve 124ve 156ve	21 175ve 0 22 175ve 0 23 0 350ve	31 32 0 0 115ve 123ve 33 0 123ve	41 42 12 12 117ve 117ve 43 44 12 12 103ve 117ve
03 16 04 16 103ve 112ve				
51 52 16 16 102ve 112ve	61 62 15 2 128ve 128ve	71 73 132ve 2 1 1 127ve 132ve	81 82 1 1 157ve 143ve	91 92 13 14 11ve 102ve
53 54 15 15 125ve 135ve	63 64 2 2 121ve 128ve	74 75 1 1 132ve 132ve	83 84 1 1 143ve 143ve	93 94 13 13 134ve 124ve
474ve	505ve	655ve	580ve	471ve

o	Ku	Kv	Ku	Ku	Ku	Ku	Kv	Kv	Kv	Kv	Σve	Arb. ve	% av 5302ve
Ar	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr			
0	2	3									1061	1061	20.0
1	72	73	74	75	8						1103	2164	40.8
2	12	13	14	62	63	64	71				1043	3207	60.5
12	4										454	3661	69.0
13	91	93	94								369	4030	76.0
14	01	02	11	92							455	4485	84.6
15	53	54	61								388	4873	91.9
16	03	04	51	52							429	5302	100.0

INDATABLANKETT TYPGRÄNSKAP 5302 RE

KÖRNINGENS NAMN: **ET. 60:40 UTSPR. A** FILE:BYGGN

412ve <table border="1"> <tr><td>01</td><td>02</td></tr> <tr><td>1</td><td>1</td></tr> <tr><td>103ve</td><td>94ve</td></tr> <tr><td>03</td><td>04</td></tr> <tr><td>1</td><td>14</td></tr> <tr><td>103ve</td><td>112ve</td></tr> </table>	01	02	1	1	103ve	94ve	03	04	1	14	103ve	112ve	690ve <table border="1"> <tr><td>11</td><td>12</td><td>13</td><td>14</td></tr> <tr><td>13</td><td>1</td><td>0</td><td>0</td></tr> <tr><td>156ve</td><td>194ve</td><td>184ve</td><td>156ve</td></tr> </table>	11	12	13	14	13	1	0	0	156ve	194ve	184ve	156ve	700ve <table border="1"> <tr><td>21</td></tr> <tr><td>175ve</td></tr> <tr><td>22</td></tr> <tr><td>175ve</td></tr> <tr><td>23</td></tr> <tr><td>12</td></tr> <tr><td>350ve</td></tr> </table>	21	175ve	22	175ve	23	12	350ve	361ve <table border="1"> <tr><td>31</td><td>32</td></tr> <tr><td>0</td><td>0</td></tr> <tr><td>115ve</td><td>123ve</td></tr> <tr><td>33</td><td>13</td></tr> <tr><td>123ve</td><td></td></tr> </table>	31	32	0	0	115ve	123ve	33	13	123ve		454ve <table border="1"> <tr><td>41</td><td>42</td></tr> <tr><td>2</td><td>2</td></tr> <tr><td>117ve</td><td>117ve</td></tr> <tr><td>43</td><td>44</td></tr> <tr><td>12</td><td>13</td></tr> <tr><td>103ve</td><td>117ve</td></tr> </table>	41	42	2	2	117ve	117ve	43	44	12	13	103ve	117ve											
01	02																																																																			
1	1																																																																			
103ve	94ve																																																																			
03	04																																																																			
1	14																																																																			
103ve	112ve																																																																			
11	12	13	14																																																																	
13	1	0	0																																																																	
156ve	194ve	184ve	156ve																																																																	
21																																																																				
175ve																																																																				
22																																																																				
175ve																																																																				
23																																																																				
12																																																																				
350ve																																																																				
31	32																																																																			
0	0																																																																			
115ve	123ve																																																																			
33	13																																																																			
123ve																																																																				
41	42																																																																			
2	2																																																																			
117ve	117ve																																																																			
43	44																																																																			
12	13																																																																			
103ve	117ve																																																																			
474ve <table border="1"> <tr><td>51</td><td>52</td></tr> <tr><td>2</td><td>15</td></tr> <tr><td>102ve</td><td>112ve</td></tr> <tr><td>53</td><td>54</td></tr> <tr><td>2</td><td>2</td></tr> <tr><td>125ve</td><td>135ve</td></tr> </table>	51	52	2	15	102ve	112ve	53	54	2	2	125ve	135ve	505ve <table border="1"> <tr><td>61</td><td>62</td></tr> <tr><td>15</td><td>15</td></tr> <tr><td>128ve</td><td>128ve</td></tr> <tr><td>63</td><td>64</td></tr> <tr><td>2</td><td>2</td></tr> <tr><td>121ve</td><td>128ve</td></tr> </table>	61	62	15	15	128ve	128ve	63	64	2	2	121ve	128ve	655ve <table border="1"> <tr><td>71</td><td>16</td></tr> <tr><td>132ve</td><td></td></tr> <tr><td>72</td><td>73</td></tr> <tr><td>16</td><td>16</td></tr> <tr><td>127ve</td><td>132ve</td></tr> <tr><td>74</td><td>75</td></tr> <tr><td>1</td><td>0</td></tr> <tr><td>132ve</td><td>132ve</td></tr> </table>	71	16	132ve		72	73	16	16	127ve	132ve	74	75	1	0	132ve	132ve	580ve <table border="1"> <tr><td>81</td><td>82</td></tr> <tr><td>14</td><td>14</td></tr> <tr><td>157ve</td><td>143ve</td></tr> <tr><td>83</td><td>84</td></tr> <tr><td>1</td><td>1</td></tr> <tr><td>143ve</td><td>143ve</td></tr> </table>	81	82	14	14	157ve	143ve	83	84	1	1	143ve	143ve	471ve <table border="1"> <tr><td>91</td><td>92</td></tr> <tr><td>15</td><td>2</td></tr> <tr><td>111ve</td><td>102ve</td></tr> <tr><td>93</td><td>94</td></tr> <tr><td>1</td><td>2</td></tr> <tr><td>134ve</td><td>124ve</td></tr> </table>	91	92	15	2	111ve	102ve	93	94	1	2	134ve	124ve
51	52																																																																			
2	15																																																																			
102ve	112ve																																																																			
53	54																																																																			
2	2																																																																			
125ve	135ve																																																																			
61	62																																																																			
15	15																																																																			
128ve	128ve																																																																			
63	64																																																																			
2	2																																																																			
121ve	128ve																																																																			
71	16																																																																			
132ve																																																																				
72	73																																																																			
16	16																																																																			
127ve	132ve																																																																			
74	75																																																																			
1	0																																																																			
132ve	132ve																																																																			
81	82																																																																			
14	14																																																																			
157ve	143ve																																																																			
83	84																																																																			
1	1																																																																			
143ve	143ve																																																																			
91	92																																																																			
15	2																																																																			
111ve	102ve																																																																			
93	94																																																																			
1	2																																																																			
134ve	124ve																																																																			

o	Ku	Kv	Ku	Ku	Ku	Ku	Kv	Ku	Kv	Ku	Ku	Σve	AcG.ve	% av 5302ve
Ar	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr	nr			
0	13	14	21	22	31	32	75					1060	1060	20.0
1	01	02	03	12	74	83	84	93				1046	2106	39.7
2	41	42	51	53	54	63	64	92	94			1071	3177	59.9
12	23	43										453	3630	68.5
13	11	33	44									396	4026	75.9
14	04	81	82									406	4432	83.6
15	52	61	62	91								479	4911	92.6
16	71	72	73									391	5302	100.0

BILAGA 7

Datafilerna TERR-B, -C och -D

Datafilerna anger 5 terrängtypers fördelning över grannskapet. Terrängtyperna definieras enligt nedan.

Typ 1	Mycket lös till lös lera	
Typ 2	Halvfast till fast lera	
Typ 3	Sand eller grus	
Typ 4	Morän på berg, normalkuperad	
Typ 5	Morän på berg, svårkuperad till oländig	

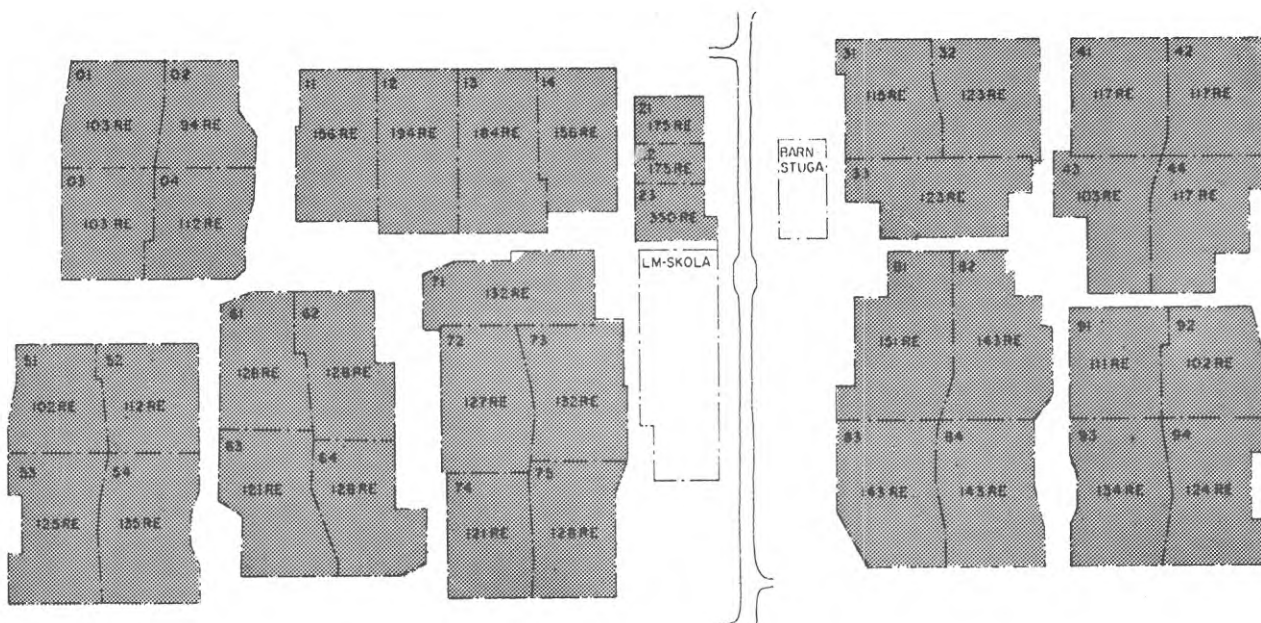
De tre terrängfilerna definierar tre olika terränger:

TERRB: Planmark, grus

TERRC: Kuperad terräng

TERRD: Svårkuperad terräng

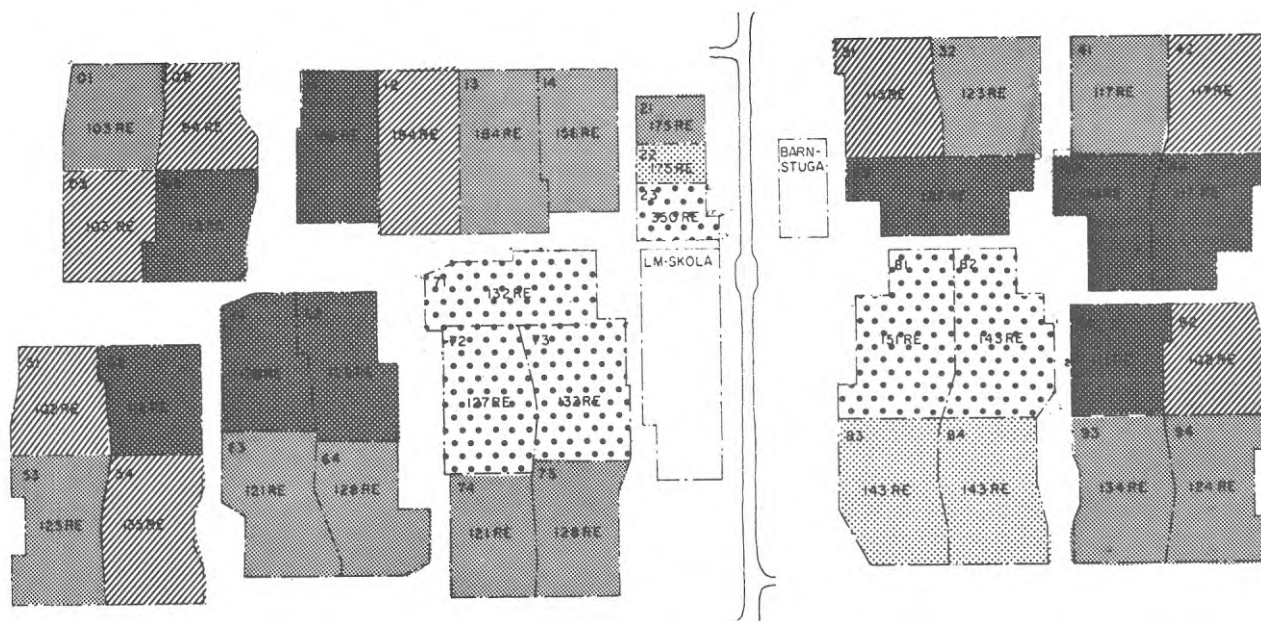
Hur terrängtyperna är fördelade över grannskapet visas av planskisserna på sid 7:2.

TERRB: Planmark, grus

TERRC: Kuperad terräng

TERRD: Svårkuperad terräng

R5: 1976

Denna rapport hänför sig till forskningsanslag 730479-7 från Statens råd för byggnadsforskning till Höjer — Ljungqvist Arkitektkontor AB och Sevenco AB, Stockholm.

Distribution: Svensk Byggtjänst, Box 1403, 111 84 Stockholm

Grupp: samhällsplanering

Pris: 38 kronor + moms